

“ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षणप्रसार” – शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे

Shri Swami Vivekanand Shikshan Sanstha, Kolhapur's

PADMABHUSHAN DR. VASANTRAODADA PATIL MAHAVIDYALAYA

TASGAON, Dist. Sangli, Pin- 416 312 ☎ - STD : 02346-250665, 250575 FAX : 250575

● **Affiliated to Shivaji University, Kolhapur** ●

E-mail : san.pdvpm.tas@gmail.com Website : www.pdvpmtasgaon.edu.in

Established Year : June 1962 P. B. No. : 14 Jr. College No. : J22-10-001 Sr. College Code No. : $\frac{SIACH}{X}$ Jr.: C-8

NAAC Reaccredited 'B' (2.75)

ISO Certified : 9001:2015

**Shikshanmaharshi
Dr. Bapuji Salunkhe**
B.A., B.T., D.Litt.
FOUNDER

Hon. Chandrakant (Dada) Patil
PRESIDENT
B.Com.
Ex- Minister of Revenue, Public Works
Govt. of Maharashtra

Prin. Abhaykumar Salunkhe
M.A.
CHAIRMAN

Prin. Mrs. Shubhangi Gawade
M.Sc. B.Ed.
SECRETARY

Dr. Milind S. Hujare
M.Sc., Ph.D.
PRINCIPAL

Ref.No. : PDVPMT /

Date :

Criterion I

Curricular Aspects

1.3.1

List of Courses relevant to Professional Ethics, Gender, Human Values, Environment and Sustainability into the Curriculum

Department of Botany			
Sr. No.	Title and Course (Paper)	Topic	Cross Cutting Issue Addressed
1	B. Sc. Part III / Semester V Paper – XI Fundamentals Of Plant Physiology And Ecology	Unit 3.Population Ecology	Environment
2	B. Sc. Part III / Semester V Paper – XI Fundamentals Of Plant Physiology And Ecology	Unit 4. Ecosystem	Environment
3	B. Sc. Part III / Semester VI Paper- XII Horticulture And Gardening	Unit 1: Importance And Divisions Of Horticulture	Biodiversity Conservation
		Unit 2: Horticultural Produce And Management Of Pest And Diseases	
		Unit 3: Nursery	
		Unit 4: Landscape Gardening	
4	B. Sc. Part III / Semester VI Paper – XIV Microbiology And Plant Pathology	Unit 3. Plant Pathology	Professional Ethics
5	B. Sc. Part III / Semester VI Paper- XVI DSE –F28 Bio Fertilizers And Herbal Drug Technology	Unit 1: Biofertilizers	Professional Ethics
		Unit 2: Herbal Medicines	
		Unit 3: Herbal Cosmetology	
		Unit 4: Pharmacognosy	
6	B. Sc. I Paper Iii: Dsc- 13 B: Plant Ecology	Unit 1 Ecological Factors And Adaptations	Environment
7	B. Sc. I Paper Iii: Dsc- 13 B: Plant Ecology	1b. PLANT COMMUNITIES AND SUCCESSION	Environment
8	B. Sc. I Paper Iii: Dsc- 13 B: Plant Ecology	Unit 2 Ecosystem And Phyto-Geography	Environment
9	B. Sc. I Paper Iv: Dsc- 14 B: Plant Taxonomy	Introductory Taxonomy,Icbn, Botanical Gardens	Biodiversity And Conservation
Department of Physics			
1	B. Sc. Part – II Semester-III Physics Paper- VI, DSC-C2: Waves and Optics – I	Unit No. – II Sound and Acoustics of Buildings:	Environment
		Pressure Microphone,	Environment

		Moving Coil Loudspeaker, Intensity and loudness of sound, Decibels, Intensity levels, Musical notes, Reverberation, Acoustic aspects of halls and auditoria.	
2	B. Sc. III Semester-V, Physics Paper – XII	UNIT IV	Environment
3	Atomic and Molecular Spectra, Astronomy and Astrophysics	Milky Way Galaxy and Solar System: The Milky Way galaxy, origin of solar system, condensation theory, arguments for and against the theory, early history of planets, The Mars-planetary properties, evidence of geological activities, prospects for life on Mars, The Sun- surface of the Sun, Sunspots, Sunspot cycle.	
		Cosmology:	
		The Big-Bang cosmology, the steady state cosmology, the oscillating cosmology, Hubble law and cosmological test, other evidence of Big Bang cosmology	
4	B. Sc. III Semester-VI, Paper - XIV Energy Studies and Materials Science	UNIT I	Environment
		Renewable energy resources: Energy, Classification of energy resources, age of renewable and alternatives, energy demands, wind energy, wind energy chains, wind energy quantum, wind power density, power of wind turbine for a given incoming wind velocity, Efficiency factor of wind turbine(P-H graph), types of a wind turbine generator unit, horizontal axis propeller type wind turbine generator unit	
5	B. Sc. III Semester-VI, Paper - XIV Energy Studies and Materials Science	UNIT II	Human values
		Solar Energy:	

		Solar energy, Solar energy spectrum (UV, Visible and IR), thermal route, photovoltaic route, essential subsystems in solar energy plant, solar constant, clarity index, solar insolation, solar energy from satellite station through microwave to earth station, solar photovoltaic systems, merits and limitations of solar PV systems, prospectus of solar PV systems, power of a solar cell and solar PV panel	
Department of Commerce			
1	Management Principles And Applications -Paper-I B.Com. Part-I	Planning And Decision Making	Environment
2	Principles Of Marketing Paper I B.Com. Part-I	Consumer Behaviour	Human Values
3	Management Principles & Application -Paper-Ii B.Com. Part-I	Leadership	Leadership Styles
4	Principles Of Marketing Paper I B.Com. Part-I	Introduction To Marketing	Human Values
5	Principles Of Marketing Paper Ii B.Com. Part-I	Emerging Issues In Management	Green Management
6	Management Principles & Application -Paper-I B.Com. Part-I	Organizing	Ethical Issues
7	Management Principles & Application -Paper-Ii B.Com. Part-I	Co-Ordination And Control	Ethical Issues
8	Financial Accounting Paper I B.Com. Part-I	Basic Accounting Concepts And Conventions	Ethical Issues
9	Principles Of Marketing Paper I B.Com. Part-I	Recent Developments In Marketing	Ethical Issues
10	Fundamental Of Entrepreneurship Paper- I B.Com. Ii	Service & Agro Entrepreneurship	Ethical Issues
11	Fundamental Of Entrepreneurship Paper- I B.Com. Ii	Entrepreneur	Ethical Issues
12	Fundamental Of Entrepreneurship Paper- Ii B.Com. Ii	Women Entrepreneur & Successful Entrepreneurs	Gender

13	Fundamental Of Entrepreneurship Paper- II B.Com. II	Business Plan & Project Report	Ethical Issues
	Modern Management	Emotional And	Emotional And
14	Practice Paper- I B.Com. Iii	Social Intelligence In Management	Ethical Issues
15	Cc-A1 Business Management Paper-I M.Com. I	Introduction To Management	Ethical Issues
16	Cc-A1 Business Management Paper-I M.Com. I	Strategic Management	Ethical Issues
17	Cc-A1 Business Management Paper-I M.Com. I	Contemporary Issues In Management	Ethical Issues-
18	Dse-B-I Advanced Costing Paper I M.Com. I	Cost Accounting Of Labour & Overheads	Ethical Issues
Department of Geography PG			
1	GCT-101: Fundamentals of Geomorphology	Unit: 3 Factors controlling landform development: Endogenetic and Exogenetic forces, Denudational processes, Weathering, Erosion and Mass wasting	Environment
2	GCT-102: Principles of Climatology	Unit: 2 Moisture in the Atmosphere: Changes of state, Humidity, Humidity measurements, Stability and Instability of atmosphere, Condensation- Clouds and fogs, Precipitation - precipitation processes, types and forms.	Environment Human Value
3	GCT-103: Economic Geography	Unit: 2 Concept of resources, Classification of resources, World resources and their distribution; Renewable & Non-renewable energy resources, World energy situation and distribution; Sources of Energy: Coal, Oil, Natural gas and Nuclear energy, OPEC-energy crisis.	Sustainability
		Unit: 2 Population as resource, concepts of over, under and optimum population, population and development	

4	GCT-104: Geography of Population and Human Resource Development	debate, population as ecosystem, Limits to Growth, Population resource regions, Human development - World, Social well-being and quality of life, Gender Equity; Population Policies-perspectives from developed and developing world, National Population Policy of India.	Sustainability Professional Ethics
5	GCT-205: Applied Geomorphology	Unit: 2 Tectonism and geomorphology, Interior of the Earth, Earthquakes, Volcanoes and associated features, folding and faulting.	Environment
6	GCT-206: Applied Climatology and Climate Change	Unit: 3 Causes, impacts and society's response to change in air quality and atmospheric pollution; Causes and impacts of greenhouse gas (GHGs) emission, ozone layer depletion, and acid rain; El-nino and southern oscillation (ENSO).	Environment
7	GOT-202 Geography of India	Unit: 2 Agriculture & live stock in India, Irrigation, Green and White Revolution, Agro-climatic zones Problems of Agricultural Development	Environment Professional Ethics
8.		Unit: 2 The changing patterns of World Powers, Geopolitical Conflicts and cooperation with reference to India, Reorganization on Indian state, , Emergence of New States & their Demands, Interstate conflicts in India, Internal security Threats	Environment Professional Ethics

	GOT-203: Political Geography Geohydrology and Oceanography	Unit: 2 Groundwater exploration and water pollution with special reference to India; Problems related to water use; Fresh and salt water relationship in coastal and inland areas; Conservation and planning for the development of water resources; Watersheds and Wetlands in India. Unit: 2 Aerial photographs: types, scale, & resolution; Types of aerial cameras and photographic films;	Sustainability Environment Human Values
9.	Fundamentals of Remote Sensing and DIP Settlement Geography	Geometry of aerial photographs; Parallax, relief displacement, and orthophotos; Elements of visual image interpretation	Environment
		Unit: 2 Introduction to urban settlement geography, Concept and processes of urbanization, suburbanization, Rural-urban fringe, urban sprawl, Functional classification of urban settlements; Conurbation, Size and spacing of cities- rank-size rule, law of primate city, urban hierarchies; Urban problems, Urban planning and challenges, Concept of smart city, Garden city movement, Urban agriculture.	Professional Ethics
		Unit: 4	
		Conservation and management of environment; Concept of sustainable development; environmental pollution (water, Air, Noise), Land degradation; Environmental impact assessment; Environmental issues, policies and efforts in India, International programmes and Policies (Brundtland commission, Kyoto protocol, agenda 21, Sustainable development goals, Paris agreement)	

10.	Geography of Environment Development of Modern Geographical Thought	Unit: 3 Dualism in Geography: systematic and regional; physical and human; idiographic and nomothetic; concept of determinism and possibilism.	Professional Ethics
11	Regional Planning and Development	Unit: 4 Regional planning in India- rural and urban planning.Regional disparities in India, Planning for tribal area, Hilly area, Command area, and Drought- prone area development.	Professional Ethics
12	Fundamentals and Applications of GIS and GPS	Unit: 4 Geospatial Technology in Urban and Regional planning, Water resource management, Soil resource Management, Agricultural Management, Forestry and Environment, Land use/ and Land cover Mapping, Natural hazards assessment.	Professional Ethics
13	Agricultural Geography	Unit: 3 Concept & techniques of delimitation of agricultural regions- Crop combination, Crop diversification; Measurement and determinants of agricultural Productivity, Agricultural land use theory- Von Thunen's model of Land Use planning; spatial diffusion Process	Professional Ethics

Department of Geography UG

1.	Physical Geography	Module: 2 Composition and Structure of Atmosphere Insolation: Factors affecting on Insolation Temperature: Distribution of temperature Atmospheric Pressure: Belts and Planetary Winds.	Environment
		3.3 Earthquakes – Causes and Effects	
		3.4 Volcano – Causes and Effects	

2	Human Geography	Module: 2 2.1 Factors affecting on distribution of population 2.4 Migration: Types and Effects	Human Value and Gender Equality
		Module: 3	Human Values
		3.1 Types and patterns of rural settlements 3.4 Functions of Urban Centers	
3	Soil Geography	3.3 Soil Degradation: Concept, Causes, Consequences and Measures	Sustainability
4	Recourse Geography	Module: 3	Sustainability
		Concept of Sustainable Resource Development	
		Sustainable Natural Resource Development: Water, Forest and Energy Sustainable Human Resource Development	
5	Oceanography	Module: 3	Environment
		3.4 Ocean Pollution – Causes, Effects and Measures	
6	Agricultural Geography	Module: 3	Environment
		3.2 Agricultural Problems: Physical and Non-Physical (Economic, Social, Cultural, Political and Administrative)	
7	Introduction to Tourism	Geographical components	Environment
		Social components	
		2.3 Cultural components	Gender Professional Ethics
8	Tourism in India	Module: 2	Sustainability
		Development of tourism in Maharashtra	
		Planning of tourism in Maharashtra	

9	Modern Thoughts	<p>Module: 3 Determinism Vs Possibilism Systematic Vs Regional geography Physical Vs Human geography</p> <p>Module: 2 Major soil types, characteristics and its distribution in India</p>	<p>Environment Human Values</p>
		<p>Soil degradation and soil conservation in India</p>	<p>Envi ronment</p>
10	Geography of India	<p>Major forest types: characteristics and their distribution Deforestation and conservation of forests in India</p>	
11	Population Geography	<p>Module: 3 Concept of Population Dynamics Fertility: Concept and Types Fertility: Causes, Effects and Measures Mortality: Concept and Types Mortality: Causes, Effects and Measures</p>	<p>Professional Ethics</p>
12	Economic Geography	<p>Module: 2 Factors Affecting on Location of Agricultural Activity Factors Affecting on Location of Industrial Activity</p>	<p>Professional Ethics</p>
13	Urban Geography	<p>Module: 4 3.4 Models of Town Morphology: The Concentric Zone Theory, the Sector Theory and the Multi-Nuclei Theory</p>	<p>Professional Ethics</p>

14	Political Geography	Module: 4 Krishna Water Dispute Ganga Water Dispute Sardar Sarovar Project: Issues of Relief, Compensation and Rehabilitation Chandoli Dam Project: Issues of Relief, Compensation and Rehabilitation	Professional Ethics
15	Practical I	Module: 3 b) Physical environment: Relief, Drainage and Vegetation c) Cultural environment: Settlements, Transportation and Communication,	Environment
16		Module: 4 Resource survey, Population survey, Agricultural survey, Settlement Survey, Environmental issues, Industrial visit, Health survey, Natural Hazard or Disaster	Environment
17	Practical II	1. Project Report must be content of following points:	
Department of Political Science			
1	Introduction to Political Science. B.A.-I Paper – I Sem-I	Key Concepts of Political Science	Right, Liberty, Equality Justice
2	Indian Constitution B.A.-I Paper – II Sem- II	Philosophy of Indian Constitution	Fundamental Rights, Duties
3	Political Process in India B.A.II Paper- III Sem- III	Issues in Indian politics	Cast and Politics
4	Indian Political Thought-I B.A.II Paper- IV Sem- III	Mahatma Phule	Satyashokdhak Samaj
5	Local self Government in Maharashtra B.A.II Paper- V Sem- IV	Constitutional amendments & Challenges	Challenges before local self Government
6	Indian Political Thought	M. N. Roy	New Humanism

	B.A.II Paper- VI Sem- IV		
7	Political Theory	Behaviouralism	Behavioral Approach
	B.A.III Paper- VII Sem- V		
8	Public Administration	Accountability and	Civil Society
	B.A.III Paper- VIII Sem- V	Control	
9	Western Political Thought	Rousseau	Rousseau Theory
	B.A.III Paper- XI Sem- V		
10	Modern Political Concepts	Feminism	Theories of
	B.A.III Paper- XII Sem- VI		Feminism
11	Modern Political Concepts	Environmentalism	Global warming
	B.A.III Paper- XII Sem- VI		
12	Politics and Movements in Maharashtra	Political and Social Movement in	Dalit Movements
	B.A.III Paper- XIII Sem- VI	Maharashtra	
13	Western Political Thought	Karl Marx	Karl Marx Theory
	B.A.III Paper- XVI Sem- VI		
Department of Sociology			
1.	B. A. Part – II (Sem-III) Model – II Socio-Cultural Issues B) Female-Foeticide : Meaning, Causes and Remedies	Social Issues in India	Gender
2.	Semester - IV, Paper No.V - Model – I Gender and Violence A) Meaning of Gender B) Nature of Gender Violence C)Major Gender Issues.	Gender and Violence	Gender

3	Semester - IV, Paper No.V – Module - II Domestic Violence A) Meaning of Domestic Violence B) Dowry : Causes and Remedies C) Divorce : Causes and Remedies	Gender and Violence	Gender
4	Semester - IV, Paper No.V – Module - III Violence Against Women A) Tribal Women : Nature and Remedies B) Rural Women :Nature and Remedies C) Urban Women : Nature and Remedies	Gender and Violence	Gender
5	Semester - IV, Paper No.V – Module – IV Womens' Harassment at workplace A) Nature of Womens' Harassment B) Types of Womens' Harassment C) Remedies and Vishakha Guidelines Acts, 2013	Gender and Violence	Gender

Department of Economics

1	B.A. Part-I	Population	Gender
2	B.A. Part-I	Sustainable Development	Environment
3	B.A. Part-I	Human Development Index	Human Values
4	B.A. Part-III	Sustainable Development and Green Development	Environment
5	B.A. Part-III	Human Capital And Economic Development	Human Values
6	M.A. Part-I	Eco-Systems Global Environmental problems	Environment
7	M.A. Part-I	Environmental Audit	Environment
		Problems of Human Development Poverty Unemployment	Human Values
		Education problem	
		Universalisation education	
		Vocationalisation of Education	
		Quality improvement	

		Dropout	
		Human Poverty Index	
		Gender Audit	Gender
		Bio-Economics	Environment
8	M. A. Part-II	Energy Conservation and Environment	Environment
		Economic valuation of Environment	
		Environmental Values	
9	B.Com-III	Business environment and sustainable development	Environment
Department of History			
1	B.A.I	Maharani Tarabai, French	Gender
		Revolution, Political Parties in Brief : Congress	
2	B.A.III.	History of Ancient India	Environment and Sustainability
3	B.A.III.	Polity, Society and Economy under the Marathas	Human Values
4	B.A.III.	Civil administration	Professional Ethics
Department of Marathi			
B. A. I 1	Compulsory generic Elective (CGE-1) Marath (course -1) आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-1) मराठी अभ्यासपत्रिका अ	व्यक्तिमत्व संकल्पना	Human values
2	Compulsory generic Elective (CGE-1) Marath (course -1) आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-1) मराठी अभ्यासपत्रिका अ	भाषिक कौशल्य	Human values
B. A. II, 1	Compulsory generic Elective (CGE-1) Marath (course -2) आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-1) मराठी अभ्यासपत्रिका ब	संत नामदेव –पतित पावन ,पंढरीस जावे .झपताल	Human values

2	Compulsory generic Elective (CGE-1) Marathi (course -2) आवश्यक अनुषंगिक निवड (CGE-1) मराठी अभ्यासपत्रिका ब	हे मुर्खा खूण तर्का, मानवाचा धर्म एक, माझा मना बन दगड	Human values
B. A. II, 1	Discipline Specific Core Course (DSE-C1) Marathi paper No3 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-C25) अभ्यास पत्रिका क्र ५	माती पंख आणि आकाश जीवनानुभवाचे स्वरूप	Human values
2	Discipline Specific Core Course (DSE-C25) Marathi paper No 5 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-C1) अभ्यास पत्रिका क्र ५	आत्मव्रताचे लेखन आत्मकथन, प्रवास वर्णन, रोजनिशी	Human values
3	Discipline Specific Core Course (DSE-C1) Marathi paper No3 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-C1) अभ्यास पत्रिका क्र 3	काय डेंजर वारा सुटलाय आशयसूत्रे	Human values
4	Discipline Specific Core Course (DSE-C1) Marathi paper No 3 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-C1) अभ्यास पत्रिका क्र ५	संवाद लेखन	Human values
B. A. III, 1	Discipline Specific Core Course (DSE-E3) Marathi paper No9 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-E3) अभ्यास पत्रिका क्र 9 मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास प्रारंभ ते १५००	महानुभाव साहित्य, संत ज्ञानदेव, नामदेव साहित्य.	Human values & professional Ethics
2	Discipline Specific Core Course (DSE-E3) Marathi paper No 9 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-E3) अभ्यास पत्रिका क्र 9 मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास प्रारंभ ते १५००	नाथ, लिंगायत, जैन, दत्त, नागेश, मुस्लीम, ख्रिस्ती साहित्य .	Human values & professional Ethics
3	Discipline Specific Core Course (DSE-E128) Marathi paper No14 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-E128) अभ्यास पत्रिका क्र 14 मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास प्रारंभ ते १५००	संत एकनाथ संत रामदास याची रचना तुकाराम अंभग वाणी	Human values & professional Ethics

4	Discipline Specific Core Course (DSE-E128) Marathi paper No14 विद्यशाखीय विशेष गाभा (DSE-E128) अभ्यास पत्रिका क्र 14 मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास प्रारंभ ते १५००	बखर वाङ्मय	Human values & professional Ethics
5	Discipline Specific Core Course (DSE-E126) Marathi paper No12 □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ (DSE-E126) □□□□□□ □□□□□□□□ □□□ 12 □□□□□□□□ □□□□□	शब्द शक्ती	Human values & professional Ethics
6	Discipline Specific Core Course (DSE-E126) Marathi paper No 12 □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ (DSE-E126) □□□□□□ □□□□□□□□ □□□ 12 □□□□□□□□ □□□□□	साहित्याची भाषा	Human values & professional Ethics
7	Discipline Specific Core Course (DSE-E1) Marathi paper No7 □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ (DSE-E1) □□□□□□ □□□□□□□□ □□□ 7	साहित्याचे स्वरूप	Human values & professional Ethics
8	Discipline Specific Core Course (DSE-E1) Marathi paper No 7 □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ (DSE-E1) □□□□□□ □□□□□□□□ □□□ 7	साहित्याची निर्मिती प्रक्रिया	Human values & professional Ethics

Prin. Dr. Milind S. Hujare
Principal
 Padmabhushan Dr. Vasantrodada Patil
 Mahavidyalaya, Tasgaon (Sangli).

पर्यावरण =

1

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

Syllabus of Environmental Studies

As a Compulsory Paper for all
Undergraduate Programme

(To be implemented from academic year 2019)

Environment and
Sustainability

Shivaji University, Kolhapur
Syllabus of Environmental Studies
as a Compulsory Paper for all Undergraduate Courses
2019-20

Unit 1. Nature of Environmental Studies :

(3 lectures)

- Definition, scope and importance.
- Multidisciplinary nature of environmental studies
- Need for public awareness.
- Concept of sustainability. Sustainable development and its goals with Indian context.

Unit 2. Ecosystems :

(9 lectures)

- Concept of an ecosystem.
- Structure and function of an ecosystem.
- Producers, consumers and decomposers.
- Energy flow in the ecosystem.
- Ecological succession.
- Food chains, food webs and ecological pyramids.
- Introduction, types, characteristics features, structure and function of the following ecosystem :-
 - a) Forest ecosystem, b) Grassland ecosystem, c) Desert ecosystem,
 - d) Aquatic ecosystems (ponds, streams, lakes, rivers, oceans, estuaries)
- Degradation of the ecosystems and its impacts.

Unit 3. Natural Resources and Associated Problems :

(8 lectures)

- a) Forest resources: Use and over-exploitation, deforestation, dams and their effects on forests and tribal people.
- b) Water resources: Use and over-utilization of surface and ground water, floods, drought, conflicts over water, dams-benefits and problems.
- c) Mineral resources: Usage and exploitation. Environmental effects of extracting and using mineral resources.
- d) Food resources: World food problem, changes caused by agriculture ,effect of modern agriculture, fertilizer-pesticide problems.
- e) Energy resources: Growing energy needs, renewable and non- renewable energy resources, use of alternate energy sources. Solar energy , Biomass energy, Nuclear energy,
- f) Land resources: Land as a resource, land degradation, man induced landslides, soil erosion and desertification. Consumerism ,ecological foot prints, carbon foot prints, carbon credits.

Role of an individuals in conservation of natural resources. Equitable use of resources for sustainable lifestyles.

Unit 4. Biodiversity and its conservation :**(8 lectures)**

Introduction- Definition: genetic, species and ecosystem diversity.

Bio-geographical classification of India.

Value of biodiversity: consumptive use, productive use, social, ethical, aesthetic and option values.

India as a mega- diversity nation.

Western Ghat as a biodiversity region. Hot-spots of biodiversity.

Threats to biodiversity: habitat loss, poaching of wildlife, man- wildlife conflicts,

Endangered and endemic species of India, Conservation of biodiversity: In-situ and Ex-situ conservation of biodiversity. Convention on Biological Diversity.

Unit 5. Environmental Pollution :**(8 lectures)**

Definition: Causes, effects and control measures of: Air pollution,

Water pollution, Soil pollution, Marine pollution, Noise pollution, Thermal pollution, Nuclear hazards.

Global warming, acid rain, ozone layer depletion, nuclear accidents and holocaust.

Solid waste Management: Causes, effects and control measures of urban and industrial wastes. Solid waste management control rules.

Role of an individual in prevention of pollution.

Unit 6. Social Issues and the Environment :**(9 lectures)**

Human population growth, impact on environment. Human Health and welfare.

Environmental ethics: Role of Indian religious traditions and culture in conservation of the environment.

Environmental movements- Chipko Movement, Appiko Movement, Silent Valley.

Resettlement and rehabilitation of people; its problems and concerns.

Water conservation, rain water harvesting, watershed management. water conservation by Dr.Rajendra Singh, Anna Hazare etc.

Disaster management: floods, earthquake, cyclone, tsunami and landslides.

Wasteland reclamation.

Environmental communication and public awareness, case studies.

Unit 7. Environmental Protection- Policies and practises :**(5 lectures)**

Environmental Protection Act.

Air (Prevention and Control of Pollution) Act.

Water (Prevention and control of Pollution) Act

Wildlife Protection Act

Forest Conservation Act

National and International conventions and agreements on environment.

Unit 8. Field Work :**(10 lectures)**

Visit to a local area to document environmental assets-

River/forest/grassland/hill/mountain.

or

Visit to a local polluted site – Urban/Rural/Industrial/Agricultural

or

Study of common plants, insects, birds.

or

Study of simple ecosystems - ponds, river, hill slopes, etc.

(Field work is equal to 10 lecture hours)

References :

- 1) Agarwal, K.C.2001, Environmental Biology, Nidi Pubi. Ltd., Bikaner.
- 2) Bharucha Erach, The Biodiversity of India, Mapin Publishing pvt. Ltd.,Ahmedabad 380013, India, Email:mapin@icenet.net (R)
- 3) Brunner R.C.,1989, Hazardous Waste Incineration, McGraw Hill Inc., 480p
- 4) Clank R.S. Marine Pollution, Clanderson Press Oxford (TB)
- 5) Cunningham, W.P. Cooper, T.H.Gorhani, E. & Hepworth, M.T.2001,
- 6) Environmental Encyclopedia, Jaico Publ. Hpise, Mumbai, 1196p
- 7) De A.K., Environmental Chemistry, Wiley Western Ltd.
- 8) Down to Earth , Cebtre fir Scuebce and Environment (R)
- 9) Gleick, H.,1993, Water in crisis, Pacific Institute for studies in Dev.,Environment & Security. Stockholm Env. Institute. Oxford Univ. Press 473p
- 10) Hawkins R.e., Encyclopedia of Indian Natural History, Bombay Natural History Society, Bombay (R)
- 11) Heywood, V.H.& Watson, R.T.1995, Global Biodiversity Assessment,Cambridge Uniy. Press 1140p.
- 12) Jadhav, H.& Bhosale, V.M.1995, Environmental Protection and Laws, Himalaya Pub. Hcuse, Delhi 284p.
- 13) Mickinney, M.L.& School. R.M.1196, Environmental Science Systems & Solutions, Web enhanced edition, 639p.
- 14) Mhaskar A.K., Mastter Hazardous, Techno-Science Publications (TB)
- 15) Miller T.G.Jr., Environmental Science. Wadsworth Publications Co. (TB)
- 16) Odum, E.P.1971, Fundamentals of Ecology, W.B.Saunders Co. USA, 574p.
- 17) Rao M.N.& Datta, A.K.1987, Waste Water Treatment, Oxford & IBH Publ. Co. Pvt. Ltd., 345p
- 18) Sharma B.K., 2001, Environmental Chemistry, Gokel Publ. Hkouse, Meerut
- 19) Survey of the Environment, The Hindu (M)
- 20) Townsend C., Harper, J. and Michael Begon, Essentials of Ecology, Blackwell Science (TB)
- 21) Trivedi R.K. Handbook of Environmental Laws, Rules, Guidelines, Compliances and Standards, vol. I anfd II, Environmental Media (R)
- 22) Trivedi R.K. and P.K. Gokel, Intriduction to air pollution, Tecgbi-Science Publications (TB)
- 23) Wagner K.D.,1998, Environmental management, W.B. Saunders Co.Philadelphia, USA 499p.
- 24) Paryavaran shastra – Gholap T.N.
- 25) Paryavaran Sahastra – Gharapure
M) Magazine (R) Reference (TB) Textbook

B.Sc-II, -

सूँस्री

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

Revised Syllabus For

Bachelor of Science

Part-II

ZOOLOGY

CBCS PATTERN

Syllabus to be implemented from

June, 2019 onwards.

B. Sc. Part II Semester- IV

ZOOLOGY

Paper-VIII

DSC- (APPLIED ZOOLOGY-I)

Theory: 30 hrs. (37.5 lectures of 48 minutes)

Marks-50 (Credits: 02)

Unit 1:

Introduction to Host-parasite Relationship: (4 hrs.)

Host, Definitive host, Intermediate host, Parasitism, Symbiosis, Commensalism, Reservoir, Zoonosis.

Unit 2:

Epidemiology of Diseases: (7 hrs.)

Transmission, Prevention and control of diseases: Tuberculosis, Typhoid.

Unit 3:

Rickettsia and Spirochaetes: (6 hrs.)

Brief account of *Rickettsia prowazekii*, *Borrelia recurrentis* and *Treponema pallidum*.

Unit 4:

Insects of Economic Importance: (8 hrs.)

Biology, Control and damage caused by *Helicoverpa armigera*, *Pyrilla perpusilla* and *Papilio demoleus*, *Callosobruchus chinensis*, *Sitophilus oryzae* and *Tribolium castaneum*

Unit 5:

Poultry Farming: (5 hrs.)

Principles of poultry breeding, Management of breeding stock and broilers, Processing and Preservation of eggs.

**Human Values
Environment**

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.Sc. Part - I

Botany

SEMESTER I AND II

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

B.Sc.Part I : Subject: Botany

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Choice Based Credit System (CBCS)

Syllabus with effect from 2017

B.Sc.Part I : Subject: Botany

SEMESTER –II

Botany Paper III: DSC- 13 B: PLANT ECOLOGY

CREDITS: 2, LECTURE PERIODS: 2.5 PER WEEK- LECTURE HOURS: 2 PER WEEK, MARKS: 50

UNIT	SUB-UNIT	TOPICS	LECTURE PERIOD
1.	1.a	ECOLOGICAL FACTORS AND ADAPTATIONS	
1.	1.a	INTRODUCTION, DEFINITION AND SCOPE OF ECOLOGY	01
1.		<p>ECOLOGICAL FACTORS: Environment and Sustainability</p> <p>Edaphic factors: Soil- Origin and formation, Composition, soil profile. Water- States of water in environment.</p> <p>Climatic factors: Light and Temperature as ecological factors, Optimum and limiting factors.</p> <p>Ecological Adaptations: Environment and Sustainability Ecological adaptations in, Hydrophytes, Xerophytes, Epiphytes and parasites.</p>	07
1.		PLANT COMMUNITIES AND SUCCESSION	
	1.b.	<p>Plant communities: Introduction, general Characters, forms and structure, Raunkier's life forms.</p> <p>Plant Succession : Characters and Process and types – Hydrosere, Xerosere.</p>	07
2.		Ecosystem and Phyto-geography	
	2.a	<p>Ecosystem: Environment and Sustainability Introduction, Composition- Abiotic and Biotic components, Types of ecosystems – Aquatic and Terrestrial (one example of each type).</p> <p>Food chain and web. Environment and Sustainability Ecological pyramids- Number, Biomass and Energy with suitable example.</p>	10
	2.b	<p>Biogeochemical cycles- Introduction, Phosphorus and Nitrogen cycle. Phytogeographical regions as per Chatterji and Mani</p>	05
		Total	30

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

Revised Syllabus For

Bachelor of Science (B.Sc.) Part III

Botany

CBCS PATTERN

Syllabus to be implemented from

June, 2020 onwards

Paper -IX, X, XI, XII - (Semester- V)

and

Paper -XIII, XIV, XV, XVI - (Semester-VI)

B.Sc. Part- III Botany
CREDITS: 2, LECTURE PERIOD: 3 PER WEEK , MARKS: 40+10
Paper- XI DSE –E27

Cytology and Research Techniques in Biology

Unit 1: Cell as a unit of life	10
I.1 Introduction, The Cell Theory, Prokaryotic and Eukaryotic cells,	
1.2 Cell cycle and Apoptosis.	
1.3 Cell division: Mitosis and Meiosis with their significance.	
Unit 2: Cell Organelles	12
2.1 Nucleus: Ultra structure, Nuclear envelope, Nuclear pore complex, DNA packaging in Eukaryotes.	
2.2 Mitochondria: Ultrastructure, semiautonomous body and Role.	
2.3 Chloroplasts: Ultrastructure, semiautonomous body and Role.	
2.4 Ribosomes: Structure and Functions of Prokaryotic and Eukaryotic ribosome.	
Unit 3: Sub Cellular Structures and Cell Membrane	10
3.1. ER, Golgi body and Lysosomes: Structure and Role,	
3.2 Peroxisomes and Glyoxysomes: Structure and Role.	
3.3 Cell membrane: Structure, Fluid Mosaic Model, Role.	
3.4 Types of membranes as per permeability.	
Unit 4: Research Techniques in Biology	13
4.1 Principles of microscopy, Light, Fluorescence and Electron microscopy (EM)- Scanning EM.	
4.2 Colorimetry, Spectrophotometry, Micrometry, Photomicrography,	
4.3 Intellectual property right (IPR) – Concept and Importance.	
4.4 Patents – Objectives, Procedure and Working	
	Professional Ethics

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - I

Geography

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

**Course Structure for B.A. Geography
Three Years (6 Semester) Programme**

B.A. I

Sr. No.	Semester	Name of the Course	Category
1	Semester I	Physical Geography	Geography DSE - 1
2	Semester – II	Human Geography	Geography DSE - 2

B.A. II

Sr. No.	Semester	Name of the Course	Category
1	Semester III	Soil Geography	Geography DSE - 3
2	Semester – III	Environmental Geography	Geography DSE - 4
3	Semester- IV	Oceanography	Geography DSE - 5
4	Semester- IV	Geography of Maharashtra	Geography DSE - 6

B.A. III

Sr. No.	Semester	Name of the Course	Category
1	Semester V	Geography of India	Geography DSE - 7
2	Semester – V	Economic Geography	Geography DSE - 8
3	Semester- V	Research Methodology in Geography	Geography DSE - 9
4	Semester- VI	Disaster Management	Geography DSE - 10
5	Semester- VI	Regional Planning and Development	Geography DSE - 11
6	Semester- VI	Geography of Tourism	Geography DSE - 12
7	Semester- V & VI Practical	Map Work & Map Interpretation	Geography DSE - 13 (Practical Paper No. – I)
8	Semester- V & VI Practical	Advanced Tools and Techniques & Fieldwork	Geography DSE - 14 (Practical Paper No. – II)

B. A. Part - I
DSE (Discipline Specific Elective) - I Geography
June 2018 onwards

Physical Geography

Preamble: This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the physical geography. The Geography students of B. A. Part-I can betterly understand all latest concepts in Physical Geography and Human Geography in brief but in adequate manner.

The objective of this course is to introduce the latest concepts in Physical Geography and Human Geography, Specifically in Atmosphere, Lithosphere, Fluvial Cycle, Hydrosphere, Human races, Population growth, Characteristics of Population and Settlements.

Semester - I

	Teaching Hours	Credits
Module – I Introduction to Physical Geography	15	01
1.1 Meaning and Definitions		
1.2 Scope of Physical Geography		
1.3 Branches of Physical Geography		
1.4 Importance of Physical Geography		
Module- II Atmosphere	15	01
2.1 Composition and Structure of Atmosphere		
2.2 Insolation: Factors affecting on Insolation		
2.3 Temperature: Distribution of temperature (Vertical and Horizontal)		
2.4 Atmospheric Pressure: Belts and Planetary Winds.		
Module – III Lithosphere	15	01
3.1 Interior of the earth		
3.2 Wagner’s Continental Drift Theory		
3.3 Earthquakes – Causes and Effects		
3.4 Volcano – Causes and Effects		
Module – IV Denudation	15	01
4.1 Weathering: Concept and Types		

B. A. Part - I
DSE (Discipline Specific Elective) - II Geography
Semester-II

Human Geography

Preamble : This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the Indian economy. It endeavors to provide useful insights to the students about the present economic standing and composition of the Indian economy, the major sectors and their relative importance in the Indian economy and the major challenges faced by it.

Semester – II

	Teaching Hours	Credits
Module- I Human Geography	15	01
1.1 Definitions of Human Geography		
1.2 Scope of Human Geography		
1.3 Branches of Human Geography		Environment and Sustainability
1.4 Importance of Human Geography		
Module –II Population	15	01
2.1 Factors affecting on distribution of population		
2.2 Malthus' theory of Population Growth		Environment and Sustainability
2.3 Demographic Transition Theory		
2.4 Migration: Types and Effects		
Module –III Settlement	15	01
3.1 Types and patterns of rural settlements		
3.2 Functions of Rural Settlements		
3.3 Factors affecting on urbanization		
3.4 Functions of Urban Centers		
Module – IV Agriculture	15	01
4.1 Origin and History of Agriculture		
4.2 Types of Agriculture		
4.3 Factors affecting on agriculture		Environment and Sustainability
4.4 Problems of Agriculture		

Reference Books

1. Chandna, R.C. (2010) Population Geography, Kalyani Publisher.
2. Hassan, M.I. (2005) Population Geography, Rawat Publications, Jaipur

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Accredited By NAAC with 'A' Grade

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - II

Geography

(Syllabus to be implemented from June, 2019 onwards.)

NEW/REVISED SYLLABUS FOR
B. A. Part – II, DSC Geography
(Introduced from June 2019 onwards)
Semester - III

(i) Course / Paper No. IV

(ii) Title of Paper: Resource Geography

(iii) Specific Objectives:-

(iv) A brief note:- (On expected level of study from examination and assessment point of view) :- -----

Module	Teaching Hours	Credits
Module I: Introduction to Resource Geography	10 Lectures	01
1.1 Definition and Scope of Resource Geography		Environment and Sustainability
1.2 Resource: Concept and Classification		
1.3 Importance of Resource Geography		
Module II: Major Resources	20 Lectures	01
2.1 Water Resources: Distribution, Utilization and Problems		Environment and Sustainability
2.2 Forest Resources: Distribution, Utilization and Problems		
2.3 Energy Resources: Distribution, Utilization and Problems		
2.4 Human Resources: Distribution, Utilization and Problems		
Module III: Sustainable Resource Development	18 Lectures	01
3.1 Concept of Sustainable Resource Development		Environment and Sustainability
3.2 Sustainable Natural Resource Development: Water, Forest and Energy		
3.3 Sustainable Human Resource Development		
Module IV: Practical (Theory Only)	12 Lectures	01
4.1 Proportional Circle		
4.2 Choropleth Map		
4.3 Dot Map		
4.4 Isopleth Map		

References :

1. Cutter S. N., Renwich H. L., and Renwick W., (1991): Exploitation, Coservation, Preservation: A Geographical Perspective on Natural Resources Use, John Wiley and Sons, New York.

**NEW/REVISED SYLLABUS FOR
B. A. (Part II) Geography
(Introduced from June 2019 onwards)
Semester - IV**

(i) Course / Paper No. V

(ii) Title of Paper :- OCEANOGRAPHY

(iii) Specific Objectives:- -----

(iv) A brief note :- (On expected level of study from examination and assessment point of view):- -----

Module	Teaching Hours	Credits
1.0 Introduction to Oceanography	15 Lectures	01
1.1 Definition, Nature and Scope of Oceanography		
1.2 Oceanography and Physical Sciences		Environment and Sustainability
1.3 Branches of Oceanography		
1.4 Significance of Oceanography		
2.0 Properties and Dynamics of Ocean	15 Lectures	01
2.1 Oceanic Temperature: Factors affecting on ocean temperature and Distribution of oceanic temperature		
2.2 Salinity of Ocean: Factors affecting on Oceanic salinity and Horizontal distribution of oceanic salinity		
2.3 Oceanic Currents: Types of Oceanic currents, Responsible factors for origin of ocean currents and Ocean currents of the Pacific, Atlantic and Indian Ocean		
3.0 Applied Oceanography	15 Lectures	01
3.1 Ocean or Marine deposits: Sources and Classification		
3.2 Ocean Resources – Biotic- Mineral and Energy Resources		
3.4 Ocean Pollution – Causes, Effects and Measures		Environment and Sustainability
4.0 Practical's (Theory Only)	15 Lectures	01
4.1 Hypsographic Curve		
4.2 Wind rose		
4.3 Isohalines		

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

Revised Syllabus For

B. A. Part-III & B. A. B. Ed.

Geography

(Evolution of Geographical Thought)

CBCS PATTERN

Syllabus to be implemented from

(Subject to the modifications to be made from time to time)

Syllabus to be implemented from June 2020 onwards

16. EQUIVALENCE IN ACCORDANCE WITH TITLES AND CONTENTS OF PAPERS- (FOR REVISED SYLLABUS)

Sr. No.	Title of Old Paper	Old paper No.	Title of New paper	New Paper No.
1	Physical Geography of India	VII	Evolution of Geographical Thought	E106 or VII

17. SPECIAL INSTRUCTIONS, IF ANY.

**NEW/REVISED SYLLABUS FOR
B. A. Part-III and B. A. B. Ed. Geography
(Introduced from June 2020 onwards)
Semester - V**

(i) E106 or Paper No. VII

(ii) Title of Paper: Evolution of Geographical Thought

Module	Teaching Hours	Credit
Module – I Geography in Ancient Period	15	1
1.1 Contribution of Greeks and Romans		
1.2 Arab Geographical Thoughts		
1.3 Indian Geographical Thoughts		
1.4 Exploration and Development of Geography		
Module – II Schools of Geography	15	1
2.1 German School of Geography – Alexander von Humboldt		
2.2 French School of Geography – Vedal de la Blache		
2.3 American School of Geography – William Moris Davis		
2.4 British School of Geography – Halford J. Mackinder		
Module – III Dualisms in Geography	15	1
3.1 Determinism Vs Possibilism		
3.2 Systematic Vs Regional geography		
3.3 Physical Vs Human geography		
3.4 Historical Vs Contemporary		
Module – IV Trends in Geography	15	1
4.1 Quantitative Revolution		
4.2 Model Building in Geography		

Environment and Sustainability

Sr. No.	Title of Old Paper	Old paper No.	Title of New paper	New Paper No.
1	Economic Geography of India	X	Economic Geography	DSE-E231 or X

18. SPECIAL INSTRUCTIONS, IF ANY.

**NEW/REVISED SYLLABUS FOR
B. A. Part-III and B. A. B. Ed. Geography
(Syllabus to be implemented from June 2020 onwards)
Semester - VI**

(iii) E231 or Paper No. X

(iv) Title of Paper: Economic Geography

Module	Teaching Hours	Credit
Module – I Introduction to Economic Geography	15	1

1.1 Definition, Nature and Scope

1.2 Concept and Classification of Economic Activity

1.3 Branches of Economic Geography

1.4 Significance of Economic Geography

Environment and Sustainability

Module – II Economic Activity	15	1
--------------------------------------	-----------	----------

2.1 Factors Affecting on Location of Agricultural Activity

2.2 Factors Affecting on Location of Industrial Activity

2.3 Alfred Weber's Theory of Industrial Location

Module – III Manufacturing Activity	15	1
--	-----------	----------

3.1 Concept of Manufacturing Region

3.2 Concept of Special Economic Zone

3.3 Major Industries: i) Cotton Textile Industry - USA

Environment and Sustainability

ii) Iron and Steel Industry – USA

iii) Sugar Industry – Brazil

iv) Automobile Industry – India

Module – IV Transport and Trade	15	1
--	-----------	----------

4.1 Significance of Transportation

4.2 Major Transport Routs: Roadway, Railway, Airway and Ocean Routs

16. SPECIAL INSTRUCTIONS, IF ANY – Nil

**New/ Revised syllabus for
B. A. Part-III and B. A. B. Ed. (Semester -V)
(Syllabus to be implemented from June 2020 onwards)**

(i) Paper – E107 or VIII

(ii) Title of Paper - Geography of India.

(iii) Specific Objectives: -----

(iv) A brief note: - (On expected level of study from examination and assessment point of view) :- -----

Module	Lectures	Credit
Module -I) Physical Profile of India	20	1

1.1) Location (Absolute and Relative)

1.2) Physiographic Divisions (Characteristics and Importance)

1.3) Climate: Summer, Rainy and Winter Seasons in India (weather conditions and Characteristics)

1.4) Major Drainage Systems: a) Northern River Systems (Sindhu, Ganga & Brahmaputra)

b) Southern River Systems (Godavari, Krishna & Cauvery)

(Characteristics and Importance)

Module -II) Soils and Forests

14

1

2.1 Major soil types, characteristics and its distribution in India

2.2 Soil degradation and soil conservation in India

Environment and Sustainability

2.3 Major forest types: characteristics and their distribution

2.4 Deforestation and conservation of forests in India

Environment and Sustainability

Module -III) Mineral and Power Resources

13

1

3.1 Conventional Resources: Iron Ore and Manganese (Distribution, Production and Trade)

3.2 Power Resources: Coal and Mineral Oil (Distribution, Production and Trade)

REVISED SYLLABUS FOR
(Choice Based Credit System)
B. A. Part-III and B. A. B. Ed, Geography
(Introduced from June 2020 onwards)

Semester – VI

(i) DSE- E232 or XI

(ii) Title of Paper: - Urban Geography

(iii) Specific Objectives:-

(iv) A brief note: - (On expected level of study from examination and assessment point of view):- -----

Modules	No. of Lectures
Credit	
Module-I: Introduction to Urban Geography	15
	01
1.1 Urban Geography: Meaning and Definitions	
1.2 Nature and Scope of Urban Geography	
1.3 Approaches of Urban Geography	
1.4 Significance of Urban Geography	
Module-II: Urbanization	15
	01
2.1 Site and Situation: Significance and Types	
2.2 Concept and Factors of Urbanization	Environment and Sustainability
2.3 Patterns of Urbanization in developed and developing countries	
2.4 Functional classification of cities (Quantitative and Qualitative)	
Module-III: 3 Structure and Morphology of Urban Centers	15
	01
3.1 Structure and Morphology	
3.2 City Region and C.B.D.	Environment and Sustainability
3.3 Rural-Urban Fringe	
3.4 Models of Town Morphology: The Concentric Zone Theory, the Sector Theory and the Multi-Nuclei Theory	

**NEW/REVISED SYLLABUS FOR
B. A. Part-III and B. A. B. Ed. Geography
(Syllabus to be implemented from June 2020 onwards)
Semester - V**

- (i) Course/ Paper No. E108 or IX
- (ii) Title of Paper: - **POPULATION GEOGRAPHY**
- (iii) Specific Objectives: -
- (iv) A Brief note: - (On expected level of study from examination and assessment point of view): -.....

Module	Teaching Hours	Credits
Module I: Introduction to Population Geography	15	01
1.1 Definition of Population Geography	Environment and Sustainability	
1.2 Nature and Scope of Population Geography		
1.3 Significance of Population Geography		
1.4 Sources of Population Data		
Module II: Population Growth and Distribution	15	01
2.1 World Population Growth	Environment and Sustainability	
2.2 Factors Affecting on the Population Distribution		
2.3 Population Distribution of the World		
2.4 Population Concepts: Minimum Population, Optimum Population and Over Population		
Module III: Population Dynamics	15	01
3.1 Concept of Population Dynamics	Environment and Sustainability	
3.2 Fertility: Concept and Types		
3.3 Fertility: Causes, Effects and Measures		
3.4 Mortality: Concept and Types		
3.5 Mortality: Causes, Effects and Measures		
Module IV: Population Composition	15	01
4.1 Age	Environment and Sustainability	
4.2 Sex		
4.3 Literacy		
4.4 Rural and Urban Population		

**NEW/REVISED SYLLABUS FOR
B. A. Part-III and B. A. B. Ed. Geography
(Syllabus to be implemented from June 2020 onwards)
Semester - VI**

(i) DSE – E 233 or XII

(ii) Title of Paper:- POLITICAL GEOGRAPHY

(iii) Specific Objectives:- -----

(iv) A brief note:- (On expected level of study from examination and assessment point of view):- -----

Module	Teaching Hours	Credits
Module I: Introduction to Political Geography	15	01
1.1 Definition of Political Geography	Environment and Sustainability	
1.2 Nature and Scope of Political Geography		
1.3 Approaches of Political Geography		
1.4 Significance of Political Geography		
Module II: Concepts in Political Geography	15	01
2.1 State	Environment and Sustainability	
2.2 Nation		
2.3 Boundary		
2.4 Frontier		
Module III: Theories in Political Geography	15	01
3.1 Hartland Theory - Halford J. Mackinder		
3.2 Rimland Theory – Nicholas J. Spykeman		
Module IV: Resource Disputes and Conflicts	15	01
4.1 Krishna Water Dispute	Environment and Sustainability	
4.2 Ganga Water Dispute		
4.3 Sardar Sarovar Project: Issues of Relief, Compensation and Rehabilitation		
4.4 Chandoli Dam Project: Issues of Relief, Compensation and Rehabilitation		

Reading List

1. Adhikari, S. (1997) : Political Geography, Rawat Publications, Jaipur.
2. Dikshit, R. D. (1985) : Political Geography, A Contemporary Perspective, McGraw Hill, New Delhi
3. Dwivedi, R. L. (1996): Political Geography, ChaitanyaPrakashan, Allahabad.

Revised Syllabus for B. A. – III and B. A. B. Ed.

(Introduced from June 2020 Onwards)

Revised Syllabus for

B. A. Part III and B. A. B. Ed. Geography

DSE-E234 or Paper No. XIII (Practical Paper -I)

Sem-V

Title of Paper: Fundamentals of Map Making and Map Interpretation

Module – I: Introduction to Map and Scales:

Periods 50

Marks 15

Environment and Sustainability

1.1 Map

1.1.1 Map: Definition and Elements

1.1.2 Classification of Maps: Based on Scale and Purpose

1.2 Scale

Environment and Sustainability

1.2.1 Meaning and Definition,

1.2.2 Methods of Representation of scale - Verbal, Numerical and Graphical.

1.2.3 Scale Conversion

1.2.4 Construction of Graphical Scale –

i) Simple (Plane Scale)

ii) Time and Distance Scale

iii) Diagonal Scale

Module II: Map Projection

Periods 50

Marks 15

Environment and Sustainability

2.1 Definition, Classification of Projections:

a) Based on the methods of Construction: Perspective and Non-perspective

b) Based on Developable Surface used: Conical, Cylindrical, Zenithal,

Conventional.

c) Based on Position of Tangent Surfaces: Polar, Equatorial (normal), Oblique.

d) Based on Position of view point or light: Gnomonic, Stereographic,

Orthographic

e) Based on Preserved qualities: i) Equal area projection (Homolographic)

ii) Orthographic Projection

iii) Azimuthal Projection (True Bearing

Projection)

2.2 Graphical Construction of the following Projections with Properties and Use:

- i) Zenithal Polar Gnomonic Projection
- ii) Zenithal Polar Equal Area Projection
- iii) Simple Conical Projection with one standard Parallel
- iv) Cylindrical Equal Area Projection
- v) Mercator's Projection and Reference to Universal Transverse Mercator (UTM) Projection

Module – III : Identification, Mapping of Slope, Relief Features and Profiles

Periods 50

Environment and Sustainability

Marks 15

3.1 Slope and Gradient

3.1.1 Types of Slope: Gentle, Steep, Even, Uneven, Convex, Concave, Terraced.

3.1.2 Expression of Slopes: a) Gradient b) Degree c) Per Cent d) Mills

3.1.2 Representation of Relief by Contours: Hill, Mountain, Ridge, Cliff, Saddle, Plateau, Knoll, Spur, Col or Pass, Volcanic Col or Crater, Gorge, 'V' Shaped Valley, Waterfall, 'U' Shaped Valley, Cirque, Hanging Valley, Ria Coast, Fiord Coast, Sea cliff.

3.2 Profiles

3.5.1 Superimposed Profile

3.5.2 Composite Profile

3.5.3 Projected Profile

3.5.4 Longitudinal Profile

Module – IV : Topographical Maps

Periods 50

Marks 15

Environment and Sustainability

4.1 Indexing of S.O.I. Topographical Map

4.2 Signs, Symbols and Colors used in SOI Toposheet

4.3 Interpretation of S.O.I.'s Topographical Maps

a) Marginal Information

b) Physical environment: Relief, Drainage and Vegetation

c) Cultural environment: Settlements, Transportation and Communication, Irrigation.

d) Land Use

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Revised syllabus for
Bachelor of Arts (Part – III)

SEMESTER V & VI

ECONOMICS

Syllabus to be implemented from June 2020 onwards

B. A. III Economics (Semester V) (CBCS Pattern)

Principles of Micro Economics- I

(Elective Course- 7) DSE E-71

Course Outcomes: After successful completion of this course, the students will be able to:

- Explain what economics is and explain why it is important
- Understand consumer decision making and consumer behaviour
- Define the concept of utility and satisfaction
- Derive revenue and cost figures as well as curves
- Understand producer decision making and producer behaviour

Module- I Introduction to Micro Economics

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 1.1 Meaning, nature and scope
- 1.2 Importance and limitations
- 1.3 The Economic Problem- Scarcity and Choice; concept of opportunity cost
- 1.4 Framework of economic analysis- Concept, module, parameters

Module- II Consumer's Behaviour

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 2.1 Utility- concept, total and marginal utility
- 2.2 Cardinal utility approach: law of diminishing marginal utility
- 2.3 Ordinal utility approach: meaning and properties of indifference curve
- 2.4 Consumer's equilibrium and consumer's surplus

Module- III Demand and Supply Analysis

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 3.1 Law of demand, demand function, determinants of demand
- 3.2 Elasticity of demand: price, income, cross and substitution
- 3.3 Measurement and importance
- 3.4 Law of supply, supply function and elasticity

Module- IV Theory of Production

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 4.1 Law of variable proportions and law of returns to scale
- 4.2 Economies and diseconomies of scale
- 4.3 Revenue- total, marginal and average revenue
- 4.4 Cost concepts and their relationship, cost curves- short run and long run

BASIC READING LIST:

1. Dominic Salvator (2012) – Principles of Micro Economics, 5th edition, Oxford University Press, Oxford.
2. John B. Taylor & Akila Weerapana, (2011) 'Principles of Economics', 7th Edition, Cengage Learning, India, New Delhi.

Human
Values

B. A. III Economics (Semester VI) (CBCS Pattern)

Economics of Planning (Elective Course- 13) DSE – E 197

Course Outcomes: After successful completion of this course, the students will be able to:

- Get acquainted with economic planning and its importance in development
- Get acquainted with development of planning and planning machinery in India
- Evaluate sectoral performance of the Indian economy
- Compare and analyse Indian models of economic development

Module- I: Introduction to economic planning (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 1.1 Meaning, Case for and against economic planning
- 1.2 Genesis of planning
- 1.3 Types of planning
- 1.4 Conditions of success of planning

Module- II: Issues in economic planning (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 2.1 The choice of techniques: labour and capital intensive
- 2.2 Capital output ratio: Importance and factors affecting COR
- 2.3 Input output analysis
- 2.4 Project evaluation

Professional
Ethics

Module- III: Planning in India- I (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 3.1 Evolution of planning in India
- 3.2 Objectives and evaluation of planning
- 3.3 Planning Commission and National Development Council
- 3.4 NITI Ayog- Need for establishment, organization, objectives and work

Module- IV: Planning in India- II (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 4.1 Plan models in Indian plans
- 4.2 Agricultural development under plans
- 4.3 Industrial development under plans
- 4.4 Services sector development under plans

BASIC READING LIST:

1. Behrman, S. and T.N. Srinivasan (1995), *Handbook of Development Economics*, Vol. 1 to 3, Elsevire, Amsterdam. Economics 31
2. Hayami, Yujiro and Yoshihisa Godo (1997), *Development Economics*, Oxford University Press, New York.
3. Kindleberger, C.P. (1965), *Economic Development*, 3e, McGraw Hill, New York.
4. Meier, Gerald M. and James E. Rauch (2005), *Leading Issues in Economic Development*, 6e, Oxford University Press, New Delhi.
5. Myint, Hla (1971), *Economic Theory and Under Developed Countries*, Oxford University Press, New York.
6. Thirlwal, A.P. (1999), (6th Edition), *Growth and Development*, Macmillan, London.

B. A. III Economics (Semester VI) (CBCS Pattern)

History of Economic Thoughts- II

(Elective Course- 16) DSE – E 200

Course Outcomes: After successful completion of this course, the students will be able to:

- Understand the economic concepts and theories of Neo-Classical and Indian thinkers.
- Understand the development of economic thoughts

Module- I: Neo- Classical Economic Thought – Alfred Marshall

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 1.1 Theory of Value
- 1.2 The concept of representative firm
- 1.3 Consumer's surplus, elasticity of demand
- 1.4 Quasi rent

Module- II: Indian Economic Thought

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 2.1 Mahatma Phule: Views on agriculture and education
- 2.2 Rajarshi Shahu Maharaj: Policy for agriculture development and co-Operation
- 2.3 Dr. Babasaheb Ambedkar: Views on money, agriculture and development policy
- 2.4 Dadabhai Nauroji: Drain theory

Module- III: Mahatma Gandhi

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 3.1 Concept of village development
- 3.2 Importance of decentralization
- 3.3 Basic principle of development: swadeshi
- 3.4 Concept of Gram Swarajya

Human Values

Module- IV: Economic Thoughts of Modern Indian Economist

(Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 4.1 Gopal Krishna Gokhale's views on public finance
- 4.2 D. R. Gadgil: Views on co-operative development and decentralization of power, co-operative commonwealth
- 4.3 V. M. Dandekar: Views on poverty
- 4.4 Amartya Sen: Concept of social choice, choice of techniques, Sen's views on poverty and public action

BASIC READING LIST:

1. Dandekar V.M.and N.Nath (1971), Poverty in India, Indian school of political Economy, Pune.

B.A-II - Shri Chaitanya

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART II

Principles of Co-operation

Course - I GE

To be introduced from June 2019

Semester III

PREAMBLE:

The objective of this paper is to create awareness about the working of co-operatives in Rural and Urban area. The Co-operative movement has been considered as the third important sector in the economy followed by private and public sector. The principles of co-operation and the values of the co-operative institutions need to be studied in Indian Context.

UNIT I: INTRODUCTION OF CO-OPERATION (15 Lectures)

- 1.1 Meaning and Definition of Co-operation
- 1.2 Features and Importance of Co-operation
- 1.3 Principles of Co-operation- Development and Manchester Co-operative Principles
- 1.4 International Co-operative Alliance (ICA) – Organization and Functions

UNIT II: CO-OPERATION AS A FORM OF ORGANIZATION (15 Lectures)

- 2.1: Capitalism – Features, Merits and Demerits
- 2.2: Socialism – Features, Merits and Demerits
- 2.3: Co-operation – A Golden mean between Capitalism and Socialism
- 2.4: Role of Co-operation in Mixed Economy

UNIT III: ROLE OF STATE IN CO-OPERATION (15 Lectures)

- 3.1: Role of State in the development of Co-operative movement
- 3.2: Co-operative Judicial System
- 3.3: Role of Co-operative Registrar
- 3.4: Effects of Globalization in Co-operative Movement

UNIT IV: CO-OPERATIVE AUDIT (15 Lectures)

- 4.1: Meaning and Need of Cooperative Audit
- 4.2: Need and Types of Co-operative Audit
- 4.3: Role of Co-operative Auditor

Human Values

4.4: Merits and Demerits of Co-operative Audit System

REFERENCES:

1. Bedi R.D – Theory, history and practice of Co-operation. Loyal Book Depot, Meerut
2. Datta and Sundaram – Indian Economy, S. Chand and Company, New Delhi
3. Dr. C. N. Sontakki – Co-operative Development, Sheth Publication Mumbai
4. Hajela T. N – Principles, Problems and Practice of Co-operation, ShivalalAgarwal Publication, Agra
5. Mathur B.S – Co-operation in India, SahityaBhavan, Agra
6. Mukhi H. R. –Co-operation in India and Abroad, R. B. Publications
7. Dr. Memoria C.B &Saksena R. D – Co-operation in India, KitabMahal Allahabad
8. Karve D.G – Co-operative Principles and Substance
9. Kamat G. S – Principles, Practice and Management of Co-operation

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
REVISED SYLLABUS OF B.A. PART II
CO-OPERATIVES IN INDIA

Course – II GE

From June 2019

Semester IV

PREAMBLE:

The objective of this paper is to create awareness about the working of co-operatives on Rural and Urban area. The Co-operative movement has been considered as the third important sector in the economy followed by private and public sector. The principles of co-operation and the values of the co-operative institutions need to be studied in Indian Context.

UNIT I: CO-OPERATIVE CREDIT IN INDIA

(15 Lectures)

- 1.1: Primary Agricultural Credit Co-operative Societies - Functions, Importance and Problems
- 1.2: District Central Co-operative Banks- Functions, Importance and Problems
- 1.3: State Co-operative Bank – Functions, Importance and Problems
- 1.4: Urban Co-operative Banks – Functions, Problems and Remedies

UNIT II: CO-OPERATIVE MARKETING IN INDIA

(15 Lectures)

- 2.1: Need and Importance
- 2.2: Structure of Co-operative Marketing

2.3: Problems and Remedies of Co-operative Marketing

2.4: NAFED – Objectives and Functions

UNITIII: CO-OPERATIVE PROCESSING SOCIETIES IN INDIA (15 Lectures)

3.1: Role of Co-operative processing societies in rural Development

3.2: Sugar Co-operatives - Problems and Remedies

3.3: Dairy Co-operatives - Problems and Remedies

3.4: Women Empowerment through Co-Operative Processing

*Ethics
& Human
Values*

UNITIV: ROLE OF NATIONAL INSTITUTIONS IN CO-OPERATION (15 Lectures)

4.1: National Bank for Agricultural and Rural Development (NABARD)

4.2: National Co-operative Development Corporation (NCDC)

4.3: National Co-operative Union of India (NCUI)

4.4: 97th Constitutional Amendment and main changes in Maharashtra Co-operative Societies Act

REFERENCES:

1. Bedi R.D – Theory, history and practice of Co-operation. Loyal Book Depot, Meerut
2. Datta and Sundaram – Indian Economy, S. Chand and Company, New Delhi
3. Dr. C. N. Sontakki – Co-operative Development, Sheth Publication Mumbai
4. Hajela T. N – Principles, Problems and Practice of Co-operation, ShivalalAgarwal Publication, Agra
5. Mathur B.S – Co-operation in India, SahityaBhavan, Agra
6. Mukhi H. R. –Co-operation in India and Abroad, R. B. Publications
7. Dr. Memoria C.B &Saksena R. D – Co-operation in India, KitabMahal Allahabad
8. Karve D.G – Co-operative Principles and Substance
9. Kamat G. S – Principles, Practice and Management of Co-operation
10. Singh L.P – Co-operative Marketing
11. SahakarJagat – Various Issues

Shivaji University, Kolhapur
Revised Syllabus of B.A. II
To be introduced from June, 2019
Money and Banking Paper No. - IV
(Semester III)

Preamble:

To create the awareness among the students and Job Prospects in Banks and Financial Sector. Clear understanding of the operation of banks and financial institutions to the students with practical inputs.

Unit I: Introduction to Banking

15 Lectures

- 1.1 Meaning and Functions of Commercial Banks
- 1.2 Types of Banks - Public, Private, Foreign and Cooperative
- 1.3 Principles and Investment Policy of Commercial Banks - Balance Sheet of banks
- 1.4 Processes of Credit Creation and its Limitations

Unit II: Practical Banking

15 Lectures

- 2.1 Types and features of Bank Accounts
- 2.2 Opening, KYC, Operating and Closing of an Account
- 2.3 Banker's and Customer's Rights and Obligations
- 2.4 Negotiable Instruments: Main Features

Unit III: Reserve Bank of India

15 Lectures

- 3.1 History and Organizational Structure
- 3.2 Functions of RBI - Traditional and Developmental
- 3.3 Monetary Policy - Meaning and Objectives
- 3.4 Instruments of Credit Control

Unit IV: Banking Practices in India

15 Lectures

- 4.1 Bank Ombudsman Scheme- Meaning, Power and Duties
- 4.2 Meaning, Process and Importance of Credit (Loan) Appraisal
- 4.3 Advantages and Disadvantages of Bank Mergers
- 4.4 Meaning, Causes and Remedies of NPA

Ethics

Suggested Additional Readings:

1. Bhole L.M. (2009), Financial Institutions and Market, Tata McGraw Hill, New Delhi
2. Bhasin Nitin (2010), Financial Institutions and Financial Markets in India :Functioning and Reforms. New Century Publications, New Delhi
3. Berg Braam van den (2015), Understanding Financial Markets & Instruments, Academy of Financial Market, <https://eagletraders.com/books/afm/afm4.php>
4. Cade, Eddie (1998) Managing Banking Risks, Woodhead Publishing I.td., in association with The Chartered Institute of Bankers, England.
5. Gupta, L.C (1997), Stock Exchange Trading in India; Society for Capital Market Research and Development
6. Sethi Jyotsna and Bhatia Nishwan (2003), Elements of Banking and Insurance, Prentice Hall of India, New Delhi
7. National Stock Exchange (2015), Securities Market (Basic) Module, NCFM, National Stock Exchange of India Limited
8. Joshi Vasant C. and Joshi Vinay V (1998), Managing Indian Banks: The Challenges Ahead, Response Books, New Delhi.
9. Vasant Desai, "Bank and Institutional Management", Himalaya Publishing House.
10. Dr. P. K. Srivastava, "Banking Theory and Practices", Himalaya Publishing House
11. Gorden Natrajan "Banking Theory law and practices" Himalaya publishing Houses.
12. M.Y. Khan, "Indian Financial System", Tata McGraw Hill.

Shivaji University, Kolhapur
Revised Syllabus of B.A. II
To be introduced from June, 2019
Banks and Financial Markets Paper No. - VI
(Semester- IV)

Preamble:

To create the awareness among the students and Job Prospects in Banks and Financial Sector. Clear understanding of the operation of banks and financial institutions to the students with practical inputs.

Unit I: Financial System in India

15 Lectures

- 1.1 Structure and Importance of Financial System
- 1.2 Features and Structure of Money Market in India
- 1.3 Features and Structure of Capital Market in India and Role of SEBI
- 1.4 Functions of Stock Market in India

Unit II: Indian Financial Institutions

15 Lectures

- 2.1 Non-Bank Financial Institutions: Concept and Growth
- 2.1 Loan companies in India, Functioning and problem
- 2.3 Functions of EXIM Bank
- 2.4 Mutual Funds: Meaning, Types and Importance

Unit III: Banking Reform

15 Lectures

- 3.1 Recommendation of the Narasimham Committee (1991)
- 3.2 Recommendation of the Narasimham Committee (1998)
- 3.3 Foreign Direct Investment in Banking
- 3.4 Concept of Payment Bank and Small Finance Bank

Unit IV: E-Banking Service

15 Lectures

- 4.1 E-Banking – Meaning, Features and Types
- 4.2 Features of Credit and Debit card
- 4.3 NEFT and RTGS, Cheque Truncation System
- 4.4 Cyber Crimes in Banking – Meaning, Types and Precaution

Professional
Ethics

Suggested Additional Readings:

1. Bhole L.M. (2009), Financial Institutions and Market, Tata McGraw Hill, New Delhi
2. BhasinNitin(2010), Financial Institutions and Financial Markets in India: Functioning and Reforms. New Century Publications, New Delhi
3. Berg Braam van den (2015), Understanding Financial Markets & Instruments, Academy of Financial Market, <https://eagletraders.com/books/afm/afm4.php>
4. Cade, Eddie (1998) Managing Banking Risks, Wood head Publishing Ltd., in association with The Chartered Institute of Bankers, England.
5. Gupta, L.C (1997), Stock Exchange Trading in India; Society for Capital Market Research and Development
6. Sethi Jyotsna and Bhatia Nishwan (2003), Elements of Banking and Insurance, Prentice Hall of India, New Delhi
7. National Stock Exchange (2015), Securities Market (Basic) Module, NCFM, National Stock Exchange of India Limited
8. Joshi Vasant C. and Joshi Vinay V (1998), Managing Indian Banks: The Challenges Ahead, Response Books, New Delhi.
9. Vasant Desai, "Bank and Institutional Management", Himalaya Publishing House.
10. Dr. P. K. Srivastava, "Banking Theory and Practices", Himalaya Publishing House
11. Gorden Natarajan "Banking Theory law and practices" Himalaya publishing Houses.
12. M.Y. Khan, "Indian Financial System", Tata McGraw Hill.
13. Reserve Bank of India, Report on Trend and progress of Banking in India.

Shivaji University Kolhapur

B.A. Part II Economics

Macro Economics -I (Paper-III)

Preamble: The purpose of teaching this paper is to introduce the basic primary and analytically important concepts, theories and policies in the working of the economy to the learners. It attempts to enable the students to apply various concepts in the process of policy making, planning of measures to ensure and achieve the fundamental objectives of macroeconomic policy.

Unit 1: Introduction to Macro Economics (Periods -15)

- 1.1 Meaning, Definitions, Nature and Scope
- 1.2 Difference between Micro and Macro Economics
- 1.3 Importance and Limitations
- 1.4 Macro Economic Variables

Unit 2: National Income (Periods -15)

- 2.1 Meaning and Definitions
- 2.2 Different concepts: GDP, GNP, NNP, GDP at market prices and at factor cost, Per Capita Income, Personal Income, Disposable Income.
- 2.3 Methods of Measuring National Income: Product, Income and Expenditure.
- 2.4 Difficulties in the measurement of National Income, Importance of National Income Data.

Unit 3: Money and Value of Money (Periods -15)

- 3.1 Definitions and Functions of Money.
- 3.2 Value of Money: Quantity Theory of Money - Transaction Approach, Cash Balance Approach.

B. A - II - Santosh Shivaji University Kolhapur B. Com - II

Shivaji University, Kolhapur

Syllabus of B.Com

(Semester-III & IV)

Syllabus to be Introduced from June 2019

Money and Financial System

CHOICE-BASED CREDIT SYSTEM

B.Com SEM III

Money and Financial System (Paper No - 1)

Course Outcomes:

1. Learners will be able to explain functions of money and measurement of money supply
2. Learners will understand the banking system and its functioning in India
3. Learners will understand the nature of banking business and business practices
4. Learners will understand the important recent trends in banking system

Expected Skills Impartation (Through theory and Practical's)

1. Ability to explain monetary system in India
2. Ability to critical thinking on banking business
3. Ability to explain recent trends in Indian Banking

Marks : 50

Total Lectures of Teaching : 60

Credits : 4

Unit-1:	Introduction to Money	13 Lectures
	1.1 Evolution, Meaning and Functions of Money 1.2 Meaning and Features of Blockchain Technology and Digital Currency 1.3 Approaches to the Money supply, RBI's Measures 1.4 Constituents and Factors affecting on Money Supply	
Unit-2:	Introduction to Banking	15 Lectures
	2.1. Meaning, Evolution and Functions of Commercial Banks 2.2. Types and features of banks - Commercial, Cooperative, Public and Private, Foreign, Payment Banks, Small Finance Banks, Local Area Banks etc 2.3. Principles of Banking Business and its importance 2.4. Process of Credit Creation and Its limitations	
Unit-3:	Banking Business and Practices	17 Lectures
	3.1. Meaning, Types and Features of Deposits Products of Banks 3.2. Meaning, Types and Features of Loan Products of Banks 3.3. Sources of Funds and Income for Banks 3.4. Changing Nature of Banking Business	
Unit-4:	New Trends and Recent Issues in Indian Banking	15 Lectures
	4.1 Micro Finance Institutions- Evolution, Functions and Importance 4.2 Types, Advantages and Disadvantages of Bank Mergers 4.3 Licensing and functioning of Payment Banks Small Finance Banks 4.4 Meaning, Causes and Remedies for NPA, Prompt Correctives Action	

Note: Bank visits and case studies on banking business should be conducted

Suggested Additional Readings:

1. Bhole L.M. (2009), Financial Institutions and Market, Tata McGraw Hill, New Delhi
2. Bhasin Nitin (2010), Financial Institutions and Financial Markets in India :Functioning and Reforms. New Century Publications, New Delhi
3. Berg Braam van den (2015), Understanding Financial Markets & Instruments, Academy of Financial Market, <https://eagletraders.com/books/afm/afm4.php>
4. Cade, Eddie (1998) Managing Banking Risks, Woodhead Publishing Ltd., in association with The Chartered Institute of Bankers, England.
5. Joshi Vasant C. and Joshi Vinay V (1998), Managing Indian Banks: The Challenges Ahead, Response Books, New Delhi.

Unit :3 Public Finance – I**(Periods -15)**

3.1 Meaning, Nature and Scope.

3.2 Principle of Maximum Social Advantage.

3.3 Taxation: Direct and Indirect Taxes-Meaning, Merits and Demerits.

3:4 Budget: Budgetary process

Unit: 4 Public Finance-II**(Periods -15)**

4.1 Public Expenditure: Meaning and Causes of growth of Public Expenditure.

4.2 Public Debt: Meaning, Sources and Effects.

4.3 Deficit Financing: Meaning, types and Methods.

4.4 Fiscal Policy: Meaning, Objectives and Instruments.

Reference Books:

- 1.Jhingan M.L., Macro Economics Theory, Vrinda Publication, Delhi.
- 2.Mithani D.M., Monetary Theory, Vota and Company, Mumbai.
- 3.Mithani D.M., Macro Economics, Himalaya Publishing House.
- 4.Dewett K.K., Modern Economic Theory, S.Chand & Co., Ltd., New Delhi.
- 5.Ackley G, Macro Economics: Theory and Policy, Macmillan, New York.
- 6.keynes J.M., General Theory of Employment, Interest and money, Macmillan and Co.London.
- 7.Seth M.L., An Introduction to Keynesian Economics, Lakshmi Narain Agarwal, Agra.
- 8.Fisher Irving, The purchasing power of money, Macmillan New York.
- 9.Shaprio Edward, Macro Economic Analysis, Galgotia Publication's New Delhi.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - I

Economics

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

B.A. I Economics

**Choice Based Credit System
B.A. Part - I
Economics Course - 1**

June 2018 onwards

Indian Economy - I

Preamble : This paper intends to acquaint the students with various dimensions of, as also the challenges, confronting the Indian economy. It endeavors to provide useful insights to the students about the present economic standing and composition of the Indian economy, the major sectors and their relative importance in the Indian economy and the major challenges faced by it.

Objectives : 1. To introduce the students to the Indian economy.
2. To develop an understanding of challenges facing the Indian economy.
3. To acquaint the students with Structure of the Indian economy and Changes Taking Place therein.

Semester - I

	Teaching Hours	Credits
Module - I Economic Development Since Independence	15	01
1.1 Major Features of the Indian Economy at Independence		
1.2 Structural Changes in Indian Economy		
1.3 Indian Economy and Inclusive growth		
1.4 Sustainable Development		
Module - II Challenges before Indian Economy - I	15	01
2.1 Poverty - Meaning and concept		
2.2 Poverty - Causes and measures		
2.3 Unemployment - Meaning and Types		
2.4 Unemployment - Causes and Measures		
Module - III Challenges before Indian Economy - II	15	01
3.1 Problem of rising economic and social inequality		
3.2 Measures to correct economic and social inequality		
3.3 Problems and Remedies of regional imbalances in India.		
3.4 International Comparison : National Income, Per Capita Income, Human Development Index.		
Module - IV Population in India	15	01
4.1 Size and Causes of growth of population India		
4.2 Broad features of Indian Population		
4.3 Impact of population growth on Economic development		
4.4 Population Policy 2000		

Environment

Human values

Gender

B. A. III Economics (Semester V) (CBCS Pattern)

Economics of Development

(Elective Course- 8) DSE – E - 72

Course Outcomes: After successful completion of this course, the students will be able to:

- Identify the dimensions of development
- Distinguish the fundamental and contemporary development debate
- Know the theories of economic development
- Realise the role of state in economic development

Module- I: Basic concepts of economic development (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 1.1 Meaning of economic development- Distinction between economic development and growth
- 1.2 Indicators of economic development
- 1.3 Obstacles to economic development
- 1.4 Sustainable and green development

Environment

Module- II: Developing and developed countries (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 2.1 Underdevelopment and characteristics
- 2.2 Factors affecting economic development
- 2.3 Features of economic growth
- 2.4 Developmental status of Indian economy

Module- III: Theories of economic development (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 3.1 Classical approach to development- Ricardian Theory
- 3.2 Myrdal's theory of economic development
- 3.3 Rostow's stages of economic growth
- 3.4 Theory of balanced and unbalanced growth

Module- IV: Resources for economic development (Teaching Hours- 15, Credits- 01)

- 4.1 Capital formation, Technology and economic development
- 4.2 Human capital and economic development
- 4.3 FDI, FII, Portfolio and Aid
- 4.4 Role of state in economic development

Human values

BASIC READING LIST:

1. Adelman, Irma (1962), *Theories of Economic Growth and Development*, Stanford University Press, Stanford.
2. Behrman, S. and T.N. Srinivasan (1995), *Handbook of Development Economics*, Vol. 1 to 3, Elsevier, Amsterdam. Economics 31
3. Ghatak, Subrata (1986), *Introduction to Development Economics*, Allen and Unwin, London.
4. Hayami, Yujiro and Yoshihisa Godo (1997), *Development Economics*, Oxford University Press, New York.
5. Higgins, Benjamin (1980), *Economic Development*, Norton, New York.

M.A. Part-I

the students regarding economic aspects of environment and development

UNIT I: INTRODUCTION TO ECONOMICS OF ENVIRONMENT: (15 Periods)

- Environment*
- 1.1: Economics of Environment: Meaning -Nature- Scope – Significance
 - 1.2: Economic Development and Environment – Common Property Resources-
 - 1.3: Eco-systems - Loss of Bio-diversity
 - 1.4: Sustainable Development

UNIT II: ENVIRONMENTAL PROBLEMS OF ECONOMIC AND INDUSTRIAL DEVELOPMENT (15 Periods)

- Environment*
- 2.1: Environmental Pollution: Water pollution – Air Pollution – Noise Pollution – Land Pollution; causes, effects and remedies
 - 2.2: Global Environmental Problems: Depletion of Ozone Layer –Green House Effect - Global Warming and Climate Change
 - 2.3: Environmental Theory of Development: Environment Friendly Size of Firm
 - 2.4: Limits to Growth Theory.

UNIT III: ENVIRONMENTAL PROBLEMS OF AGRICULTURAL DEVELOPMENT (15 Periods)

- 3.1: Technological changes in Agriculture and Environment; Excess use of Water, Fertilizers and Pesticides and Environment
- 3.2: Concept of Natural Farming – Large sized dams and Environment
- 3.3: Forest Depletion; Causes, Consequences and Remedies
- 3.4: Social Forestry.

UNIT IV: ENVIRONMENTAL PROTECTION AND ENVIRONMENTAL POLICY: (15 Periods)

- Environment*
- 4.1: Role of Public, Private, and Co-operative sectors in Environmental Protection
 - 4.2: Environment Management Techniques: Cost Benefit Analysis – Environmental Impact Assessment- Environmental Audit
 - 4.3: India's Environmental Policy: Environmental Protection Laws in India-
 - 4.4: Pollution Control Boards : CPCB and SPCBs

1. **Project Report / Journal / Field Survey / Study Tour Report / Oral Examination:** (20 Marks)
2. Teaching: 04 Hours per Week Practical: 04 Hours per Week for a batch of 10 students
3. Open Access to Environmental Economics as an Elective / Optional Paper
4. Study Tour for Environmental knowledge and awareness of students

READING LIST:

1. Baumol, W. J. & W. E. (1997), The Theory of Environmental Policy, Prentice Hall, Englewood-Cliffs.

M. A. Part-I

- 1.3: Human Capital and Human Development
- 1.4: Distinction between Human Resource Development (HRD) and Human Development (HD)

UNIT II: Education, Health and Human Development (15 Periods)

Human values

- 2.1: Education: Education as a tool of HR development and social change-Education (Pre-primary to Higher Education) system in India-Problems and issues (Universalisation of education, vocationalisation of education, Quality improvement, Dropout rate etc.)
- 2.2: National Knowledge Commission, National Commission for Higher Education and Research, IITs, IIMs,
- 2.3: Health: As an essential and major component of HRD- Vital Statistics-World Health Organisation (WHO): Objectives, structure, functions and its programmes-
- 2.4: Govt. Health policies, schemes and programmes.

UNIT III: Human Resource Development in India (15 Periods)

Human values

- 3.1: Present status of population in India - quantitative aspects: size and growth, Sex, Age, Urban and Rural - Qualitative aspects: Education and Healthcare. Population policy 2000- Population projection
- 3.2: Importance of Human Resource planning in modern society-Components and factors involved in planning of Human Resources-Nature, types and problems of unemployment in India-Trends in Employment in India.
- 3.3: Governmental and Voluntary Institutions engaged in development of manpower: NCERT, NIEPA, UGC, Open Universities-
- 3.4: Problems and issues related to HRD

Human values

UNIT IV: Measurement of Human Development: (15 Periods)

- 4.1: Need for indices – limitations of per capita GDP as an indicator, Earlier indices:
- 4.2: Physical Quality of Life Index (PQLI), Disability Adjusted Life Years (DALYs), Social Capability Index.
- 4.3: Emergence of Human Development Index: HDI as compared to per capita GDP- Method of computing HDI- Critique of HDI
- 4.4: Other indices: Human Poverty Index (HPI I / HPI II)-Gender-related Development Index (GDI)- Gender Empowerment Measure (GEM)-Happiness Index (HI)

Human values

Human values

READING LIST:

- 1) Aghion, P., E. Caroli, and C. Garcia-Penalosa, 1999, 'Inequality and Economic Growth: The Perspective of the New Growth Theories', Journal of Economic Literature, 37 (3).
- 2) Ahmad, E., J., Dreze, J. Hills and A. Sen (eds.), 1991, Social Security in Developing Countries, Clarendon Press for Wider, Oxford.
- 3) Ahn, T. K., Ostrom, E., (eds.), 2003, Foundations of Social Capital, Edward Elgar Publishing Ltd., Cheltenham, U. K.
- 4) Aksah, M. M., 2000, 'Rights Based Approach to Development and Right to Land', Background Paper for HDR, 2000, UNDP, New York.
- 5) Alderman, Harold, 2002, Gender Dimensions of Safety Nets, The World Bank,

M.A. Part-I

University Press, New York.

- 30) Streeten, Paul, 2003, 'Shifting Fashions in Development Dialogue', in Sakiko Fukuda-Parr and A. K. Shiva, Kumar (eds.), Readings in Human Development:
- 31) Concepts, Measures and Policies for a Development Paradigm, Oxford University Press, New Delhi.
- 32) Streeten Paul, 1972, The Frontiers of Development Studies, Macmillan, London.
- 33) Todaro, Michael, P., 1997, Economic Development, 6th edition, Longman, New York.
- 34) United Nations Development Programme, 1990, Human Development Report, 1990, Oxford University Press, New York.
- 35) United Nations Development Programme, 2001, Human Development Report, 2001, Oxford University Press, New York.
- 36) World Bank, 1992, Governance and Development, Washington, D.C.,
- 37) World Bank, 1997, The State in a Changing World: World Development Report, 1997, Oxford University Press, Oxford.
- 38) Alkire, S., 2002, 'Dimensions of Human Development', World Development, 30(2)
- 39) Sen, Amartya, 1997, 'Human Capital and Human Capability' in SakikoFakuda-Parr and A. K. Shiva Kumar (eds.), Readings in Human Development: Concepts, Measures and Policies for a Development Paradigm, Oxford University Press, New Delhi.
- 40) Sen, Amartya, 1989, 'Development as Capability Expansion', in Sakiko Fukuda-Parr and A. K. Shiva Kumar (eds.), Readings in Human Development : Concepts, Measures and Policies for a Development Paradigm, Oxford University Press, New Delhi

ECONOMICS OF GENDER AND DEVELOPMENT EO – 7 (Elective / Optional Paper)

PREAMBLE

Gender biases in societal practices and development policies have resulted in persistent gender inequalities. It is increasingly being realized that mitigating such inequalities and enhancing women's capabilities and entitlements are crucial to the overall development of the country. The course "Economics of Gender and Development" provides students an understanding of the nature of the economic role of women and their contribution to the national economy.

UNIT I: Introduction to Gender Studies

(15 Periods)

- 1.1: Importance and concepts of women studies: Difference between Gender and Sex – Patriarchy - Feminism - Schools of feminism – Gender Division of Work – Invisibility of Women's work – Gender Budget, Eco feminism - Gender Audit – Gender Mainstreaming
- 1.2: Women in patriarchal and matriarchal societies and structures, patrilineal and matrilineal systems and relevance to present day society in India; Economic basis and functioning of patriarchy in developed and LDCs, particularly India.
- 1.3: The concept of Gender Economics: Gender concerns in Economic theory –
- 1.4: Amrtya Sen's Contribution to Women's issues

Gender

UNIT II: Women and Development

(15 Periods)

M.A. II

discusses the concept of resources, rational use of resources, theoretical approaches regarding the use of natural resources and many others, coupled with their applications and the various measures to control the quantity and quality of natural resources.

UNIT I: SCARCITY OF NATURAL RESOURCES: (15 Periods)

- 1.1: Introduction to Ecological & Resource Economics
- 1.2: Renewable and Non-renewable Natural Resources– Economic development and Natural resources, Property rights and Natural resources
- 1.3: Valuation of use and non-use resources: Direct Methods
- 1.4: Valuation of use and non-use resources: Indirect Methods

Environment

UNIT II: SUSTAINABLE DEVELOPMENT (15 Periods)

- 2.1: Approaches to Sustainable Development: Club of Rome approach – Steady State School – Sustainable development Concept and Indicators; Strong and Weak Sustainability – Indicators of non sustainability –
- 2.2: Bio-sphere and Economic growth – Famine and Poverty Amartya Sen's Approach,
- 2.3: Optimal Extraction of Natural Resources: Gray's model – Hotelling's Model
- 2.4: Biodiversity – Intellectual Property Rights- Recycling of Natural Resources- Quality and quantity of natural resources

UNIT III: BIOECONOMICS (15 Periods)

- 3.1: Bionomic equilibrium – Harvesting under open access –
- 3.2: Socially optimal harvests under private property rights –
- 3.3: Regulation of harvesting: Taxes, Quota, Sole ownership (to be discussed with reference to fishery and forestry)
- 3.4: People's Movements against Natural Resource degradation.

Environment

UNIT IV: EXTERNALITIES AND POLLUTION (15 Periods)

- 4.1: Externalities: Meaning, Types and Measures
- 4.2: Pollution: Types; Air, Water, Noise and Land; Causes and Measures
- 4.3: Environmental Policy: Market Processes/ Pricing/ Fiscal Techniques / Economic Incentives; a) Effluent Charge/ Pollution tax b) Subsidies ,c) Refundable Deposits, d) Pollution Permits , e) Allocation of Property Rights;
- 4.4: Coase's bargaining solution and collective action

READING LIST

1. Faber, Manstetten & Proops (2002). Ecological Economics, Edward Elgar Publishing Limited Glos, UK .
2. Barbier Edward (2003). Role of Natural Resources in Economic Development, Research Article Australian Economic Papers, Blackwell Publishing Ltd, University of Adelaide & South Australia
3. USAID, 2006, The Role of Property Rights in Natural Resource Management, Good Governance, and Empowerment of Poor
Schlger & Ostrom, 1992, Property Rights Regime and Natural Resources: A Conceptual Analysis, University Wisconsin Press
4. Karpagam M (2007) , Environmental Economics, Sterling Publishers Private Limited , New Delhi

B.Com Part III Semester – V (CBCS)

Paper I : CC-C7 : Business Environment

(Indian Economic Environment)

(Compulsory Paper)

Credits : 4

COURSE OUTCOMES:

- 1 Student should able to understand the significance and position of Indian economy at the world level.
- 2 Students should study the scenario of agricultural and industrial sectors.
- 3 Student should aware regarding Indian economy is facing some of the fundamental economic problems. They should able to make plans and solutions to these being as a citizen.
- 4 Student should understand the correlations between economical and social problems.

Unit No.	Unit Name	Periods
1	Business Environment 1.1 Concept 1.2 Components 1.3 Importance 1.4 Business environment and sustainable development	15
2	Agricultural Development 2.1 Present status of Indian Agriculture and Agricultural crisis 2.2 Agricultural Marketing-Problems, Agricultural price policy 2.3 Food security in India 2.4 National Commission on farmers- Agricultural Renewal Action Plan	15
3	Industrial Development 3.1 Industrial policy -1991 3.2 Concepts of Micro, Small and Medium Enterprises (MSMEs) 3.3 Progress of industrial sector in globalization era 3.4 Trade union movement – Problems and measures.	15
4	Problems of Indian Economy 4.1 Features of Indian population 4.2 Unemployment and poverty – causes and remedies 4.3 Inequality of Income and wealth, Black Money - Causes and remedies 4.4 Problems of rural and urban economy	15

Environment

Human Values
population**References –**

1. Mead R. (2004) International Management: Cross Cultural Dimensions, 3rd ed. New York Wiley
2. Vyuptakesh Sharan, (2004) International Business: Concept, Environment and Strategy, Pearson education, Singapore
3. Yarbrough B V (2005) The World Economy: Trade and Finance, 7th Ed Thomas south western USA
4. Manab Adhikari, Global (2006) Business Management(An International economic environment), Macmillan India Ltd
5. Hill C.W. L. and jain A. K.(2007) International Business Competing in Global market Place, McGraw Hill New Delhi
6. Graham John L, Salwan Prashant, Cateora Philip R, (2008) International Marketing 13th Ed. Tata McGraw- Hill,
7. Jeevnandam C. International Business S.Chand New Delhi 2008
8. Paul Justein International Business, 5th Ed (2011) Prentice Hall of India, Pvt Ltd new Delhi
9. Keegan Warren J. and Green Mark C. Global Marketing, 4th Ed.(2009) Prentice Hall India, Pvt Ltd
10. Bhalla V. K. and Ramu S.S.(2009) International Business Environment, Anmol Prakashan New Delhi
11. Varshney R.L. and Bhattacharya B, (2012) International Marketing Management -An Indian Perspective, 24th Ed S.Chand New Delhi.

B.A - II

शिवजी विश्वविद्यालय

Shivaji University, Kolhapur
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II

Semester - III, Paper No.III - Social Issues in India
Sociology Course - 3, June 2019 onwards

Course Objectives :

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module - I	Social Issues A) Nature of Social Issues B) Classification of Social Issues C) Need of study of Social Issues	15	1
Module -II	Socio-Cultural Issues A) Communalism: Meaning, causes and Remedy B) Female-Foeticide : Meaning, causes and Remedy	15	1
Module -III	Socio-Economic Issues A) Poverty : Meaning, causes and Remedy B) Unemployment : Poverty, meaning and remedy	15	1
Module -IV	Socio-Legal Issues A) Human Rights : History, Fundamental rights in Indian Constitution B) Cyber crime : Meaning, causes and remedy	15	1

Human Values
Professional Ethics

Shivaji University, Kolhapur
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II

Semester - III, Paper No.IV - Social Movements in India
Sociology Course - 4, June 2019 onwards

Course Objectives :

This paper aims to draw attention to the variety of ideas and debates about India. Further, it critically engages with the multiple socio-political forces and ideologies which shape the terrain of the nation.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module- I	Social Movement A) Meaning and characteristics of social movement B) Elements of social movement C) Importance of social movement.	15	1
Module-II	Peasants Movement A) Peasant problems in India B) Major Peasant Movement C) Impact of Peasant Movement	15	1
Module-III	Dalit Movement A) Dalits Problems in India B) Major Dalits Movement C) Impact of Dalits movement	15	1
Module -IV	Tribal Movement A) Tribal Problems in India B) Major Tribal movement C) Impact of Tribal movement	15	1

Human Values

Shivaji University, Kolhapur
SYLLABUS - Choice Based Credit System

B.A. Part - II

Semester - IV, Paper No.V - Gender and Violence
Sociology Course - 5, June 2019 onwards

Course Objectives :

Gendered violence is routine and spectacular, structural as well as situated. This course attempts to provide an understanding of the logic of that violence, awareness of its most common forms and tries to equip the students with a sociologically informed basis for making pragmatic, ethical and effective choices while resisting or intervening in the context of gendered violence.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module-I	Gender and Violence A) Meaning of Gender B) Nature of Gender Violence C) Major Gender Issues.	15	1
Module-II	Domestic Violence A) Meaning of Domestic Violence B) Dowry : Causes and Remedies C) Divorce : Causes and Remedies	15	1
Module-III	Violence Against Women A) Tribal Women : Nature and majors B) Rural Women: Nature and majors C) Urban Women: Nature and majors	15	1
Module-IV	Womens' Harassment at workplace A) Nature of womens' Harassment B) Types of Womens' Harassment C) Remedies an Vishakha Guidelines Acts, 2013	15	1

Gender

Shivaji University, Kolhapur

SYLLABUS

Choice Based Credit System

B.A.II (I.D.S.)

Semester - III

Rural Development (I.D.S.)

Paper No.I - Introduction to Rural Development

Implemented from academic Year 2019-2020.

Objective :

- 1) To understand the importance of Rural Development.
- 2) To create the Rural Development awareness.

	Topic	Teaching Hours	Credits
Module-I	Concept of Rural Development A) Nature of Rural Development B) Characteristics of Rural Development C) Objectives of Rural Development	15	1
Module-II	Role of Government Agencies and NGO's A) Government Agencies : Zilla Parishad, Panchayat Samiti and Grampanchayat B) NGO's	15	1
Module-III	Rural Social Problems A) Poverty B) Problem of Indetedness C) Problem of Agriculture Labour	15	1
Module-IV	Impact of Stigs Education and Co-operative in Rural Development A) Self Help Groups B) Education C) Co-operatives	15	1

Human Values
Ethics

Reference Books :

1. Desai A.R. : Rural Sociology in India, Popular prakashan, Mumbai 1997.
2. Desai Vasant : Rural Development programme and strategies - Vol. I to VI, Himalaya Publishing House, Mumbai, 1988.
3. Dube S.C. : Indian Village
4. Dube S.C. : India's Changing Villages, Allied Publishers Pvt. Ltd., Mumbai 1967.
5. Baviskar B.S. : Politics of Development, Oxford University Press.
6. पंडीत नलिनी : जागतिकीकरण आणि भारत : लोकवाङ्मय, मुंबई.
7. योजना : महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
8. लोकराज्य : महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
9. कुरुक्षेत्र : भारत सरकार, नवी दिल्ली.
10. खंडागळे चंद्रकांत : ग्रामीण समाजशास्त्र, प्रकाशिका सौ.मायादेवी खंडागळे, सांगली 2005.
11. कट्यारसिंह-अनिल शिशोदिया (2016) ग्रामीण विकास, सेज पब्लिकेशन, न्यू दिल्ली.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

' A' Reaccredited By NAAC

Revised Syllabus for Bachelor of Arts (CBCS)

B. A. in Political Science

Faculty of Humanities B.A. Part – III

(Sem. V and VI)

Syllabus to be implemented from June, 2020

Shivaji University, Kolhapur
Revised Syllabus from June, 2020
Bachelor of Arts Part III – Political Science - Sem – V and VI

- 1) **Title:** Subject: Political Science (Paper No. 7 to 11) Optional under the Faculty of Arts.
- 2) **Year of Implementation:** Revised Syllabus will be implemented from June 2020 onwards.
- 3) **Duration:** The course shall be a full time course. The duration of course shall be three years.
- 4) **Pattern:** Pattern of examination will be Semester.
- 5) **Eligibility For Admission:** As per eligibility criteria prescribed for each course and the merit list in the qualifying examination.
- 6) **Medium of Instruction:** The medium of instruction shall be English or Marathi
- 7) **Equivalence In Accordance With Titles And Content Of Papers:** For Revised Syllabus As follows:

SEMESTER V

Sr No	Paper No	Title of Old Paper	Paper No	Title of New Paper
1	VII	Modern Government	VII	Political Theory
2	VIII	Public Administration	VIII	Public Administration
3	IX	International Politics	IX	International Politics
4	X	Constitution of United States of America	X	Comparative Politics
5	XI	Classical Western Political Thought	XI	Western Political Thought I

SEMESTER VI

Sr No	Paper No	Title of Old Paper	Paper No	Title of New Paper
1	XII	Modern Political Concepts	XII	Modern Political Concepts
2	XIII	Administrative Thinkers	XIII	Politics and Movements in Maharashtra
3	XIV	Foreign Policy of India	XIV	Foreign Policy of India
4	XV	Constitution of China and Sweden	XV	Comparative Government (With special reference to UK & USA)
5	XVI	Modern Western Political Thought	XVI	Western Political Thought II

B. A. Part III – Political Science - Semester – VI
Semester VI, Paper No. XII DSE E- 201

Title of the Paper: Modern Political Concepts

Course Outcome

1. Student will know modern concepts such as Feminism, Multiculturalism, Environmentalism and Civil Society etc.
2. This will enable students to have comprehensive idea of contemporary scenario in political science.

Sr. No.	Unit No. and Title of the Unit	Teaching Hours	Credits
1.	Unit – 1. : Feminism I. Meaning, Origin and Development of Feminism. II. Characteristic of Feminism III. Theories of Feminism	15	01
2.	Unit – 2. Multiculturalism I. Meaning and Development of Multiculturalism II. Will Kymlicka's theory of Multiculturalism III. Nationalism and Multiculturalism	15	01
3.	Unit – 3. Environmentalism I. Origin and Causes of Environmentalism II. Characteristics of Environmentalism III. International Efforts for protection of Environment IV. Global Warming	15	01
4.	Unit – 4. Civil Society I. Meaning and Development of Civil Society II. Civil Society—Liberalism and Political Economy III. Locke, Hegel, Marx and Antonio Gramsci on Civil Society IV. Post Colonialism and Civil Society	15	01

Gender Issue

Environment & Sustainability

Recommended Books:

- 1 Kymlicka Will, Multicultural Citizenship :Liberal Theory of Minority Rights, Clarendon Press, 1995
- 2 Kymlicka Will, Contemporary Political Philosophy, Oxford, 2001
3. Bhargava Rajeev and Acharya Ashok, Political Theory : An Introduction, 1st. Edition, Pearson, New Delhi, 2008
- 4 राठी शुभांगी डी. आधुनिक राजकीय विचारप्रणाली, अथर्व, धुळे, 2014
- 5 भार्गव राजीव , आचार्य अशोक, (संपा.) राजकीय सिद्धांत परिचय (अनुवाद: हेमंत खानझोडे) पिअर्सन , नवी दिल्ली, 2011
- 6 खेडेकर दिगंबर , राजकीय सिद्धांतातील मुलभूत संकल्पना, चिन्मय , औरंगाबाद, 2009
- 7 भागवत वंदना , संदर्भासहित स्त्रीवाद
- 8 भागवत विद्युत , स्त्रीवादी सामाजिक विचार : सहा महत्वाच्या विचारवंत स्त्रियांचा परिचय, डायमंड, पुणे, 2008

B. A. Part II
ABILITY ENHANCEMENT COMPULSORY COURSE (AECC)
(CBCS)

ENGLISH FOR COMMUNICATION
(Compulsory English)
(June 2019 Onwards)

Course Objectives:

- To enable the students to develop communication skills in English, both oral and written.
- To equip the students with the language skills for use in their personal, academic and professional lives.
- To develop the students essential employability skills.
- To help the students to enter the job market with confidence and the ability to work effectively.
- To help the students to learn and practice both language and soft skills.
- To encourage the active involvement of the students in learning process.
- To enable the students to cultivate a broad, human and cultured outlook.

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C5)
English (Paper III) (Semester III)
LITERATURE AND CINEMA (CBCS)

Course Objectives:

- To introduce film and its relationship to literature to the students
- To acquire film literacy through a working knowledge of basic film terminology
- To develop critical approaches to engage with film adaptations
- To establish a clear understanding of literature through film adaptations of literary texts
- To introduce the students to the issues and practices of cinematic adaptations

Detailed Syllabi
June 2019 Onwards

Module I

Theories of Adaptation

Module II

Adaptation as Interpretation

Module III

William Shakespeare's *Comedy of Errors* and its Adaptation *Angoor* (dir. Gulzar, 1982)

Human Values

Module IV

William Shakespeare's *Comedy of Errors* and its Adaptation *Angoor* (dir. Gulzar, 1982)

Division of Teaching: 4 Modules X 15 Periods = 60 Periods

Prescribed Texts:

Shakespeare, William. *The Comedy of Errors*, ed. Wells (Oxford, 1995).

William Shakespeare's *Comedy of Errors* and its Adaptation *Angoor* (dir. Gulzar, 1982)

Suggested Reading:

Linda Hutcheon, 'On the Art of Adaptation', *Daedalus*, vol. 133, (2004).

Thomas Leitch, 'Adaptation Studies at Crossroads', *Adaptation*, 2008, vol.1, no.1, pp. 63–77.

Poonam Trivedi, 'Filmi Shakespeare', *Litfilm Quarterly*, vol. 35, issue 2, 2007.

Tony Bennett and Janet Woollacott, 'Figures of Bond', in *Popular Fiction: Technology, Ideology, Production, Reading*, ed. Tony Bennet (London and New York: Routledge, 1990).

Deborah Cartmell and Imelda Whelehan, eds., *The Cambridge Companion to Literature on Screen* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

John M. Desmond and Peter Hawkes, *Adaptation: Studying Film and Literature* (New York: McGraw-Hill, 2005).

Linda Hutcheon, *A Theory of Adaptation* (New York: Routledge, 2006).

J.G. Boyum, *Double Exposure* (Calcutta: Seagull, 1989).

B. Mcfarlens, *Novel to Film: An Introduction to the Theory of Adaptation* (Clarendon University Press, 1996).

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C29)
English (Paper V) (Semester IV)
LITERATURE AND CINEMA
(CBCS)

Course Objectives:

- To introduce film and its relationship to literature to the students
- To acquire film literacy through a working knowledge of basic film terminology
- To develop critical approaches to engage with film adaptations
- To establish a clear understanding of literature through film adaptations of literary texts
- To introduce students to the issues and practices of cinematic adaptations

Detailed Syllabi
June 2019 Onwards

Module I

Transformation and Transposition

Module II

Hollywood and 'Bollywood'

Module III

Chetan Bhagat's *Five Point Someone* and its Adaptation *3 Idiots* (dir. Rajkumar Hirani, 2009)

Module IV

Chetan Bhagat's *Five Point Someone* and its Adaptation *3 Idiots* (dir. Rajkumar Hirani, 2009)

Human Values

Division of Teaching: 4 X 15 Periods = 60 Periods

Prescribed Text:

Bhagat, Chetan, *Five Points Someone*. New Delhi: Rupa & Co. 2004.

Chetan Bhagat's *Five Point Someone* and its Adaptation *3 Idiots* (dir. Rajkumar Hirani, 2009)

Suggested Reading:

Linda Hutcheon, 'On the Art of Adaptation', *Daedalus*, vol. 133, (2004).

Thomas Leitch, 'Adaptation Studies at Crossroads', *Adaptation*, 2008, vol.1, no.1, pp. 63–77.

Poonam Trivedi, 'Filmi Shakespeare', *Litfilm Quarterly*, vol. 35, issue 2, 2007.

Tony Bennett and Janet Woollacott, 'Figures of Bond', in *Popular Fiction: Technology, Ideology, Production, Reading*, ed. Tony Bennet (London and New York: Routledge, 1990).

Deborah Cartmell and Imelda Whelehan, eds., *The Cambridge Companion to Literature on Screen* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

John M. Desmond and Peter Hawkes, *Adaptation: Studying Film and Literature* (New York: McGraw-Hill, 2005).

Linda Hutcheon, *A Theory of Adaptation* (New York: Routledge, 2006).

J.G. Boyum, *Double Exposure* (Calcutta: Seagull, 1989).

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C6)
English (Paper IV) (Semester III)
PARTITION LITERATURE (CBCS)

Course Objectives:

- To create an awareness of the partition scenario among the students
- To explain the hidden human dimensions of the partition to the students
- To elaborate on the impact of partition on society

Detailed Syllabi
June 2019 Onwards

Module I

Partition: Causes and Effects

Module II

Communal conflicts and Violence

Module III

Khushwant Singh's *A Train to Pakistan*

Human Values

Module IV

Khushwant Singh's *A Train to Pakistan*

Division of Teaching: 4 Modules X 15 Periods = 60 Periods

Prescribed Text:

Singh, Khushwant. *A Train to Pakistan*. New Delhi: Ravi Dayal Publishers, 1956.

Suggested Reading:

Ritu Menon and Kamala Bhasin, 'Introduction', in *Borders and Boundaries* (New Delhi: Kali for Women, 1998).

Sukirta P. Kumar, *Narrating Partition* (Delhi: Indialog 2004).

Urvashi Butalia, *The Other Side of Silence: Voices from the Partition of India* (New Delhi: Kali for Women, 2000).

More, D.R. *The Novels on the Indian Partition*, Jaipur, Shrutu Publication, 2008.

Sigmund Freud, 'Mourning and Melancholia', in *The Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, tr. James Strachey (London: Hogarth Press, 1953) pp.3041-53.

Beniwal, Anup. *Representing Partition: History, Violence and Narration*. Delhi: Shakti Book House. 2005.

Bhalla, Alok. *Partition Dialogues: Memories of a Lost Home*. New Delhi: Oxford University Press. 2006.

Sharma, V.P. "Communalism and its Motifs in three Post Independence Novels: Khushwant Singh's *A Train to Pakistan*, Bhisham Sahni's *Tamas* and Chaman Nahal's *Azadi*," *Recent Indian English Literature*. Ed. S.D. Sharma, Karnal: Natraj Publishing House, 1998. Print.

Shyam. M. Asnani. "The Theme of Partition in the Indo-English Novel." *New Dimensions of Indian English Novel*. New Delhi: Doaba House Publication, 1988.38-50. Print.

B. A. Part II
(Discipline Specific Core) (DSC-C30)
English (Paper VI) (Semester IV)
PARTITION LITERATURE (CBCS)
Detailed Syllabi
June 2019 Onwards

Module I

Impact of Partition on Women

Module II

Home and Exile

Module III

Short Stories:

Toba Tek Singh

- Saadat Hasan Manto

The Final Solution

- Manik Bandopadhyay

Gender Equity

Module IV

Short Stories:

Defend Yourself Against Me

- Bapsi Sidhwa

A Leaf in the Storm

- Lalithambika Antharjanam

Gender Equity

Division of Teaching: 4 Modules X 15 Periods = 60 Periods

Short Stories Prescribed From:

Saadat Hasan Manto, "Toba Tek Singh", in *Black Margins: Manto*, tr. M. Asaduddin (New Delhi: Katha, 2003) pp. 212–20.

Manik Bandhopadhyay, 'The Final Solution', tr. Rani Ray, *Mapmaking: Partition Stories from Two Bengals*, ed. Debjani Sengupta (New Delhi: Srishti, 2003) pp. 23–39.

Sidhwa, Bapsi. "Defend Yourself Against Me." in *And the World Changed: Contemporary Stories by Pakistani Women*, ed. M. Shamsie, 27–52. New York: The Feminist Press, 2008.

Lalithambika Antharjanam, "A Leaf in the Storm", tr. K. Narayana Chandran, in *Stories about the Partition of India*. ed. Alok Bhalla (New Delhi: Manohar, 2012) pp. 137–45.

Suggested Reading:

Ritu Menon and Kamala Bhasin, 'Introduction', in *Borders and Boundaries* (New Delhi: Kali for Women, 1998).

Sukirta P. Kumar, *Narrating Partition* (Delhi: Indialog 2004).

Urvashi Butalia, *The Other Side of Silence: Voices from the Partition of India* (New Delhi: Kali for Women, 2000).

More, D.R. *The Novels on the Indian Partition*, Jaipur, Shruti Publication, 2008.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

Revised Syllabus For

B.A. Part-III

English

Syllabus to be implemented from

June, 2020 onwards.

Shivaji University, Kolhapur

B. A.III

English Special

ENGLISH POETRY (CBCS)

Discipline Specific Elective

Semester V (Paper VIII) (DSE – E12) and Semester VI (Paper XIII) (DSE – E137)

(From June 2020 Onwards)

Course Objectives:

- To make students engaged and curious readers of poetry
- To introduce students to poetry from various cultures and traditions
- To make students understand that poetry gives intellectual, moral and linguistic pleasures
- To make students hear and read poems aloud and to memorize lines

Course Outcomes:

- Students will be able to trace the development of the poetry in English from the days of Shakespeare to the contemporary India.
- Students will be able to appreciate and analyze the poems properly.
- Students will have a fairly comprehensive view of the Western and Eastern poetic tradition and they will be able to relate it to various literary movements.
- Students will have an insight into poetry and they will be able to make a lively and interesting reading.

SEMESTER V (Paper VIII) (DSE – E12)		
MODULE NO.	TITLE OF THE MODULE	NAME OF THE POET
I. Topics For Background Readings:		
1.	Elizabethan Poetry	
2.	Metaphysical Poetry	
3.	Romantic Poetry	
II. Selections from Elizabethan Poetry:		
1.	Sweet Warrior (Sonnet 57)	Edmund Spenser
2.	Sonnet To The Moon	Sir Philip Sydney
3.	Full Many A Glorious Morning... (Sonnet 33)	William Shakespeare
III. Selections from Metaphysical Poetry:		
1.	The Sun Rising	John Donne
2.	The Retreat	Henry Vaughan
3.	The Collar	George Herbert
IV. Selections from Romantic Poetry:		
1.	My Heart Leaps Up	William Wordsworth
2.	The Rime of the Ancient Mariner	S. T. Coleridge
3.	Ozymandias	P. B. Shelley
4.	When We Two Parted	Lord Byron
*Note: Semester V: 10 Marks for Internal Evaluation: STUDENTS' SEMINAR		

Human Values

Human Values

Gender Equity

SEMESTER VI (Paper XIII) (DSE – E137)		
MODULE NO.	TITLE OF THE MODULE	NAME OF THE POET
V. Topics For Background Readings:		
1.	Victorian Poetry	
2.	Modern English Poetry	
3.	Modern Indian English Poetry	
VI. Selections from Victorian Poetry:		
1.	The Lady Of Shallot	Alfred Lord Tennyson
2.	My Last Duchess	Robert Browning
3.	Love Came Down At Christmas	Christiana Rossetti
VII. Selections from Modern English Poetry:		
1.	No Second Troy	W. B. Yeats
2.	The Hollow Men	T. S. Eliot
3.	Tonight I Can Write	Pablo Neruda
VIII. Selections from Modern Indian English Poetry:		
1.	The Professor	Nissim Ezekiel
2.	A Hot Noon in Malabar	Kamala Das
3.	A River	A. K. Ramanujan
4.	A Kind of Happiness	Jayanta Mahapatra
*Note: Semester VI: 10 Marks for internal Evaluation: STUDENTS' GROUP PROJECT		

Gender Equity

Human Values

Environment & Sustainability

Division of Teaching Hours: 8 Modules x 15 Hours each= 120 Hours

Recommended Reading: Semester V and Semester VI

- Appelbaum, Stanley. *English Romantic Poetry: An anthology*. Dover Publications Inc. 1996.
- Burrow, Colin. *Metaphysical Poetry*. Penguin Classics. 2006.
- Chaudhuri, Roshinka. *A History of Indian Poetry in English*. Cambridge University press. 2016.
- Chaudhuri, Sukanta. *Modern Indian Literature*, New Delhi: OUP, 2004.
- Courthope, W.J. *A History of English Poetry*. Vol.I Macmillan, 1995.
- Craig, W.J. (ed.). *The Complete works of William Shakespeare*. Oxford: OUP., 1905.
- Fenton, James. *An Introduction to English Poetry*. New York: Farrar, Strauss and Giroux, 2004.
- Gardner, Martin, *The Annotated Ancient Mariner*, New York:Clarkson Potter,1965.
- Harold Bloom and Lionel Trilling. (ed.) *Romantic Prose and Poetry*, New York: OUP, 1973.
- Mitra, Zinia(ed.). *Indian Poetry in English:Critical Essays*. New Delhi: PHI Learning Pvt Ltd.,2012.
- Naik, M.K. *A History of Indian English Literature*. Delhi, 1982.
- Narasimhaiah, C.D., (ed.) *An Anthology of Commonwealth Poetry*, Delhi: Macmillan, 1990.
- Negri, Paul. *English Victorian poetry*. Dover Publications Inc. 1998
- Ramanan, M.G. *Modern English Poetry: A Selection*. New Delhi:Orient Blackswan,2013.
- Samuel Taylor Coleridge, *Biographia Literaria*, ed. George Watson. London: Everyman, 1993.

Shivaji University, Kolhapur
B. A. Part III
Special English
ENGLISH DRAMA (CBCS)
Discipline Specific Elective
Semester V (Paper IX) ((DSE – E13) & Semester VI (Paper XIV) (DSE – E138)
From June 2020 onwards

Course Objectives:

- To make students understand different forms of drama
- To enable students to relate drama to their ideological or socio-political contexts
- To help students improve their creative and imaginative faculties through the reading of drama
- To enable students to know about various aspects of the drama

Course Outcomes:

- Students are able to understand different forms of drama.
- Students are able to relate drama to their ideological or socio-political contexts.
- Students are able to improve their creative and imaginative faculties through the reading of drama.
- Students are able to know about various aspects of the drama.

Semester V (Paper IX) ((DSE – E13)

MODULE I

Definition and Elements of Drama

MODULE II

Tragedy as a Form

MODULE III

The Importance of Being Earnest - Oscar Wilde

Human Values

MODULE IV

Hamlet – William Shakespeare

Human Values

Division of Teaching Hours: 4 Modules X 15 Periods = 60 Periods

Prescribed Texts:

Wilde, Oscar. *The Importance of Being Earnest*. New Delhi: General Press, 2018.
Shakespeare, William. *Hamlet*. Penguin Books, 1980.

***Note: Semester V: 10 Marks for Internal Evaluation: STUDENTS' SEMINAR**

Semester VI (Paper XIV) (DSE – E138)

MODULE V

Types of Drama

MODULE VI

Comedy as a Form

MODULE VII

Nagmandala – Girish Karnad

Gender Equity

MODULE VIII

Harvest – Manjula Padmanabhan

Gender Equity

Shivaji University, Kolhapur
B. A. Part III Special English
ENGLISH NOVEL (CBCS)

Discipline Specific Elective

Semester V (Paper X) ((DSE – E14) & Semester VI (Paper XV) (DSE – E139)

From June 2020 onwards

Course Objectives:

- To make students understand different forms of novel.
- To enable students to relate novels to their ideological or socio-political contexts.
- To help students to improve their creative and imaginative faculties through the reading of novels.
- To enable students to know about various aspects of the novel.

Course Outcomes:

- Students are able to understand different forms of novel.
- Students are able to relate novels to their ideological or socio-political contexts.
- Students are able to improve their creative and imaginative faculties through the reading of novels.
- Students are able to know about various aspects of the novel.

SEMESTER V (Paper X) (DSE – E14)

MODULE I

Rise and Development of the Novel

MODULE II

Aspects of the Novel

MODULE III

The Old Man and the Sea – Ernest Hemingway

Human Values

MODULE IV

The Power and the Glory – Graham Greene

Human Values

Division of Teaching Hours: 4 Modules X 15 Periods = 60 Periods

Prescribed Texts:

Hemingway, Ernest. *The Old Man and the Sea*. New York: Simon & Schuster, 1952.

Greene, Graham. *The Power and the Glory*. New York: Time Reading Special Edition. 1940, 1962.

***Note: Semester V: 10 Marks for Internal Evaluation: STUDENTS' SEMINAR**

SEMESTER VI (Paper XV) (DSE – E139)

MODULE V

Historical and Psychological Novel

MODULE VI

Satirical Novel and Epistolary novel

MODULE VII

Animal Farm: A Fairy Tale - George Orwell

Professional Ethics

MODULE VIII

The Guide - R. K. Narayan

Human Values

Division of Teaching Hours: 4 Modules X 15 Periods = 60 Periods

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER - III

PAPER III- HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1900 to 1960)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019)

The first sixty years of 20th century was a period of great upheaval in Maharashtra. The events and changes that took place during this period made a lasting impact on the polity, society and economy of the region. The identity of Maharashtra region was forged during this period. This course introduces the students to the key historical events and transformations which have played an important role in making of modern Maharashtra

After studying the course the student will be able to...

CO1. Understand the beginnings and growth of nationalist consciousness in Maharashtra

CO2. Explain the contribution of Maharashtra to the national movement

CO3. Give an account of various movements of the peasants, workers, women and backward classes

CO4. Know the background and events which led to the formation of separate state of Maharashtra.

MODULE-1 Rise and Growth of Nationalism

a) Rise of Nationalism 15

b) Contribution of Gopal Krishna Gokhale

c) Contribution of Lokmanya Tilak

MODULE -2 Role of Maharashtra in the National Movement

a) Revolutionary Movement 15

b) Non-Cooperation Movement

c) Civil Disobedience Movement with special reference to the uprising in Solapur

d) Quit India Movement with special reference to Prati Sarkar Movement

MODULE -3 Social Movements

a) Peasants and Workers 15

b) Women's rights

c) Emancipation of Backward Classes

MODULE -4 Samyukta Maharashtra Movement

a) Background 15

b) Contribution of the Samyukta Maharashtra Samiti

c) Events leading to the formation of Maharashtra State

Gender, Human Values

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus B.A.-II

SEMESTER - IV

PAPER- V: HISTORY OF MODERN MAHARASHTRA (1960-2000)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019)

After 1960 a new period of development began in the state of Maharashtra. The eminent leaders played a pioneering role in this period of rapid transformation. This was also a period of massive expansion of education as well as social transformation. This course introduces the students to significant leaders, events and transformations in history of Maharashtra

After completion of the course, the student will...

CO1. Acquaint himself with the contribution of eminent leaders of Maharashtra

CO2. Know about the economic transformation of Maharashtra

CO3. Understand the salient features of changes in society

CO4. Explain the growth of education

MODULE -1 Leaders:

- a) Congress : Y B Chavan, Vasantdada Patil 15
- b) Socialist: Nagnath Nayakawadi, S M Joshi, P K Atre
- c) Communist: Comrade S.A. Dange

MODULE -2 Major Issues and Events

- a) Agriculture Development with special reference to role of Vasant Rao Naik 15
- b) Industry –Sugar (Pravara Sugar Factory) and Milk (Aarey Dairy Mumbai)
- c) Natural Disasters (Earthquakes- Koyna 1967 and Latur 1993)

Environment

MODULE -3 Social Movements

- a) Muslim Satyashodhak Samaj 15
- b) Satyashodhak Communist Party
- c) Vidrohi Movement

MODULE -4 Educational Development

- a) Primary
- b) Secondary
- c) Higher and Technical Education 15

Human values

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER – IV

PAPER VI: History of Freedom Struggle (1858-1947)

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS))

Credits: 04

(introduced from June 2019)

The course is designed to study the freedom struggle in India from 1858 to 1947. It will familiarize the students with events leading to emergence of national consciousness in India. They will be acquainted with the prolonged struggle launched by the Indian National Congress under the leadership of Mahatma Gandhi. They will also know about the struggle of the revolutionaries, leftists and the Indian National Army. The course will introduce students to the concept of Communalism and the process which led to the partition of India.

After completion of this course, the student will be able to...

CO1. Understand the events which lead to the growth of nationalism in India

CO2. Acquaint himself with major events of the freedom struggle under the leadership of Mahatma Gandhi

CO3. Explain the contribution of Revolutionaries, Left Movement and Indian National Army

CO4. Know the concept of Communalism and the causes and effects of the partition of India

Module- 1	Rise of Nationalism	15
	a) Formation of Indian National Congress	
	b) Contribution of Moderates	
	c) Contribution of Extremists (Swadeshi Movement and Home Rule Movement)	
Module -2	Gandhian Era	15
	a) Non-Cooperation Movement	
	b) Civil Disobedience Movement	
	c) Quit India Movement	
Module -3	Other Strands	15
	a) Revolutionary Movement	
	b) Leftist Movement	
	c) Subhash Chandra Bose and Indian National Army	
Module -4	Communalism and Partition	15
	a) Concept of Communalism	
	b) Causes for Partition	
	c) Effects of Partition	

Professional Ethics

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus

B.A.-II

SEMESTER - III

IDS PAPER I: SOCIAL REFORMS IN INDIA

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019)

This course is conceived to introduce the students to the social and religious change in India expressed in various social reform movements. Students will explore the significance and impact of prominent social and reform movements. It will help the students to understand how the ideals of rationalism, humanism and universalism were encouraged by the Indian social reformers. The course will attract students from a wide variety of social science disciplines.

After completion of the course, the student will be able to ...

CO1. Understand the salient features of prominent socio-religious reform movements

CO2. Explain the thought and work of Mahatma Phule for radical transformation of Indian society

CO3. Know the measures taken by Rajashri Shah Maharaj for emancipation of lower classes and women

CO4. Understand the thoughts of Ambedkar on the annihilation of the caste system and untouchability in India

CO5. Know how the Indian constitution embodies the values of social justice and equality

MODULE-1	Socio-Religious Reform Movements	
	a) Raja Ram Mohan Roy and Brahma Samaj	15
	b) Swami Dayanand Saraswati and Arya Samaj	
	c) Swami Vivekanand and Ramakrishna Mission	
MODULE-2	Mahatma Phule	
	a) Educational and Social Work	15
	b) Satyashodhak Samaj	
	c) Thoughts of Mahatma Phule (with special reference to <i>Shetkaryanacha Asud</i> and <i>Gulamgiri</i>)	
MODULE-3	Rajashri Shahu Maharaj	
	a) Educational and Social upliftment of lower classes	15
	b) Women's Rights	
	c) Hostel Movement	
MODULE-4	Dr Babasaheb Ambedkar	
	a) Thoughts on Annihilation of Caste	15
	b) Mahad Incident and the Temple entry movement	
	c) Social Justice and Indian Constitution	

Human Values

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Syllabus B.A.-II

SEMESTER - IV

IDS PAPER- II: SOCIAL REFORMS IN MAHARASHTRA

(CHOICE BASED CREDIT SYSTEM – (CBCS)

Credits: 04

(introduced from June 2019

Fundamental changes took place in the society of Maharashtra during the 19th and 19th centuries. The beginnings of Western education, press and industrialization made a lasting impact on the thinking of people. Eventually some reform-oriented people started movements to reform the society. This course introduces the students to the salient features of social reforms in Maharashtra.

After studying the course, the student will be able to...

CO1. Know about the beginnings of social reforms in Maharashtra by the Paramhansa Mandali and Prarthana Samaj.

CO2. Understand the contribution of women reformers

CO3. Explain the contribution of Social reformers in the fight for social justice

CO4. Explain the role played by educational reforms in transformation of society.

MODULE-1	Beginnings of Social Reform	<i>Ethics</i>	15
	a) Social condition in early 19 th century		
	b) Paramhansa Mandali		
	c) Prarthana Samaj		
MODULE -2	Women Reformers	<i>Gender</i>	15
	a) Savitribai Phule		
	b) Tarabai Shinde		
	c) Pandita Ramabai		
MODULE -3	Social Reformers		15
	a) Lahuji Salve		
	b) Maharshi Vitthal Ramji Shinde		
	c) Gadage Maharaj		
	d) Annabhu Sathe		
MODULE -4	Educational Reforms	<i>Human values</i>	15
	a) Karmaveer Bhaurao Patil		
	b) Dr. Bapuji Salunkhe		
	c) Punjabrao Deshmukh		

Readings:

- Kenneth W. Jones, Socio-religious reform movements in British India, Cambridge University Press, 1994
- Amiya P. Sen, Social and Religious Reform, Oxford University Press, 2005
- Articles on Paramhansa Sabha, Prarthana Samaj, Satyashodhak Samaj in Murali Ranganathan (ed.), The Collected Works of JV Naik, Asiatic Society of Mumbai, 2016

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Accredited by NAAC 'A' Grade
Revised Syllabus for
Bachelor of Arts
B.A. Part-III - MARATHI
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM
(Syllabus will be implemented from June, 2020)

विभाग २ Module 2	<p>साहित्याचे प्रयोजन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्रयोजन म्हणजे काय ? ● प्रयोजन आणि परिणाम यातील फरक ■ साहित्याची प्रयोजने : १) यश किंवा कीर्ती २) व्यवहारज्ञान ३) आनंद ४) उद्बोधन ५) आत्माविष्कार ६) जिज्ञासापूर्ती ७) जीवनानुभूती ८) इच्छापूर्ती अथवा स्वप्नरंजन ९) पलायनवाद (Escapism) 	१५	१
घटक ३ Module 3	<p>साहित्यनिर्मितीची कारणे</p> <ul style="list-style-type: none"> ● साहित्यनिर्मितीचे स्वरूप ● साहित्यनिर्मितीची कारणे १) प्रतिभा - स्वरूप व वैशिष्ट्ये (प्रतिभाव्यापार, प्रतिभेचे अलौकिकत्व, अपूर्वनिर्मितिक्षम प्रतिभा, प्रतिभा ही वेडाची बहीण) २) बहुश्रुतता ३) अभ्यास ४) भावनात्मकता ५) संवेदनशीलता ६) उत्प्रेक्षा ७) चमत्कृती ८) स्वास्थ्य (शारीरिक, मानसिक) ९) साहित्यिकाचा जीवनविषयक दृष्टिकोण 	१५	१
घटक ४ Module 4	<p>अलंकार</p> <ul style="list-style-type: none"> १) अतिशयोक्ती २) स्वभावोक्ती ३) दृष्टान्त ४) उपमा ५) अनुप्रास ६) रूपक (व्याख्या, स्वरूप आणि उदाहरणे अपेक्षित) 	१५	१

Human Values

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	अलंकार (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

१. विभाग चार वर वस्तुनिष्ठ प्रश्न असणार नाहीत.
२. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

- विविध साहित्य प्रवाहातील कोणत्याही एका साहित्यकृतीचे किंवा अनुवादित साहित्यकृतीचे परीक्षण करून सादरीकरण करणे.
- कोणत्याही भाषेतील एका चित्रपट वा नाटकाचे परीक्षण करून सादरीकरण करणे.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. 5 : अभ्यासपत्रिका क्र. VIII

Discipline Specific Elective (DSE-E2)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E2)

मराठी भाषा व भाषाविज्ञान

उद्दिष्टे :

१. भाषोत्पत्तीचा अभ्यास करणे.
२. भाषाविज्ञानाचा परिचय करून घेणे.
३. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा यांचा सहसंबंध जाणून घेणे.
४. स्वनविचार, रूपविचार व वाक्यविचारांचा परिचय करून घेणे.
५. मराठी भाषेविषयी विद्यार्थ्यांची आवड विकसित करणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	भाषोत्पत्ती विचार ● भाषेची उत्पत्ती – ईश्वरनिर्मित, राजनिर्मित, समाजनिर्मित ● भाषेच्या उत्पत्तीच्या उपपत्ती/सिद्धांत १. इंगित (Gesture) २. मुखाभिनय (Oral Gesture) ३. अनुकरण (Bow-Bow) ४. रणन (Ding Dong) ५. भावनाभिव्यक्ती (Pooh-Pooh) ६. श्रमपरिहार (Yo-he-Yo) ७. प्रेमगानमूलक (Sing-Song) ८. संपर्क (Contact) ९. क्रीडासक्ती (Play-Way) १०. समन्वय उपपत्ती/सिद्धांत	१५	१
विभाग २ Module II	भाषेचे स्वरूप, व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये ● भाषा म्हणजे काय ? ● भाषेच्या व्याख्या : कृ. पां. कुलकर्णी, ना. गो. कालेलकर, श्री. न. गजेंद्रगडकर ● भाषेचे स्वरूप : समाजव्यवहाराचे साधन, ध्वनिमाध्यमता, प्रतीकात्मकता, संकेतबद्धता, भाषा – एक पद्धती, भाषा मानवी आहे. ● सी. एफ. हॉकेटने सांगितलेली भाषेची सात वैशिष्ट्ये दुहेरीपण, निर्मितक्षमता, कार्यकारण संबंधाचा अभाव, यादृच्छिकता, अदलाबदलीची शक्यता, विशिष्टीकरण, स्थलकालातीतता, सांस्कृतिक संक्रमण या शिवाय – सामाजिक संस्था, अर्जित भाषा, परिवर्तनशीलता, रैखिकता इ. वैशिष्ट्यांचा विचार	१५	१

Ethical
Human values

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. 5 : अभ्यासपत्रिका क्र. IX

Discipline Specific Elective (DSE-E3)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E3)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१५००)

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा कालिक अभ्यास करणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल परिचय करून घेणे.
३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
४. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील महत्त्वाचे ग्रंथकार आणि ग्रंथ यांचा स्थूल परिचय करून घेणे.
५. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाच्या गद्य, पद्य रचनेचे विशेष अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	■ मराठी वाङ्मयाचा प्रारंभकाळ ते इ.स. १२०० पर्यंत अ) विवेकसिंधूपूर्वकालीन रचना कुवलयमाला, मानसोल्लास, राजमतिप्रबोध, अमरनाथ संवाद, गोरक्षगीता इ. ब) मराठीतील आद्य ग्रंथकार मुकुंदराज यांची रचना विवेकसिंधू, पवनविजय, परमामृत क) मराठीतील आद्य कवयित्री महदंबा यांची रचना धवळे (पूर्वार्ध व उत्तरार्ध), मातृकी रुक्मिणीस्वयंवर	१५	१
विभाग २ Module II	■ इ. स. १२०० ते १३०० (स्थूल कालखंड) अ) महानुभावीय गद्य वाङ्मय म्हाडंभट - लीळाचरित्र, श्री. गोविंदप्रभूचरित्र व इतर रचना केसोबास - सूत्रपाठ, दृष्टांतपाठ, स्मृतिस्थळ	Ethical १५	१

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग २ Module II	ब) महानुभावीय पद्य वाङ्मय सातीग्रंथ (ग्रंथ व ग्रंथकार स्थूल परिचय) नरेंद्र - रुक्मिणी स्वयंवर भास्करभट्ट बोरीकर - शिशुपालवध, उद्धवगीता किंवा एकादशस्कंध दामोदर पंडित - वछाहरण पंडित विश्वनाथ - ज्ञानप्रबोध खळोव्यास - सह्याद्रिवर्णन नारायणपंडित - श्री ऋद्धिपूरवर्णन	Ethical १५	१
विभाग ३ Module III	इ. स. १३०० ते १४०० (स्थूल कालखंड) अ) ज्ञानेश्वरांचे वाङ्मयीन कार्य ज्ञानेश्वरी, अमृतानुभव, चांगदेवपासष्टी, हरिपाठाचे अभंग व इतर रचना ब) नामदेवांची अभंगरचना क) सावता माळी, गोरोबा कुंभार, मुक्ताबाई, सेना महाराज, नरहरी सोनार, चोखामेळा, जनाबाई, कान्होपात्रा यांच्या रचना	Human Values १५	१
विभाग ४ Module IV	इ. स. १४०० ते १५०० (स्थूल कालखंड) अ) अन्य संप्रदायातील प्रमुख ग्रंथकार आणि त्यांची ग्रंथरचना सत्यमालनाथ, चोंभा (नाथ संप्रदाय) शांतलिंग आणि मन्मथशिवलिंग (लिंगायत संप्रदाय) गुणकीर्ती व जिनदासनामा (जैन मराठी कवी) नृसिंह सरस्वती आणि दासोपंत (दत्त संप्रदाय) अज्ञानसिद्ध व बहिराजातवेद (नागेश संप्रदाय) शेख महंमद आणि हुसेन अंबरखान (मुस्लीम मराठी कवी) फादर स्टीफन्स, फादर क्रुवा (ख्रिस्ती मराठी कवी)	१५	१

Environment and Sustainability

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	टिपा लिहा (चार पैकी दोन)	१० गुण

सूचना :

१. अंतर्गत मूल्यमापनाकरिता सेमिनारसाठी दहा गुण आहेत.

सेमिनार विषय :

- १) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयातील कोणत्याही एका ग्रंथकाराच्या रचना विशेषावर सादरीकरण.
- २) कोणत्याही एका संत कवीच्या काव्यातील सामाजिकतेवर सादरीकरण.
- ३) कोणत्याही एका संत कवयित्रीच्या कवितेतील आत्मनिष्ठा यावर आधारित सादरीकरण.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-५ : Semester No. V : अभ्यासपत्रिका क्र. XI

Discipline Specific Elective (DSE-E5)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E5)

वाङ्मय प्रवाहाचे अध्ययन : मध्ययुगीन

पाठ्यपुस्तक : दृष्टांतपाठ-निवडक दृष्टांत (संपादन)

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन महाराष्ट्र व महानुभाव पंथ यांचा परिचय करून घेणे.
२. महानुभाव वाङ्मयाच्या प्रेरणा व स्वरूप समजून घेणे.
३. महानुभावीय ग्रंथकार केसोबास यांचा परिचय करून घेणे.
४. दृष्टांतपाठातील आशयस्वरूप व अभिव्यक्ती विशेष अभ्यासणे.
५. दृष्टांतपाठातील भाषिक वैभवाचा परिचय करून घेणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	● मध्ययुगीन महाराष्ट्र आणि महानुभावीय गद्याच्या प्रेरणा व स्वरूप ● महानुभाव गद्य ग्रंथकार केसोबास यांचा परिचय ● दृष्टांतपाठाचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module II	■ दृष्टांतपाठातील आशयसूत्रे ● सामाजिकता ● सांस्कृतिकता ● प्रादेशिकता ● पंथीय निष्ठा ● तत्त्वज्ञान व मूल्यविचार	१५ Human Values	१
विभाग ३ Module III	■ दृष्टांतपाठातील अभिव्यक्ती विशेष ● निवेदन/कथनशैली ● व्यक्तिचित्रणे ● घटना, प्रसंगवर्णने ● प्रतिमा व प्रतीके ● रचनाविशेष	१५	१
विभाग ४ Module IV	■ दृष्टांतपाठातील भाषावैभव ● शब्दसौष्टव ● अल्पाक्षरत्व ● सुलभ रचनाविशेष ● म्हणी, वाक्प्रचार, उखाणे ● अलंकार वैभव ● व्याकरणिक विशेष	१५	१

विभाग २ Module 2	<p>अ) रसविचार</p> <ul style="list-style-type: none"> ● रस म्हणजे काय ? ● स्थायिभाव व रस ● भरताचे रससूत्र <p>ब) काव्यानंदमीमांसा</p> <ul style="list-style-type: none"> ● काव्यानंदमीमांसा म्हणजे काय ? ● कवीचा आनंद १) क्रीडानंद २) निर्मितीचा आनंद ३) आत्माविष्कारानंद ● रसिकाचा आनंद १) ज्ञानानंद २) जिज्ञासापूर्ती ३) पुनःप्रत्ययाचा आनंद ● करुणरसानंद १) केवलानंदवाद २) विरेचन (कॅथार्सिस) 	१५	१
घटक ३ Module 3	<p>साहित्याची भाषा</p> <p>१) व्यवहारभाषा, शास्त्रभाषा व साहित्यभाषा : साम्यभेद</p> <p>२) साहित्याचे माध्यम भाषा</p> <p>३) साहित्य भाषेचे सौंदर्य</p> <p>४) साहित्य भाषेची विविधता</p>	१५	१
घटक ४ Module IV	<p>छंद व वृत्ते</p> <p>अ) छंद - १) ओवी २) अभंग ३) मुक्तछंद</p> <p>ब) वृत्ते - १) भुजंगप्रयात २) वसंततिलका ३) दिंडी (व्याख्या, स्वरूप व उदाहरणे अपेक्षित)</p>	१५	१

* प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप व गुणविभागणी *

Pattern of Question Paper

एकूण गुण - ४० : Total Marks-40

प्रश्न १	योग्य पर्याय निवडा	०५ गुण
प्रश्न २	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	१५ गुण
प्रश्न ३	अंतर्गत विकल्पासह लघूत्तरी प्रश्न (तीन पैकी दोन)	१० गुण
प्रश्न ४	छंद व वृत्ते (चार पैकी दोन)	१० गुण

<p>विभाग २ Module II</p>	<p>मराठीचे ध्वनिपरिवर्तन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● भाषेची उच्चारप्रक्रिया ● ध्वनिपरिवर्तन म्हणजे काय ? ● व्याख्या आणि विशेष निरपवाद, नियमित, अज्ञेय, सार्वत्रिक ध्वनिपरिवर्तन ● कारणे जित - जेते संबंध, भिन्न भाषिक संबंध, आळस, अनुकरणाची अपूर्णता, वागेंद्रियातील दोष, श्रवणेंद्रियातील दोष, उच्चारशीघ्रता, अज्ञान, आघात, उच्चारसौकर्य, आहार, भौगोलिकता, वर्गसिद्धान्त, लोकभ्रम, सादृश्यता ● प्रकार अंत्यस्वनलोप, एकस्वनीकरण, आद्यस्वनागम, मध्यस्वनागम, अंत्यस्वनागम, सान्निध परिणाम, समानस्वनलोप, विसदृशीकरण, घोषीकरण, अघोषीकरण, मात्राभेद, सदृशता, अतिशुद्धी, दुष्प्रयोग, स्वनविपर्यय ● ध्वनिपरिवर्तनाचा मराठी भाषेवरील परिणाम 	<p>१५</p>	<p>१</p>
<p>विभाग ३ Module III</p>	<p>मराठीचे अर्थपरिवर्तन</p> <ul style="list-style-type: none"> ● अर्थपरिवर्तन म्हणजे काय ? ● व्याख्या आणि स्वरूप अर्थ म्हणजे निर्देश, प्रतिमा, संकल्पना व विचार ● अर्थपरिवर्तनाची कारणे साम्यतत्त्व, रूपक - लक्षणाजन्य शब्द, बदलते समाजजीवन, अशुभतापरिहार, ग्राम्यतापरिहार, अतिशयोक्ती, शब्दसिद्धी, अतिपरिचयातून सभ्यता, अत्यादरदर्शन, सांस्कृतिक आदान ● अर्थपरिवर्तनाचे प्रकार - अर्थविस्तार, अर्थसंकोच, अर्थप्रशस्ती, अर्थच्युती, अर्थापकर्ष, अर्थान्तर, अर्थभ्रंश, अर्थादेश, अर्थभेद, अर्थसार ● अर्थपरिवर्तनाचा मराठी भाषेवरील परिणाम 	<p>१५</p>	<p>१</p>
<p>विभाग ४ Module IV</p>	<p>प्रमाण मराठी भाषा आणि तिच्या बोली</p> <ul style="list-style-type: none"> ● प्रमाण मराठी : संकल्पना, स्वरूप, विशेष ● बोली : संकल्पना, स्वरूप, विशेष ● मराठीच्या बोली : अहिराणी, वऱ्हाडी, चंदगडी, मालवणी या निवडक बोलींचे स्वरूप व विशेष 	<p>१५</p>	<p>१</p> <p>Human Values</p>

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XIV

Discipline Specific Elective (DSE-E128)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E128)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१५०० ते इ.स.१८००)

उद्दिष्टे :

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा कालिक अभ्यास करणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल परिचय करून घेणे.
३. पंडित कवी व त्यांची रचना यांचा परिचय करून घेणे.
४. बखर वाङ्मय आणि शाहिरी वाङ्मय यांचे स्वरूप, विशेष अभ्यासणे.
५. मध्ययुगीन मराठी गद्य, पद्य रचनेचे विशेष अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	इ. स. १५०० ते इ.स. १६०० एकनाथांची साहित्य संपदा चतुःश्लोकी भागवत, एकनाथी भागवत, भावार्थ रामायण, गवळणी, भारुडे इत्यादी रचना	१५ Ethical	१
विभाग २ Module II	इ. स. १६०० ते इ. स. १७०० (स्थूल कालखंड) अ) तुकारामांची अभंगरचना ब) रामदासांची ग्रंथरचना करुणाष्टके, रामायणे, मनाचे श्लोक, दासबोध, स्फुट प्रकरणे	१५	१
विभाग ३ Module III	इ. स. १६०० ते इ. स. १८०० (स्थूल कालखंड) निवडक पंडित कवींच्या काव्याचा अभ्यास १) मुक्तेश्वर २) वामन पंडित ३) रघुनाथ पंडित ४) श्रीधर ५) मोरोपंत	१५	१
विभाग ४ Module IV	इ. स. १५०० ते इ.स. १८०० (स्थूल कालखंड) अ) बखर वाङ्मय शिवपूर्वकालीन बखरी, शिवकालीन बखरी, पेशवेकालीन बखरी-स्वरूप, विशेष ब) शाहिरी वाङ्मय (लावणी व पोवाडा) १) अनंत फंदी २) परशुराम ३) राम जोशी ४) प्रभाकर ५) होनाजी बाळा	Human Values १५ Human Values	१

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

मराठी अभ्यास मंडळ

Board of Studies in Marathi

पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती

Choice Based Credit System

बी.ए. भाग-३ : B.A. Part-III

अभ्यासक्रम : Syllabus

June, 2020 onward

सत्र-६ : Semester No. 6 : अभ्यासपत्रिका क्र. XVI

Discipline Specific Elective (DSE-E-130)

विद्याशाखीय विशेष निवड (DSE-E-130)

वाङ्मय प्रकाराचे अध्ययन : ललित गद्य (व्यक्तिचित्रे)

पाठ्यपुस्तक : मुलखावेगळी माणसं (संपादन)

शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर

उद्दिष्टे :

१. ललित गद्य वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप अभ्यासणे.
२. व्यक्तिचित्र संकल्पना व स्वरूप समजून घेणे.
३. प्रवाहानुरूप मराठीतील व्यक्तिचित्रांचे स्वरूप अभ्यासणे.
४. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील व्यक्तिविशेषांचे आकलन करून घेणे.
५. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील शैक्षणिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय पर्यावरण आणि कौटुंबिक भावविश्व अभ्यासणे.
६. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील ग्रामीण व उपेक्षितांच्या जीवनाचे आकलन करून घेणे.
७. 'मुलखावेगळी माणसं' मधील अभिव्यक्ती, निवेदनशैली व भाषाविशेष अभ्यासणे.

अभ्यासक्रम

अ. क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module I	ललित गद्य : संकल्पना व स्वरूप व्यक्तिचित्रे : संकल्पना, स्वरूप/वैशिष्ट्ये आणि वाटचाल व्यक्तिचित्र लेखनासाठी आवश्यक गुण	१५	१
विभाग २ Module II	१. रामा मैलकुली - व्यंकटेश माडगूळकर २. मृत्यूचे चुंबन घेणारा महाकवी - प्र. के. अत्रे ३. निळू मांग - अण्णाभाऊ साठे ४. मोरणी - विभावरी शिरूरकर	Human Values १५ Human Values	१
विभाग ३ Module III	५. जमीला जावद - हमीद दलवाई ६. यंकटाण्णा - व. वा. बोधे ७. दगडूमामा - उत्तम कांबळे ८. मुंबईचा चित्रकार - अरुण खोपकर	१५	१
विभाग ४ Module IV	९. हीरा - इंद्रजित भालेराव १०. बाबा मास्तर - दि. बा. पाटील ११. दादासाहेब वस्ताद - सयाजीराजे मोकाशी १२. डोकेवाला संशोधक : दादाजी रामजी खोब्रागडे - व्ही.एन.शिंदे	१५	१

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2017 onwards

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. १

भाषिक आविष्काराची रुपे

(Bhashik Aavishkarachi Rupe)

उद्दिष्ट्ये :

१. भाषिक आविष्काराचे स्वरुप समजून घेणे.
२. भाषेची सर्जनशील प्रक्रिया समजून घेणे.
३. भाषा आणि साहित्य यांचा संबंध समजून घेणे.
४. भाषा आणि साहित्यप्रकार यातील अनुबंध समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषिक आविष्कार भाषेची ओळख आविष्काराचे प्रकार : मौखिक-लिखित	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषेची सर्जनशील प्रक्रिया भाषा आणि दृकश्राव्य कला भाषा आणि सादरीकरणारची कला	१५	१
विभाग ३ Module 3	भाषा आणि साहित्य साहित्याचे माध्यम म्हणून भाषेचे कार्य साहित्यभाषेची वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ४ Module 4	भाषा आणि कथन (कादंबरी, कथा, महाकाव्य) भाषा आणि भावविणे (काव्य) भाषा आणि दाखविणे (नाटक/सिनेमा)	१५	१

Human Values

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2017 onwards

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. २.१

विशेष साहित्यकृतींचा अभ्यास

(Vishesh Sahityakrutincha Abhyas)

उद्दिष्ट्ये :

१. लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग कसा करावा हे समजून घेणे.
२. लेखकाचे वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्व आणि लेखक व त्याचा समकाल समजून घेणे.
३. साहित्यकृतीतून लेखकाच्या समकालाचे प्रतिबिंब कशा प्रकारे प्रकट होते याचा अभ्यास करणे.
४. लेखकाच्या इतर साहित्यकृती विचारात घेऊन लेखकाच्या वाङ्मयीन जडणघडणीचा विचार करणे.
५. एकूण वाङ्मयीन परंपरेत लेखकाचे योगदान समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	लीळारित्र - एकांक संपा. शं. गो. तुळपुळे	१५	१
विभाग २ Module 2	आज्ञापत्र संपा. विलास खोले, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई	१५	१
विभाग ३ Module 3	हिंदू : जगण्याची समृद्ध अडगळ भालचंद्र नेमाडे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई	१५	१
विभाग ४ Module 4	शोभायात्रा शफाअत खान, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई	१५	१

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

संदर्भ ग्रंथसूची

१. लीळाचरित्र - एकांक - शं.गो. तुळपुळे

Ethical

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2017 onwards

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ३

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्यपूर्व काळ)

(Aadhunik Marathi Vangmayacha Itihas – Swatantryapurv Kal)

उद्दिष्ट्ये :

- स्वातंत्र्यपूर्व काळातील महाराष्ट्रातील सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक जीवनाची पार्श्वभूमी समजून घेणे तसेच त्याचा साहित्यावरील आंतरसंबंध अभ्यासणे.
- या काळातील विविध साहित्यप्रवाहांचा इतिहास अभ्यासताना त्या त्या प्रवाहातील वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
- मुख्य प्रवाहातील साहित्याबरोबरच इतर समांतर साहित्यप्रवाहांची वैशिष्ट्ये समजावून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना साहित्याच्या निर्मितीचे सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय संदर्भ	१५	१ Ethical
विभाग २ Module 2	भाषांतरीत वाङ्मय	१५	१
विभाग ३ Module 3	पत्रकारिता मुख्य प्रवाह आणि समांतर प्रवाह निबंधमाला, केसरी, मराठा, शतपत्रे, काळ सत्यशोधकी निबंध, डॉ. आंबेडकर	१५	१
विभाग ४ Module 4	कथात्म साहित्य कथा, कादंबऱ्या, नाटक, कविता	१५	१

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2017 onwards

सत्र पहिले / SEM.I

अभ्यासपत्रिका क्र. ४.२

लोकसाहित्य व लोककला

(Loksahtya Va Lokkala)

उद्दिष्ट्ये :

१. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती यातील परस्परसंबंध समजून घेणे.
२. लोकसाहित्याची संकल्पना समजून घेणे.
३. लोकसाहित्याच्या परंपरेची ओळख करून घेणे.
४. लोकसाहित्याचा उगम आणि व्याप्तीबद्दल माहिती घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	लोकसाहित्य संकल्पना आणि स्वरूप १. लोकसाहित्य व्याख्या- (पाश्चात्य व भारतीय) २. लोकसाहित्य संज्ञा व अर्थ ३. लोकसाहित्य आणि लोकसंस्कृती ४. लोकसाहित्य आणि लोकमानस ५. लोकसाहित्यातील आदिबंध व कल्पनाबंध	१५	१
विभाग २ Module 2	लोकसाहित्य उत्पत्ती आणि व्याप्ती अ) लोकसाहित्याचे प्रकार १. शाब्द लोकसाहित्य - कथा, गीते, वाक्प्रचार, म्हणी, उखाणे, आख्याने. २. लोककला : लोकनृत्य, लोकनाट्य, लोकवाद्य, शिल्पमूर्ती ३. लोककला : लोकभ्रम, लोकसमज, लोकतत्त्व, लोकविधी ब) लोकसाहित्य आणि अन्य ज्ञानशाखा १. मानववंशशास्त्र, समाजशास्त्र, मानसशास्त्र, भाषाशास्त्र, इतिहास.	१५	१

Ethical

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2017 onwards

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ७

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (स्वातंत्र्योत्तर काळ २००० पर्यंत)

(Aadhunik Marahi Vangmayacha Itihas-Swatantryottar Kal 2000 Paryant)

उद्दिष्टे :

१. १९५०-२००० या काळातील महाराष्ट्रातील सामाजिक, राजकीय, सांस्कृतिक जीवनाची पार्श्वभूमी समजून घेणे तसेच त्याचा साहित्यावरील आंतरसंबंध अभ्यासणे.
२. या काळातील विविध साहित्यप्रवाहांचा इतिहास अभ्यासताना त्या त्या प्रवाहातील वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
३. मुख्य प्रवाहातील साहित्याबरोबरच इतर समांतर साहित्यप्रवाहांची वैशिष्ट्ये समजावून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	१९५०-२००० सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय पार्श्वभूमी स्वातंत्र्योत्तर काळ, सामाजिक राजकीय परिवर्तन, नवविचार प्रवाह, वाङ्मयीन चळवळी	१५	१
विभाग २ Module 2	नवसाहित्य आणि महानगरीय साहित्य	१५	१
विभाग ३ Module 3	दलित, आदिवासी, ग्रामीण साहित्यप्रवाह	१५	१
विभाग ४ Module 4	स्त्रीवादी आणि इतर साहित्यप्रवाह बालसाहित्य, विज्ञानसाहित्य, लोकप्रिय साहित्य, ख्रिश्चन, मुस्लीम, सत्यशोधकीय, ललित मुक्तगद्य, समीक्षा	१५	१

Human
Values

Gender
Issues

वरील साहित्यकृती शिकवताना लेखक अभ्यासपद्धतीचा उपयोग करणे आवश्यक आहे.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग १ / Class M.A.I

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2017 onwards

सत्र दुसरे / SEM.II

अभ्यासपत्रिका क्र. ८.२

लोकसाहित्य व लोककला

(Loksahitya Va Lokkala)

उद्दिष्ट्ये :

१. मराठी लोककथा, लोककला, लोकनाट्ये यांचा मराठी भाषेच्या संदर्भात परिचय करून घेणे.
२. मराठी साहित्यकृतींमधील लोककलांचा आविष्कार आणि प्रयोगरूप यांचा अभ्यास करणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	मराठी लोककला - लोकरंगभूमीचे विशेष १. लोकनृत्ये - विधीनाट्य, क्रीडानृत्य २. भक्ताची नृत्ये - गोंधळ, भारुड, दशावतार ३. क्रीडानृत्ये - मंगळागौर, नागपंचमी, लेझीम, गजीनृत्य	१५	१
विभाग २ Module 2	मराठी लोकनाट्य १. नाट्यात्मक विधी, मुंज, लग्न, काकडआरती, शेजारती २. धार्मिक व उपासना नाट्य - लळीत, जोगवा, कीर्तन, दंडार ३. रंजननाट्य - तमाशा, कळसुत्री बाहुल्या, बहुरुपी	१५	१
विभाग ३ Module 3	मराठी लोककथा १. लोककथांची भारतीय परंपरा २. मौखिककथा, दैवतकथा, प्राणिकथा, दंतकथा ३. लोककथेतील मूलघटक - रचनाबंध व कल्पनाबंध	१५	१

Human Values

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. ९

समाजभाषाविज्ञान

(Smajbhashavidnyan)

उद्दिष्ट्ये :

१. समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजून घेणे.
२. समाजभाषाविज्ञानातील विविध सिद्धांत, संकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
३. समाज, संस्कृती आणि भाषा यामधील परस्पर संबंध समजून घेणे.
४. समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती समजून घेणे.
५. भाषाव्यवहाराची विविधता समजून घेता येईल.
६. भाषासंपर्काचे स्वरूप अभ्यासता येईल.
७. भाषिक नियोजन म्हणजे काय ते समजून घेता येईल.
८. बहुभाषिक देशांतील भाषिक प्रश्नांचा परिचय होईल.
९. भाषिक नियोजनाची उद्दिष्ट्ये जाणून घेता येतील.
१०. भाषाशिक्षणाचे स्वरूप आणि भाषाशिक्षणाच्या विविध बाजूंचा अभ्यास करता येईल.
११. मराठीच्या विविध बोलींचा समाजभाषावैज्ञानिक विचार करता येईल.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप आणि व्याप्ती समाजभाषाविज्ञान म्हणजे काय?, भाषेचा समाजसापेक्ष अभ्यास, समाजभाषाविज्ञान या स्वतंत्र अभ्यासशाखेचा उदय, पायाभूत संकल्पना	१५	१
विभाग २ Module 2	भाषा, समाज आणि संस्कृती भाषा : सामाजिक संस्था, समाज, भाषा आणि संस्कृतीच्या सहसंबंधाचा विचार	१५	१

Ethical

विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान : परिक्षेत्रे भाषिक भांडार, लघुक्षेत्र, भाषिक प्रभावक्षेत्र, द्वैभाषिकता, बहुभाषिकता, भाषामिश्रण, भाषाबदल, भाषानिषिद्धता, भाषाशुद्धी, लिंगभाषा इत्यादी.	१५	१
विभाग ४ Module 4	भाषा : समाज गट आणि विविधता एका समाजातील लहान मुले, युवक, तरुण, स्त्री, पुरुष, कामगार, विद्यार्थी असे अनेक गट आणि या गटांमधील भाषिक विविधता.	१५	

Human
values

संदर्भग्रंथ

१. भाषा आणि संस्कृती - ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
३. मराठी शब्दसमीक्षा - मु. श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
४. निवडक भाषा आणि जीवन- कल्याण काळे आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९८.
५. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
६. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
७. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, १९३८.
८. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
९. द्रविड महाराष्ट्र - विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
१०. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण - सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये, (संपा.) कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
११. अभिनव भाषाविज्ञान - गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
१२. मराठी भाषेचा इतिहास - गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.
१३. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर जोशी, आणि चारुता गोखले, (संपा.), निराली प्रकाशन, पुणे, १९९९.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१५. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८९.
१६. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास- जयश्री पाटणकर, संदर्भ प्रकाशन, नाशिक, २००५.
१७. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ. का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१८. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द. दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
१९. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९९८.
२०. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण (संपा.), संजय प्रकाशन, पुणे, १९८२.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १०.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangyamayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

१. वाङ्मयीन संस्कृती ही संकल्पना समजून घेणे.
२. समाज आणि संस्कृती यातील अनुबंध लक्षात घेणे.
३. मौखिक आणि लिखित परंपरेत वाङ्मयीन परंपरेला संघटित करणाऱ्या घटकांचा विचार करणे.
४. वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	‘संस्कृती’ संकल्पना स्वरूप संस्कृती व्याख्या संस्कृती संकल्पना, संस्कृतीचे स्वरूप	१५	१
विभाग २ Module 2	समाज, संस्कृती आणि वाङ्मय यांच्यातील अनुबंध समाज संस्कृती अनुबंध, समाज संस्कृती आणि वाङ्मय यांच्यातील अनुबंध	१५	१ Ethical Human Values
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन संस्कृतीचे घटक (पारंपरिक) मौखिक परंपरा आणि हस्तलिखिते, कथन, पठण आणि श्रवण, सादरीकरण (तमाशा, लळीत, भारुड इ.) प्रेक्षक, श्रोता, निरूपण, कीर्तन, हरदासी परंपरा, वाङ्मयाला धर्म-पंथ आणि राजाश्रय.	१५	१
विभाग ४ Module 4	वाङ्मयीन संस्कृतीचे घटक (आधुनिक) मुद्रणयुग, नियतकालिके, वृत्तपत्रे, पुस्तके, लेखक, प्रकाशक, वाचक, वितरण, समीक्षा, अभिरुची, वाङ्मयीन संस्था, महामंडळे, संमेलने, पुरस्कार, शाळा-महाविद्यालये-विद्यापीठे, इ. माध्यमे	१५	१

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. ११

समीक्षा सिद्धांत आणि उपयोजन

(Samiksha Sidhant Ani Upayojan)

उद्दिष्ट्ये :

- १) उपयोजित समीक्षेतील काही समीक्षेचे स्वरूप माहिती करून घेणे.
- २) समाजशास्त्रीय व आदिबंधात्मक समीक्षा या समीक्षाप्रवाहांचा विचार करणे.
- ३) प्रत्यक्ष उपयोजित समीक्षेचे उपयोजन म्हणून निवडक साहित्यकृतींचा विचार करणे.

विभाग Module	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	उपयोजित समीक्षेचे स्वरूप <ul style="list-style-type: none">■ साहित्यसमीक्षेचे स्वरूप-आधुनिकता आणि समीक्षाप्रवाह■ उपयोजित समीक्षेचे प्रकार-मानसशास्त्रीय, आदिबंधात्मक समाजशास्त्रीय मार्क्सवादी, रुपवादी, संहितालक्षी	१५	१
विभाग २ Module 2	समाजशास्त्रीय समीक्षा <ul style="list-style-type: none">■ समाजशास्त्रीय समीक्षा-एकोणिसावे शतक, हिप्पोलिन तेनची त्रिसूत्रे■ मराठीतील समाजशास्त्रीय समीक्षा स्वरूप■ उपयोजित साहित्यकृती-धूळमाती (कादंबरी)-कृष्णात खोत	१५	१
विभाग ३ Module 3	आदिबंधात्मक समीक्षा <ul style="list-style-type: none">■ आदिबंधात्मक समीक्षा-मानसशास्त्र आणि आदिबंध-सिगमंड फ्रॉइड, सी.जे. युंग■ मराठीतील आदिबंधात्मक समीक्षा■ उपयोजित साहित्यकृती-मातीचे पाय (काव्यसंग्रह) रमेश इंगळे	१५	१

Human
Values

विभाग ४ Module 4	मार्क्सवादी समीक्षा <ul style="list-style-type: none"> ■ मार्क्सवादी साहित्यविचार, पाया आणि इमला ■ मराठीतील मार्क्सवादी समीक्षा ■ उपयोजित साहित्यकृती- अवकाळी पावसादरम्यानची गोष्ट (कादंबरी) आनंद विंगकर 	१५	१	Human Values
---------------------	---	----	---	---------------------

संदर्भ -

- १) आधुनिक समीक्षा सिद्धांत - मिलिंद मालशे, अशोक जोशी, मौज प्रकाशन, मुंबई आ. २, २०१३.
- २) साहित्यसिद्धांत - अनु. स.ग. मालशे.
- ३) साहित्यशास्त्र स्वरूप आणि समस्या - वसंत पाटणकर, पद्मगंगा प्रकाशन, पुणे, आ. १, २०१५.
- ४) साहित्याचे संदर्भ - हरिश्चंद्र थोरात, मौज मुंबई, आ. १, २००५.
- ५) सौंदर्यमीमांसा - रा.भा. पाटणकर, कॉन्टिनेंटल पुणे, आ. २, २००६.
- ६) कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन, मुंबई.
- ७) वाङ्मयीन वाद : संकल्पना व स्वरूप - संपा. सीताराम रायकर व इतर, मेहता प्रकाशन, आ. १, १९९०.
- ८) नवसमीक्षा : काही प्रवाह - गो.म. कुलकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९८२.
- ९) समीक्षामीमांसा- गंगाधर गाडगीळ.
- १०) साहित्य आणि समाज - गो.मा. पवार गौरवग्रंथ, संपा. नागनाथ कोतापळे, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, आ. १, २००७.
- ११) साहित्य समाज आणि संस्कृती - दिगंबर पाध्ये, लोवाङ्मय ग्रह, आ. २.
- १२) साहित्याचा अन्वयार्थ - नागनाथ कोतापळे, मेहता प्रकाशन, आ. १.
- १३) आदिबंधात्मक समीक्षा - म.सु. पाटील, निहारा प्रकाशन.
- १४) साठोत्तरी मराठी कविता - म.सु. पाटील, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १५) साठोत्तरी मराठी कविता - केशव सट्टे, संपा. लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १६) अवकाळी पावसाच्या निमित्ताने - संपा. सतीश कामत, लोकवाङ्मय गृह प्रकाशन, मुंबई.
- १७) मार्क्सवादी साहित्यविचार - के.रं. शिरवाडकर, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९८०.
- १८) समकालीन मराठी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा - दत्ता पाटील, नीलेश शेळके (संपा.) अक्षरदालन, कोल्हापूर, २०१८.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM. III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulanik Sahityabhyas)

उद्दिष्टे

१. तौलनिक साहित्याभ्यासाची संकल्पना व स्वरूप समजावून घेणे.
२. विश्वसाहित्य, राष्ट्रीय साहित्य व सर्वसाधारण साहित्य या संकल्पनांचे परस्परसंबंध अभ्यासणे.
३. भारतीय साहित्याबाबतचे विविध दृष्टिकोन अभ्यासणे.
४. साहित्याचे वर्गीकरण व साहित्यातील वाद-संप्रदाय यांचा अभ्यास करणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास : संकल्पना व स्वरूप <ul style="list-style-type: none">■ तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या उदयाची पार्श्वभूमी■ तुलनेची संकल्पना■ मिश्रलेखनेचे तुलनेविषयी तीन सिद्धांत■ तेनची त्रिसूत्री	१५	१
विभाग २ Module 2	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे मूलभूत आधार <ul style="list-style-type: none">■ राष्ट्रीय साहित्य, विश्वसाहित्य आणि सर्वसाधारण साहित्य संकल्पना/चर्चा	१५	१
विभाग ३ Module 3	तौलनिक साहित्याभ्यासाची वैशिष्ट्ये <ul style="list-style-type: none">■ तुलना : साहित्याभ्यासाचे साधन■ वाङ्मय परंपरा-वाङ्मयाचा अभ्यास■ अभिव्यक्ती, सांस्कृतिक-सामाजिक आदान प्रदान	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दिशा/शोधक्षेत्रे <ul style="list-style-type: none">■ द्वैभाषिक साहित्यकृतींचा अभ्यास■ आशयसूत्रांचा अभ्यास■ वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास■ वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास■ वाङ्मय प्रवाह आणि चळवळी यांचा अभ्यास	१५	१

संदर्भ:

१. तौलनिक साहित्याभ्यास - वसंत बापट, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८१.
२. तौलनिक साहित्य : नवे सिद्धांत आणि उपयोजन - आनंद पाटील, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९८.
३. तौलनिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे व दिशा - संपा. चंद्रशेखर जहागिरदार, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९९२.
४. साहित्यसिद्धांत - रेने वेलेक, अनु. स.ग. मालशे.
५. ब्रिटिश बॉम्बे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय - आनंद पाटील, ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, १९९९.
६. भारतीय साहित्याची संकल्पना (डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ) - संपा. द.दि. पुंडे, प्रथमा प्रकाशन, पुणे.
७. Comparative Literature - Indian Dimensions, Swapan Mujumdar.
८. Comparative Literature - Theory and Practice, Amina Deo, Sisirkumar Das.
९. वाङ्मयीन वाद- संपा. सीताराम रायकर, द.दि. पुंडे, मेहता पब्लिकेशन, पुणे, १९९०.
१०. समीक्षेच्या नव्या संकल्पना - मनोहर जाधव. (संपा.), स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, २००१.
११. भाषांतरमीमांसा - संपा. कल्याण काळे, अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९७.
१२. भाषांतरविद्या - संपा. रमेश वरखेडे.
१३. साहित्यसेतू - श्रीधर रंगनाथ कुलकर्णी.
१४. साहित्यातील संप्रदाय - रा.शं. वाळिंबे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, १९५०.
१५. कम्पॅरिटिव्ह लिटररी स्टडीज - एस.एस. प्रावर, डकवर्थ (लंडन), १९७३.
१६. तौलनिक साहित्य आणि मध्ययुगीन वाङ्मय - र.बा. मंचरकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००३.
१७. तुलनात्मक अनुसंधान : अर्थ, तत्त्व, एवं समस्याएँ - ई. मोहनदास, हिंदी साहित्य भांडार, लखनऊ, (चतुर्थ भाग) १९६८.
१८. वाङ्मयीन संज्ञा संकल्पना कोश - संपा. प्रभा गणोरकर, वसंत आबाजी डहाके, ग.रा. भटकल फाउंडेशन, मुंबई, २००१.
१९. भारतीय संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यास - गणेश देवी, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९९२.
२०. तुलनात्मक साहित्य - विश्वनाथ अय्यर, विद्याविहार नई दिल्ली, २००४.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.३

बोलीअभ्यास

(Boli Abhyas)

उद्दिष्टे :

१. भाषा, बोली आणि समाजाचा परस्परसंबंध अभ्यासणे.
२. प्रमाणभाषा आणि बोली स्वरूप, विशेष समजून घेणे.
३. बोलीभाषांची निर्मितीप्रक्रिया अभ्यासणे.
४. बोलीच्या अभ्यासाचे महत्त्व समजून घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषा, बोली आणि समाज भाषा व बोली यांचे समाजातील स्थान, समाजाशी सहसंबंध, बोलीची समाजविशिष्टता, भाषा व बोलीचे कार्य	१५	१
विभाग २ Module 2	बोली : स्वरूप, वैशिष्ट्ये प्रमाणभाषा व बोली, बोली म्हणजे काय? बोली आणि प्रमाणभाषेतील फरक, कार्यक्षेत्रे, बोलीभाषांची क्षेत्रविशिष्टता, बोलीभाषेची विविध वैशिष्ट्ये	१५	१
विभाग ३ Module 3	बोलीभाषांची निर्मिती बोलीभाषांची निर्मितीप्रक्रिया, बोलीभाषांमधील परिवर्तनाची प्रक्रिया, सीमा, इतर भाषा-बोलींचा प्रभाव	१५	१
विभाग ४ Module 4	बोली अभ्यासाचे महत्त्व बोलींचे समाजातील बदलते स्थान, बोलींवरील संकटे, बोली अभ्यासाची आवश्यकता	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. ध्वनिविचार - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९५५.
२. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
३. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
४. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता, पुणे, १९९८.
५. बोलीभाषांचा अभ्यास (लेख) - सु.बा. कुलकर्णी, भाषा व साहित्य संशोधन, खंड पहिला, (संपा. वसंत जोशी), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.
६. मराठी भाषा उद्गम आणि विकास - कृ.पा. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, २००९.
७. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद, १९७७.
८. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६.
९. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक, मुंबई, १९८३.
१०. रुजुवात - अशोक केळकर, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, २००८.
११. मराठी भाषेचे मूळ - विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
१२. सामाजिक भाषाविज्ञान - प्रभाकर आणि गोखले, चारुता (संपा.), प्रभाकर जोशी, निराली, पुणे, १९९९.
१३. भाषा आणि भाषाविज्ञान - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, २००६.
१४. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, ससंदर्भ, नाशिक, २००५.
१५. ग्रांथिक मराठी भाषा आणि कोकणी बोली - अ.का. प्रियोळकर, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९६६.
१६. भयंकर सुंदर मराठी भाषा - द.दि. पुंडे, मॅजेस्टिक प्रकाशन, मुंबई, २००४.
१७. साहित्यधारा - श्री.म. माटे, ठोकळ प्रकाशन, पुणे, १९६४.
१८. झाडी बोली - हरिश्चंद्र बोरकर.
१९. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मय, मुंबई, १९९८.
२०. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक - मालशे-इनामदार-सोमण, संजय, पुणे, १९८२.

२१. वृद्धी : भाषेचे आणि भाषाभ्यासाचे विकसन - दिनेश द. माहुलकर, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, २०००.
२२. भाषाविवेक - मंगेश विठ्ठल राज्याध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, १९९७.
२३. भाषा : स्वरूप, सामर्थ्य व सौंदर्य - वामन केशव लेले, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००५.
२४. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना - रमेश वरखेडे, शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, २००१.
२५. नागपुरी बोली भाषाशास्त्रीय अभ्यास - वसंत कृष्णा वऱ्हाडपांडे, इंदिरा प्रकाशन, नागपूर, १९७२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.४

ग्रंथ इतिहास

(Granth Itihas)

उद्दिष्ट्ये :

१. ग्रंथ इतिहासाची संकल्पना व स्वरूप समजून घेणे.
२. मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथव्यवहार अभ्यासणे.
३. ग्रंथ इतिहासाच्या विविध पद्धती व दृष्टिकोन यांचा परिचय करवून घेणे.
४. हस्तलिखितांच्या संशोधनाचे पद्धतीशास्त्र अभ्यासणे.
५. पाठचिकित्साशास्त्राचे महत्त्व व स्वरूप अभ्यासणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	<p>ग्रंथ-इतिहास-संकल्पना व स्वरूप</p> <ul style="list-style-type: none">■ ग्रंथ-इतिहासलेखनाची संकल्पना■ एक सांस्कृतिक उत्पादन म्हणून ग्रंथव्यवहाराचा अभ्यास : ग्रंथांच्या निर्मितीमागील प्रेरणा, त्यांचा प्रसार आणि समाजावरील त्यांचा परिणाम■ ग्रंथ इतिहास- इतिहास, समाजशास्त्र आणि वाङ्मयीन समीक्षा या तीन ज्ञानशाखांना स्पर्श करणारे आंतरविद्याशाखीय अभ्यासक्षेत्र■ ग्रंथ-इतिहासलेखनाची विविध अंगे- ग्रंथनिर्मितीच्या प्रेरणा, ग्रंथांचा वाचकवर्ग, प्रकाशनसंस्था, नियतकालिके, ग्रंथालये इत्यादींचे इतिहास, ग्रंथांचे टिकणे आणि नाहीसे होणे, ग्रंथांची मांडणी, मुखपृष्ठ, बांधणी इत्यादींचे इतिहास	१५	१

विभाग २ Module 2	मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथव्यवहार <ul style="list-style-type: none"> ■ मुद्रणपूर्व काळातील ग्रंथनिर्मितीच्या प्रेरणा : धार्मिक व पंथीय ■ मुद्रणपूर्व काळातील ग्रंथलेखनाचे प्रकार ■ सांकेतिक लिप्या व मोडी लिपी ■ महानुभाव व वारकरी पंथीयांच्या ग्रंथलेखनपद्धती ■ मुद्रणपूर्व मराठीतील ग्रंथांचे लेखन, सजावट, कागदांचे प्रकार, ग्रंथांची बांधणी, ग्रंथांचे वितरण व संवर्धन. 	१५	१
विभाग ३ Module 3	हस्तलिखितांचे संशोधन <ul style="list-style-type: none"> ■ मुद्रणपूर्व काळातील हस्तलिखितांचे प्रकार ■ हस्तलिखितांची वैशिष्ट्ये ■ हस्तलिखितांची उपलब्धी, जतन व संवर्धन करण्याचे मार्ग ■ हस्तलिखितांची कालनिश्चिती करण्याच्या कसोट्या ■ संहितांचा संख्याशास्त्रीय अभ्यास करण्याच्या पद्धती 	१५	१
विभाग ४ Module 4	पाठचिकित्साशास्त्र <ul style="list-style-type: none"> ■ 'पाठचिकित्सा' संकल्पना व स्वरूप ■ पाठचिकित्सा करण्याची आवश्यकता ■ हस्तलिखितांच्या नकला, नकलाकारांकडून होणारे दोष व त्यांचे प्रकार, पाठभेद का निर्माण होतात ■ पाठचिकित्सकाचे कार्य ■ पाठचिकित्सेच्या दोन पद्धती-ज्ञातृनिष्ठ व ज्ञेयनिष्ठ ■ पाठचिकित्साशास्त्राची मार्गदर्शक तत्त्वे ■ पाठचिकित्साशास्त्राची परिभाषा 	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी ग्रंथमुद्रणाची वाटचाल - शं.गो. तळपुळे.
२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची २०० वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस, पुणे २००८.
३. मराठी ग्रंथांचे आदर्श संग्रहालय - अ.का. प्रियोळकर, मुंबई मराठी साहित्य संघ, १९६९.
४. मराठी दोलामुद्रिते - अ.का. प्रियोळकर, आर.आर. गवसकर, मुंबई मराठी साहित्य संग्रहालय, १९६१.
५. आधुनिक मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म. कुळकर्णी, मेहता प्रकाशन, पुणे, १९९४.
६. विष्णुपंत भागवत गौरवग्रंथ - भागवत स्मारक समिती, १९८४.
७. सोन्याबापू ढवळे गौरवग्रंथ.
८. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.

९. किलोस्करिय - मंगेश कश्यप.
१०. 'कवितारती' ची वाङ्मयीन कामगिरी - आशुतोष पाटील.
११. निर्णयसागरची अक्षरसाधना - पु.बा. कुळकर्णी.
१२. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१३. ग्रंथ, ग्रंथालय - ग्रंथसंस्कृती- प्रदीप कर्णिक.
१४. ग्रंथपुण्यसंपत्ती - प्रदीप कर्णिक.
१५. भारतीय ग्रंथमुद्रण - बापूराव नाईक.
१६. अक्षरनिष्ठांची मांदियाळी - अरुण टिकेकर.
१७. लीळा पुस्तकांच्या - नीतीन रिंढे.
१८. भाषा व साहित्य : संशोधन खंड १, २ व ३ - संपादक-वसंत जोशी, म.सा. परिषद, १९८१.
१९. सूचींची सूची - सु.रा. चुनेकर, मुंबई विद्यापीठ, मराठी विभाग.
२०. ग्रंथसूचीशास्त्र - ना.बा. मराठे (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई).
२१. ग्रंथवर्णन आणि ग्रंथसूची - रा.के. लेले (जोशी-लोखंडे प्रकाशन, पुणे), १९८३.
२२. ग्रंथ-सूची-शास्त्र - शंकर गणेश दाते (समाविष्ट-मराठी ग्रंथ सूची, खंड १), पुणे, १९७३.
२३. सूचिसाहित्य - भ.श्री. पंडित ('मराठी संशोधन पत्रिका' वर्ष १९, अंक ४ जुलै, १९७२).
२४. मराठी सूचिकार्यांची वाटचाल - शंकर नारायण बर्वे (समाविष्ट- 'ग्रंथालयविचार' (वा.विं. भट गौरवग्रंथ), महाराष्ट्र राज्य ग्रंथालय संघ प्रकाशन, मुंबई)
२५. मराठी भाषा व वाङ्मयसंशोधन आणि ग्रंथसूची - वसंत विष्णू कुलकर्णी ('साहित्यसूची' जुलै, १९८९).
२६. साधनचिकित्सा व पाठचिकित्सा - अ.का. प्रियोळकर ('दमयंतीस्वयंवर' या ग्रंथाची प्रस्तावना)
२७. पाठनिश्चितीची प्रक्रिया - श्री.ना. बनहट्टी ('महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका' डिसेंबर १९६९)
२८. आधुनिक मराठी संहिताचिकित्सा - म.वा. धोंड (मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई)
२९. दुर्मिख अक्षरधन, अविनाश सहस्रबुद्धे.
३०. देवनागरी लिपीचा इतिहास - ल.श्री. वाकणकर, दे.लि. घडण-परांजपे, मराठी संशोधन मंडळ, १९६८.
३१. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हिनस प्रकाशन, पुणे, १९९२.
३२. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप : प्रेरणा व परंपरा - अ. ह. लिमये.
३३. युरोपीयनांनी केलेली मराठी भाषेची सेवा - श्री.म. पिंगे.
३४. ग्रंथसूचींचा अभ्यास - व.वि. कुलकर्णी (यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे 'संदर्भसेवा आणि संदर्भसाधने' या विषयांतर्गत पाठ्यपुस्तक), १९९६.
३५. मराठी दोलामुद्रिते - संपा. गंगाधर मोरजे.
३६. कोश व सूची वाङ्मय : स्वरूप आणि साध्य - संपा. सरोजिनी वैद्य, सुषमा पौडवाल, अनिता जोशी, कविता महाजन, राज्य मराठी विकास संस्था, १९९७.
३७. मराठी संशोधनविद्या - उषा देशमुख.

३८. हस्तलिखितांच्या विविध लेखनशैली व प्रकार - सुनिल धीवार ('ज्ञानगंगोत्री' जून-नोव्हें २०१३).
३९. ज्ञानगंगोत्री (मराठी ग्रंथसूचीकार शंकर गणेश दाते जन्मशताब्दी विशेषांक) - जून ते ऑगस्ट २००४.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks – 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र तीन / SEM.III

अभ्यासपत्रिका क्र. १२.५

ग्रंथप्रकाशन आणि संपादन

(Granth Prakashan Aani Sampadan)

उद्दिष्टे :

१. ग्रंथ प्रकाशनाचे स्वरूप ध्यानात घेणे.
२. ग्रंथप्रकाशन, ग्रंथव्यवहार व प्रकाशनसंस्कृती याविषयी माहिती घेणे.
३. ग्रंथनिर्मितीतील बारकावे समजून घेणे.
४. तसेच मुद्रणप्रक्रिया व त्यामध्ये होत असलेले बदल ध्यानात घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	ग्रंथनिर्मिती व्यवहाराचे स्वरूप प्रकाशन व्यवहार- घटकस्वरूप - कार्ये - मुद्रणप्रत - मुद्रितशोधन - मुखपृष्ठ - मांडणी - मुद्रण - वितरक - स्वामित्व हक्क - लेखक करार - ग्रंथनोंदणी - आवृत्ती - पुनर्मुद्रण.	१५	१
विभाग २ Module 2	मुद्रणपूर्व संस्करण प्रक्रिया हस्तलिखित शोध - डिटीपी - मुखपृष्ठ - सजावट - मांडणी - मुद्रणप्रक्रिया	१५	१
विभाग ३ Module 3	ग्रंथरचना प्रक्रिया कागदस्वरूप - ग्रंथकार - मुद्रणपद्धती - बांधणी - टंकनिश्चिती (फॉन्ट)	१५	१
विभाग ४ Module 4	ग्रंथवितरण विक्रेताप्रकार - वितरणव्यवस्था - ग्रंथालय - वाचक - जाहिरात - समीक्षा - आवृत्ती - प्रोमो	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. संपादन कला आणि शास्त्र - शुभदा धारूरकर, व्ही.एस. धारूरकर प्रकाशन, औरंगाबाद, १९८५.
२. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये, व्हीनस प्रकाशन, पुणे. १९५२.
३. प्रकाशनविश्व - मोहन वसंत वैद्य, प्रकाशन विश्व, पुणे, २००९.
४. ग्रंथ आणि ग्रंथालय - अ.ना. साठे, किताबमिनार प्रकाशन, पुणे.
५. ग्रंथालय आणि माहितीशास्त्र - वि.वि. कुलकर्णी, पिंपळापुरे बुक डिस्ट्रीब्युटर्स, नागपूर १९७४.
६. ग्रंथालय शासन - वि.वि. कुलकर्णी, सुविचार प्रकाशन, नागपूर, १९७४.
७. हस्तलिखितांची वर्णनात्मक नामावली - सुरेंद्र गावस्कर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९७२.
८. भावे प्रयोग, अ.ह. भावे.
९. मराठी ग्रंथप्रकाशनाची दोनशे वर्षे - शरद गोगटे, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००८.
१०. पॉप्युलरचे अंतरंग - किशोर आरास, (संपा.) ग्रंथाली प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
११. श्री. पु. भागवत व्यक्ती आणि वाङ्मय - वासंती इनामदार, (संपा.)
१२. विष्णुपंत भागवत - वि.पि. भागवत स्मारक समिती, १९८४.
१३. मुद्रणपर्व - दीपक घारे.
१४. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
१५. ग्रंथव्यवहार - अ.ह. लिमये.
१६. मराठी ग्रंथप्रकाशनाचे स्वरूप व परंपरा - ह.अ. भावे.
१७. मराठी प्रकाशनव्यवसाय परिचय - शरद गोगटे.
१८. पॉप्युलर रीतिपुस्तक - मृदुला जोशी आणि रामदास भटकळ, हर्ष प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
१९. मुद्रणप्रवेश - शं.रा. दाते, लोकसंग्रह कारखाना, पुणे, १९३७.
२०. मुद्रण व्यवस्थापन - व्ही.जी. देवकुळे, पुणे, १९५६.
२१. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - गवस राजन, शिंदे अरुण, पाटभल गोमटेश, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १३

समाजभाषाविज्ञान

(Samajbhashavidnyan)

उद्दिष्ट्ये :

१२. समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप समजून घेणे.
१३. समाजभाषाविज्ञानातील विविध सिद्धांत, संकल्पनांचा परिचय करून घेणे.
१४. समाज, संस्कृती आणि भाषा यामधील परस्पर संबंध समजून घेणे.
१५. समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती समजून घेणे.
१६. भाषाव्यवहाराची विविधता समजून घेता येईल.
१७. भाषासंपर्काचे स्वरूप अभ्यासता येईल.
१८. भाषिक नियोजन म्हणजे काय ते समजून घेता येईल.
१९. बहुभाषिक देशांतील भाषिक प्रश्नांचा परिचय होईल.
२०. भाषिक नियोजनाची उद्दिष्ट्ये जाणून घेता येतील.
२१. भाषाशिक्षणाचे स्वरूप आणि भाषाशिक्षणाच्या विविध बाजूंचा अभ्यास करता येईल.
२२. मराठीच्या विविध बोलींचा समाजभाषावैज्ञानिक विचार करता येईल.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	भाषाव्यवहार आणि भाषासंपर्क भाषिक समाज, समाजातील विविध सामाजिक गट आणि भाषाव्यवहार, भाषासंपर्काची विविधता, व्यक्तिबोली संपर्क, शेजार भाषासंपर्क, परकीय भाषासंपर्क	१५	१

विभाग २ Module 2	भाषानियोजन आणि भाषाशिक्षण बहुभाषिकता, समाजाचे भाषिक प्रश्न, भाषिक सवयी, शब्दसंग्रह, भाषेचे सामाजिक स्थान, भाषा जतन, भाषिक नियोजनाच्या पायऱ्या, भाषाविकास, भाषा शिक्षणाचे माध्यम, स्वभाषा शिक्षण, आदिवासी आणि इतर मागास समाजगटांचे भाषाशिक्षण	१५	१
विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान आणि इतर अभ्यासशाखा समाजभाषाविज्ञान आणि समाजशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि मानववंशशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि संस्कृतीविज्ञान	१५	१
विभाग ४ Module 4	समाजभाषाविज्ञान आणि मराठीच्या प्रमुख बोली बोली आणि समाज, बोली भूगोल, बोलीभाषांची निर्मिती, बोलींच्या क्षेत्रमर्यादा, सामाजिक बोलीविज्ञान, अहिराणी, कोकणी, वऱ्हाडी आणि चंदगडी बोली	१५	१

Human Values

संदर्भग्रंथ

१. भाषा आणि संस्कृती - ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
३. मराठी शब्दसमीक्षा - मु. श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
४. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता पब्लिकेशन पुणे, १९९८.
५. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
६. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, १९९६.
७. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, १९३८.
८. मराठी भाषेचे मूळ- विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
९. द्रविण महाराष्ट्र - विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
१०. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण - सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये, (संपा.)कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
११. अभिनव भाषाविज्ञान - गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
१२. मराठी भाषेचा इतिहास - गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १४.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangmayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

- १) वाङ्मयीन अभिरूचीचा वाङ्मयीन संस्कृतीवर कसा प्रभाव पडतो हे तपासणे.
- २) कोणत्याही काळात समाज प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृती कशाप्रकारे कारणीभूत ठरते याचा विचार करणे.
- ३) वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.
- ४) वाङ्मयीन संस्कृती बदलांमध्ये परिणाम करणाऱ्या वेगवेगळ्या घटकांचा विचार करणे

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाङ्मयीन अभिरूची रूची-अभिरूची, नागर आणि ग्रामीण अभिरूची, विविध समूहांच्या, प्रदेशांच्या अभिरूची लेखक व वाचकांची अभिरूची यांच्यातील आदान-प्रदान, अभिरूची संपर्क	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन संस्कृती संघर्ष अभिजन-बहुजन संस्कृती संघर्ष, भाषाशुद्धी व वाङ्मयशुद्धीबद्दलच्या कल्पना, वाद श्लीलअश्लीलतेसंबंधीचे वाद, (भाऊ पाध्ये व बा.सी. मर्ढेकर)अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावरील निर्बंध व त्याविरुद्धचा संघर्ष. (घाशीराम कोतवाल व गांधी मला भेटला) या साहित्यकृतीवरून झालेला वाद) साहित्य संस्थांच्या पातळीवरील	१५	१

Gender
Issues

	सांस्कृतिक राजकारण		
विभाग ३ Module 3	सामाजिक प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृतीचे योगदान सत्यशोधकी साहित्य-जलसे, आंबेडकरी जलसे, मेळे, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वाङ्मयीन आविष्कार, पथनाट्ये, वैचारिक प्रबोधनात्मक निबंधवाङ्मय व नियतकालिके	१५	१
विभाग ४ Module 4	मराठी वाङ्मयीन संस्कृतीची स्थित्यंतरे मराठी साहित्य संमेलनांमधील परिवर्तने वाङ्मयबाह्य घटकांची वाङ्मयीन संस्कृतीवर आक्रमणे मराठी ग्रंथव्यवहाराचा प्रवास, वाङ्मयीन संस्कृतीतील लेखकाची प्रतिमा	१५	१

Human
Values

संदर्भ

१. प्रबोधनातील पाऊलखुणा - गं. बा. सरदार, (संपा.), निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२. वाङ्मय संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
३. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन - रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, कै. न.चि. केळकर स्मारक व्याख्यानमाला, ऑक्टो. १९५९.
४. अभिरुची : ग्रामीण आणि नागर - गो. म. कुलकर्णी, प्रकाशक प्र.ल. करंबळेकर, १९७६.
५. साहित्यमूल्ये व अभिरुची - गो. मा. पवार, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९४.
६. गो. मा. पवार गौरवग्रंथ 'साहित्य आणि समाज' - संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००७.
७. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
८. साहित्य संमेलनाच्या मांडवाखालून - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन.
९. एका स्वागताध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१०. एका संमेलनाअध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
११. नवकाव्यातील दुर्बोधता - रा. श्री. जोग
१२. शतकांची विचारशैली खंड १ ते ४ - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.लि. पुणे.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM. IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulmik Sahityabhyas)

उद्दिष्ट्ये :

१. तौलनिक साहित्याभ्यासातील विविध संप्रदायांचा परिचय करून घेणे.
२. वाङ्मयीन प्रभाव आणि प्रभाव या संकल्पनांचा अभ्यास करणे.
३. जागतिकीकरण, देशीवाद यांचा तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दृष्टिकोनातून विचार करणे.
४. संस्कृती अभ्यास आणि तौलनिक साहित्याभ्यास यांच्यातील अनुबंध तपासणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास-विविध संप्रदाय अभिजातवाद, सौंदर्यवाद, वास्तववाद, आधुनिकवाद आणि पाश्चात्य तुलनात्मक विचार	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन प्रभाव (उद्गम) प्राक्कथा, लोकविद्या, मानसशास्त्रीय, आदिबंध, अनुकरण, परंपरा व नूतनीकरण	१५	१
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन प्रभाव स्वरूप, प्रभावांचे प्रकार, संबंध, संप्रेषण, स्वागत, मध्यस्थ	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्त्व जागतिकीकरण आणि देशीवाद संस्कृतीअभ्यास यांच्या संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यासाचे स्वरूप व महत्त्व	१५	१

Ethical Values

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.५

ग्रंथप्रकाशन आणि संपादन

(Granth Prakashan Aani Sampadan)

उद्दिष्ट्ये :

१. संपादन प्रक्रियेचे स्वरूप समजून घेणे.
२. संपादन प्रक्रियेचा हेतू, उद्दिष्ट आणि प्रकार यांची माहिती घेणे.
३. संपादन प्रक्रियेतील आशय व भाषिक संपादन ध्यानात घेणे.

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	संपादन : स्वरूप आणि संकल्पना संपादनाची संकल्पना, स्वरूप, संपादन हेतू - प्रेरणा - विविधता - संपादनापूर्वीची पथ्ये - संपादकाची कार्ये आणि भूमिका.	१५	१
विभाग २ Module 2	संहिता संपादन पद्धती आशयसंपादन विषयविवेचन - आशयसंपादन - स्पष्टता - नेमकेपणा - वाङ्मयीन लेखनप्रकारांचे संपादन वाङ्मयेत्तर लेखनप्रकारांचे संपादन भाषिक संपादन भाषिक वाचनाची सूक्ष्मता - शब्दयोजना - शीर्षक - उपशीर्षके - परिच्छेद. अंतिम मुद्रणप्रत, अक्षररेखांकन, मुखपृष्ठ रेखांकन - मांडणी आराखडा, ग्रंथशीर्षक रेखांकन, रेखाचित्रे.	१५	१
विभाग ३ Module 3	ललित साहित्याचे संपादन कथात्म साहित्य - कविता - नाटक - ललितलेखन	१५	१
विभाग ४ Module 4	ललितेतर साहित्याचे संपादन वैचारिक वाङ्मय, माहितीपर गौरवग्रंथ, स्मरणिका, दुर्मिळ हस्तलिखिते, अहवाल लेखन, वाङ्मयेतिहास, कोशवाङ्मय, रोजनिशी संपादन.	१५	१

संदर्भग्रंथ

१. मराठी रीतिपुस्तक - मृदुला जोशी, हर्ष प्रकाशन, मुंबई, २०१५.
२. लीळाचरित्र वाद संपादने - स्नेहा म्हांबरे.
३. मराठी लेखकोश, अरुण फडके - अंकुर प्रकाशन, ठाणे, २००८.
४. देवनागरी लिपीची घडण - क.रा. परांजपे, मराठी सत्यशोधक मंडळ, मुंबई, १९६८.
५. देवनागरी लिपी स्वरूप, विकास और समस्याएँ - एन.सी. जोगळेकर, बी. तिवारी, हिंदी साहित्य भांडार, लखनौ, १९७४.
६. मराठी लेखन मार्गदर्शिका - यास्मिन शेख, प्रका. राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, १९९७.
७. संपादक आणि संपादकीय - एकनाथ पोतदार, कौस्तुभ प्रकाशन, नागपूर, १९९१.
८. कोशवाङ्मय विचार आणि व्यवहार - सदाशिव देव, डायमंड प्रकाशन, पुणे, १९१४.
९. कोशविज्ञान - सुमित मंगेश कत्रे, केंद्रिय हिन्दी संस्थान, आग्रा, १९८०.
१०. मुद्रणपूर्व - दीपक घारे.
११. देवनागरी - बापूराव नाईक.
१२. सदानंदयात्रा - सदानंद भटकळ.
१३. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन - राजन गवस, अरुण शिंदे, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे, २०१२.

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

Pattern of Question paper

Total Marks - 80

प्रश्न क्रमांक	प्रश्नाचे स्वरूप	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा	१०
२	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
३	अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न	२०
४	लघुत्तरी प्रश्न (पाच पैकी तीन प्रश्न सोडविणे)	३०

एम.ए. भाग १ व २ साठी अंतर्गत मूल्यमापनासाठी २० (वीस) गुणांसाठी

खालील उपक्रम राबवावेत

एम.ए. भाग १	=	सत्र १	सेमीनार (गोषवारा सादर करणे बंधनकारक)
		सत्र २	ग्रंथपरीक्षण / समीक्षा लेखन / अभ्यास, सहल वृत्तांत इ.
एम.ए. भाग २	=	सत्र ३	शोधनिबंध (अभ्यासपत्रिकानुषंगाने किमान दहा पृष्ठांचा असावा)
		सत्र ४	संशोधन प्रकल्प (१० ते १५ पृष्ठांचा असावा. प्रत्येक विद्यार्थ्यास बंधनकारक)

विभाग २ Module 2	भाषानियोजन आणि भाषाशिक्षण बहुभाषिकता, समाजाचे भाषिक प्रश्न, भाषिक सवयी, शब्दसंग्रह, भाषेचे सामाजिक स्थान, भाषा जतन, भाषिक नियोजनाच्या पायऱ्या, भाषाविकास, भाषा शिक्षणाचे माध्यम, स्वभाषा शिक्षण, आदिवासी आणि इतर मागास समाजगटांचे भाषाशिक्षण	१५	१
विभाग ३ Module 3	समाजभाषाविज्ञान आणि इतर अभ्यासशाखा समाजभाषाविज्ञान आणि समाजशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि मानववंशशास्त्र, समाजभाषाविज्ञान आणि संस्कृतीविज्ञान	१५	१
विभाग ४ Module 4	समाजभाषाविज्ञान आणि मराठीच्या प्रमुख बोली बोली आणि समाज, बोली भूगोल, बोलीभाषांची निर्मिती, बोलींच्या क्षेत्रमर्यादा, सामाजिक बोलीविज्ञान, अहिराणी, कोकणी, वऱ्हाडी आणि चंदगडी बोली	१५	१

Human
Values

संदर्भग्रंथ

१. भाषा आणि संस्कृती - ना. गो. कालेकर, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६२.
२. भाषा : इतिहास आणि भूगोल - कालेकर, ना. गो., मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, १९६४.
३. मराठी शब्दसमीक्षा - मु. श्री. कानडे, सन पब्लिकेशन, पुणे, १९८९.
४. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे, आणि मृणालिनी शहा, (संपा.) मेहता पब्लिकेशन पुणे, १९९८.
५. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार - अशोक केळकर, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद, १९७०.
६. मध्यमा : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, १९९६.
७. वैखरी : भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर, मॅजेस्टिक प्रकाशन, १९३८.
८. मराठी भाषेचे मूळ- विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन, पुणे, १९७९.
९. द्रविण महाराष्ट्र - विश्वनाथ खैरे, साधना प्रकाशन, पुणे, १९७६.
१०. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण - सुरेन्द्र ग्रामोपाध्ये, (संपा.)कासेगाव एज्युकेशन सोसायटी, कासेगाव, २००६.
११. अभिनव भाषाविज्ञान - गं. ना. जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन मंडळ, पुणे, १९८७.
१२. मराठी भाषेचा इतिहास - गं. ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००५.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI
Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM.IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १४.१

वाङ्मयीन संस्कृती

(Vangmayin Sanskruti)

उद्दिष्टे :

- १) वाङ्मयीन अभिरूचीचा वाङ्मयीन संस्कृतीवर कसा प्रभाव पडतो हे तपासणे.
- २) कोणत्याही काळात समाज प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृती कशाप्रकारे कारणीभूत ठरते याचा विचार करणे.
- ३) वाङ्मयीन संस्कृतीचे स्वरूप तपासणे.
- ४) वाङ्मयीन संस्कृती बदलांमध्ये परिणाम करणाऱ्या वेगवेगळ्या घटकांचा विचार करणे

अ. क्र. Sr.No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching House	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	वाङ्मयीन अभिरूची रूची-अभिरूची, नागर आणि ग्रामीण अभिरूची, विविध समूहांच्या, प्रदेशांच्या अभिरूची लेखक व वाचकांची अभिरूची यांच्यातील आदान-प्रदान, अभिरूची संपर्क	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन संस्कृती संघर्ष अभिजन-बहुजन संस्कृती संघर्ष, भाषाशुद्धी व वाङ्मयशुद्धीबद्दलच्या कल्पना, वाद श्लीलअश्लीलतेसंबंधीचे वाद, (भाऊ पाध्ये व बा.सी. मर्ढेकर)अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावरील निर्बंध व त्याविरुद्धचा संघर्ष. (घाशीराम कोतवाल व गांधी मला भेटला) या साहित्यकृतीवरून झालेला वाद) साहित्य संस्थांच्या पातळीवरील	१५	१

Gender
Issues

	सांस्कृतिक राजकारण		
विभाग ३ Module 3	सामाजिक प्रबोधनासाठी वाङ्मयीन संस्कृतीचे योगदान सत्यशोधकी साहित्य-जलसे, आंबेडकरी जलसे, मेळे, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वाङ्मयीन आविष्कार, पथनाट्ये, वैचारिक प्रबोधनात्मक निबंधवाङ्मय व नियतकालिके	१५	१
विभाग ४ Module 4	मराठी वाङ्मयीन संस्कृतीची स्थित्यंतरे मराठी साहित्य संमेलनांमधील परिवर्तने वाङ्मयबाह्य घटकांची वाङ्मयीन संस्कृतीवर आक्रमणे मराठी ग्रंथव्यवहाराचा प्रवास, वाङ्मयीन संस्कृतीतील लेखकाची प्रतिमा	१५	१

Human
Values

संदर्भ

१. प्रबोधनातील पाऊलखुणा - गं. बा. सरदार, (संपा.), निर्मलकुमार फडकुले, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
२. वाङ्मय संस्कृती - सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन गृह, पुणे.
३. मराठी वाङ्मयाभिरुचीचे विहंगमावलोकन - रा. श्री. जोग, पुणे विद्यापीठ, कै. न.चि. केळकर स्मारक व्याख्यानमाला, ऑक्टो. १९५९.
४. अभिरुची : ग्रामीण आणि नागर - गो. म. कुलकर्णी, प्रकाशक प्र.ल. करंबळेकर, १९७६.
५. साहित्यमूल्ये व अभिरुची - गो. मा. पवार, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९४.
६. गो. मा. पवार गौरवग्रंथ 'साहित्य आणि समाज' - संपा. नागनाथ कोत्तापल्ले, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००७.
७. मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती - वसंत आबाजी डहाके, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई.
८. साहित्य संमेलनाच्या मांडवाखालून - कौतिकराव ठाले पाटील, शब्द पब्लिकेशन.
९. एका स्वागताध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
१०. एका संमेलनाअध्यक्षाची डायरी - उत्तम कांबळे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
११. नवकाव्यातील दुर्बोधता - रा. श्री. जोग
१२. शतकांची विचारशैली खंड १ ते ४ - रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन प्रा.लि. पुणे.

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

Shivaji University, Kolhapur

एम.ए.भाग २ / Class M.A.II

अभ्यासक्रम / Syllabus

Board of Studies in MARATHI

Choice Based Credit System

June 2018 onwards

सत्र चौथे / SEM. IV

अभ्यासपत्रिका क्र. १६.२

तौलनिक साहित्याभ्यास

(Toulmik Sahityabhyas)

उद्दिष्ट्ये :

१. तौलनिक साहित्याभ्यासातील विविध संप्रदायांचा परिचय करून घेणे.
२. वाङ्मयीन प्रभाव आणि प्रभाव या संकल्पनांचा अभ्यास करणे.
३. जागतिकीकरण, देशीवाद यांचा तौलनिक साहित्याभ्यासाच्या दृष्टिकोनातून विचार करणे.
४. संस्कृती अभ्यास आणि तौलनिक साहित्याभ्यास यांच्यातील अनुबंध तपासणे.

अ.क्र. Sr. No.	घटक Topic	अध्यापन तासिका Teaching Hours	श्रेयांक Credit
विभाग १ Module 1	तौलनिक साहित्याभ्यास-विविध संप्रदाय अभिजातवाद, सौंदर्यवाद, वास्तववाद, आधुनिकवाद आणि पाश्चात्य तुलनात्मक विचार	१५	१
विभाग २ Module 2	वाङ्मयीन प्रभाव (उद्गम) प्राक्कथा, लोकविद्या, मानसशास्त्रीय, आदिबंध, अनुकरण, परंपरा व नूतनीकरण	१५	१
विभाग ३ Module 3	वाङ्मयीन प्रभाव स्वरूप, प्रभावांचे प्रकार, संबंध, संप्रेषण, स्वागत, मध्यस्थ	१५	१
विभाग ४ Module 4	तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्त्व जागतिकीकरण आणि देशीवाद संस्कृतीअभ्यास यांच्या संदर्भात तौलनिक साहित्याभ्यासाचे स्वरूप व महत्त्व	१५	१

Human
Values

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

Accredited By NAAC with 'A' Grade

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

Syllabus For

B.A. Part - I

Hindi

(Syllabus to be implemented from June, 2018 onwards.)

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर (महाराष्ट्र)

हिंदी अध्ययन मंडल

प्रथम वर्ष कला- हिंदी (विशेष ऐच्छिक)

DISIPLINE SPECIFIC ELECTIVE COURSE (DSEC)

(शैक्षिक वर्ष : 2018-19, 2019-20 तथा 2020-21)

(प्रस्तुत पाठ्यक्रम का निर्माण विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, नई दिल्ली की मॉडल पाठ्यचर्या (CBCS) के आलोक में किया गया है।)

उद्देश्य :

1. छात्रों की हिंदी साहित्य के प्रति रुचि बढ़ाना तथा छात्रों को साहित्य की विविध विधाओं से परिचित कराना।
2. छात्रों को हिंदी के प्रतिनिधि गद्यकारों एवं कवियों से परिचित कराना।
3. छात्रों में हिंदी भाषा के श्रवण, पठन एवं लेखन की क्षमताओं को विकसित कराना।
4. निबंध, कहानी, रेखाचित्र, एकांकी, रिपोर्टाज, संस्मरण, व्यंग्य आदि विधाओं के माध्यम से छात्रों का भावात्मक विकास कराना।
5. छात्रों में नैतिक मूल्य, राष्ट्रीय मूल्य एवं उत्तरदायित्व के प्रति आस्था निर्माण करना।
6. छात्रों में राष्ट्र के प्रति प्रेम, राष्ट्रीय ऐक्य स्थापना एवं सामाजिक प्रतिबद्धता हेतु राष्ट्रभाषा हिंदी का प्रचार-प्रसार करना।
7. छात्रों की विचार क्षमता तथा कल्पनाशीलता को बढ़ावा देना।

अध्यापन पद्धति :

1. व्याख्यान तथा विश्लेषण।
2. सस्वर काव्य पाठ, प्रकट वाचन, संवाद।
3. ग्रंथालयों के माध्यम से संबंधित लेखकों, कवियों की मौलिक कृतियों से छात्रों का परिचय।
4. दृक-श्राव्य साधनों/माध्यमों का प्रयोग।
5. संगोष्ठी, स्वाध्याय तथा गुटचर्चा।
6. पी.पी.टी./भाषा प्रयोगशाला का प्रयोग।
7. विशेषज्ञों के व्याख्यान, साक्षात्कार तथा प्रश्नावली।

पाठ्यपुस्तक – साहित्य जगत्

संपादक एवं प्रकाशक,

शिवाजी विश्वविद्यालय, कोल्हापुर।

प्रथम सत्र : विशेष ऐच्छिक प्रश्नपत्र–I

हिंदी कविता

अध्ययनार्थ पद्यपाठ :

इकाई –I 1. भिक्षुक – निराला

2. बालिका का परिचय– सुभद्राकुमारी चौहान

Gender Issue

3. तेरी खोपड़ी के अंदर – नागार्जुन

Human Values

4. वसंत आ गया– अज्ञेय

इकाई –II 5. अजीब–सी मुश्किल – कुंवर नारायण

6. पैदल आदमी– रघुवीर सहाय

7. बीस साल बाद – धूमिल

8. घर की याद – राजेश जोशी

इकाई –III 9. हो गई है पीर – दुष्यंतकुमार

10. माँ जब खाना परोसती थी – चंद्रकांत देवताले

11. एकलव्य – किर्ति चौधरी

12. बेजगह – अनामिका

Gender Issues

इकाई –IV 13. नया बैंक – मंगलेश डबराल

14. सत्ता – उदय प्रकाश

15. स्त्री मुक्ति की मशाल – रजनी तिलक

Gender Issues

16. बाजार – जया जादवानी

Gender Issues

प्रश्नपत्र का स्वरूप तथा अंक विभाजन :

अंक

प्रश्न 1 – समग्र पाठ्यक्रम पर दस बहुविकल्पी प्रश्न

10

प्रश्न 2 – समग्र पाठ्यक्रम पर ससंदर्भ स्पष्टीकरण (तीन में से दो)

10

प्रश्न 3 – समग्र पाठ्यक्रम पर लघुत्तरी प्रश्न (पाँच में से तीन)

15

प्रश्न 4 – समग्र पाठ्यक्रम पर दीर्घोत्तरी प्रश्न अ तथा ब – दोनों अनिवार्य (अंतर्गत विकल्प के साथ)

15

द्वितीय सत्र : विशेष ऐच्छिक प्रश्नपत्र –II

हिंदी गद्य साहित्य

अध्ययनार्थ गद्य पाठ :

इकाई –I	1. जीवन और शिक्षण (निबंध) – विनोबा भावे	Human Values
	2. सूरदास (निबंध) – बाबू श्यामसुंदर दास	Human Values
	3. विज्ञापन युग (निबंध) – मोहन राकेश	
इकाई –II	4. भगत की गत (व्यंग्य) – हरिशंकर परसाई	
	5. फुटपाथ के कलाकार (व्यंग्य) – शरद जोशी	
	6. गोशाला चारा और सरपंच (व्यंग्य) – शंकर पुणतांबेकर	
इकाई –III	7. पंचलाईट (कहानी) – फणीश्वरनाथ 'रेणु'	
	8. चीफ की दावत (कहानी) – भीष्म सहानी	
	9. अकेली (कहानी) – मन्नू भंडारी	Gender Issues
इकाई –IV	10. संस्कार और भावना (एकांकी) – विष्णु प्रभाकर	Human Values
	11. रजिया (रेखाचित्र) – रामवृक्ष बेनीपुरी	
	12. किसान के घर से (यात्रा संवाद) – मधु कांकरिया	